

{σελίδες}

ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΥΣ

Φύλλο 5^ο - Δεκέμβριος 2016

Διατίθεται δωρεάν

Ευτυχία Γιαννάκη

“Πολύ πριν να αποφασίσει κάποιος να γράφει έχει υπάρξει αναγνώστης. Τις περισσότερες φορές υπήρξε και εξακολουθεί να είναι παθιασμένος αναγνώστης. Κατά την άποψή μου...”

συνέχεια στη σελίδα 9

Κατερίνα Τσεμπερλίδου

“Την ευτυχία δεν την ζεις, αν δεν το αποφασίσεις ενσυνείδητα. Γιατί μπορεί να νιώθεις ενοχές, να τη φοβάσαι και να την αναβάλλεις διαρκώς. Και πάλι, δεν γίνεσαι ευτυχισμένος μέσα σε ένα βράδυ, δεν είναι μια στιγμιαία επιβράβευση ή ανακούφιση η ευτυχία σαν ασπιρίνη. Θέλει δρόμο”.

συνέχεια στη σελίδα 5

Δανάη Δεληγεώργη

“Πολλές φορές ακούγοντας τη λέξη χαρισματικότητα πιστεύουμε ότι θα δούμε μπροστά μας ένα άτομο που διαφέρει ακόμα και οπτικά από τα υπόλοιπα ή θα μας κάνει να απορούμε με τις ιδιαίτερες ικανότητες του...”

συνέχεια στη σελίδα 19

Σταμάτης Γκαβέτας

“Διαβάζω βιβλία από τότε που έμαθα ανάγνωση. Δεν έχω αναρωτηθεί τι ήταν αυτό που με τράβηξε τόσο πολύ στο βιβλίο. Έχω κάποιες υποψίες. Συνήθως τα βιβλία ερχόντουσαν σα δώρο στο σπίτι και τα έφερναν άνθρωποι που αγαπούσα”.

συνέχεια στη σελίδα 20

Μαρία Σταμπουλή

Τα παιδιά προσεγγίζουν τη γλυπτική θαρραλέα και με ενθουσιασμό διότι τους συνεπαίρνει η ιδέα να φτιάξουν κάτι δικό τους, δουλεύοντας με εργαλεία και σμιλεύοντας μια πέτρα. Θεωρώ πως όλοι μας κρύβουμε έναν καλλιτέχνη που θα ήθελε να εκφραστεί δημιουργώντας κάτι πρωτότυπο!

συνέχεια στη σελίδα 11

Στην πόρτα σας μέχρι να πείτε...βιβλίο!

Το www.nakasbookhouse.gr έχει δημιουργήσει μια εξαιρετικά λιτή και γρήγορη διαδικασία παραγγελίας. Έχουμε απλοποιήσει το καλάθι με ελάχιστα βήματα για το checkout. Η αποστολή των διαθέσιμων βιβλίων σε 48 ώρες. Στους best seller τίτλους η αποστολή γίνεται ακόμα και την ίδια μέρα!

συνέχεια στη σελίδα 4

{ΜεΝου} για βιβλιοφάγους

Πολλές βιβλιοπροτάσεις, μοναδικές προσφορές, επιλογές για δώρα!

Δημόσια Βιβλιοθήκη Καθαμάτας

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει πάνω από 17.000 τεκμήρια (βιβλία, cd, dvd), σύγχρονο υλικό κυρίως, το οποίο καλύπτει όλα τα γνωστικά πεδία, ενώ λαμβάνει καθημερινά τον τοπικό τύπο. Παράλληλα, δίνει τη δυνατότητα πλοήγησης στο διαδίκτυο μέσω των ηλεκτρονικών υπολογιστών που διαθέτει στο αναγνωστήριο.

συνέχεια στη σελίδα 32

Κλασικοί συγγραφείς Miguel de Cervantes

Η διαχρονικότητα του "Δον Κιχώτη" τον συντάξαε στα 100 καλύτερα βιβλία όλων των εποχών.

συνέχεια στη σελίδα 30

{editorial}

Αγαπητοί αναγνώστες,

Στις γιορτές θα πάμε αγορά για βιβλία, όλη η οικογένεια. Εδώ απουσίες δεν δικαιολογούνται. Όχι ότι δεν αγοράζουμε κρυφά και φανερά βιβλία όλο τον χρόνο, ούτε πως δεν ψάχνουμε αφορμή για να χαζέψουμε τα εξώφυλλα στα -χαρτογραφημένα στο μυαλό μας- βιβλιοπωλεία. Εμείς για δώρα προτιμάμε βιβλία (και μουσικές). Είναι η σχεδία που μας κρατάει στην επιφάνεια, με προορισμό την ικανοποίηση του πνεύματός μας, τη γαλήνη της ψυχής μας...

Έφτασαν οι βιβλιοθήκες του σπιτιού να μην τα χωρούν, έχουμε και στις ντουλάπες, κουβαλάμε και στις τσάντες μας, διαρκώς. Δεν τολμούμε να τα βάλουμε στην αποθήκη, δεν το σκεφτόμαστε καν να τα κλείσουμε σε κούτες, να μην βλέπουν και να μην τα βλέπουν. Κι όταν δανείζουμε, χτυπάνε οι καρδιές μας δυνατά μέχρι να μας τα επιστρέψουν σαν να δώσαμε ένα κομμάτι του εαυτού μας.

Στο κέντρο της ζωής μας τα βιβλία. Αυτά μας έμαθαν γράμματα, αυτά μας άνοιξαν πόρτες, αυτά μας ταξίδεψαν, μας συγκίνησαν, μας βεβαίωσαν, μας αμφισβήτησαν, μας προβληματίσαν, μας προστάτεψαν, μας άνοιξαν φτερά. Αυτά άναψαν μέσα μας τη σπίθα για αναζήτηση, με αυτά αποκτήσαμε τη χαρά της γνώσης.

Τα βιβλία είναι στο κέντρο της ζωής μας. Εμείς, πάλι, θες γιατί όταν κάποιος διαβάζει αναπτύσσει τη φαντασία του, καλλιεργείται, εμπλουτίζει τις γνώσεις του, συνάπτει σχέσεις με άλλους πολιτισμούς, ηρεμεί την ψυχή του, ταξιδεύει με το μικρότερο κόστος, κάνει καλό στην καρδιά του, βλέπει αγαπητικά τον συνάνθρωπο, ικανοποιεί το αδηφάγο ενδιαφέρον του για τη ζωή, βρίσκει απαντήσεις σε προβληματισμούς του, συνειδητοποιεί στοιχεία του εαυτού του, των άλλων, του κόσμου, κάνουμε δώρα βιβλία. Προσφέρουμε με χαρά ένα κομματάκι του εαυτού μας, διατηρούμε μέρος των ανθρωπίνων σχέσεων.

Διαχειριστείτε τα βιβλία σαν τους εαυτούς σας, προσπατήστε τη δημιουργία και τον πολιτισμό, υπερασπιστείτε το επόμενο μονοπάτι σοφίας με την καρδιά σας και βάλτε στο κέντρο της καρδιάς σας τα επόμενα βιβλία που θα προσφέρετε με αγάπη.

Σοφία Πολίτου - Βερβέρη

Συντελεστές

Εκδότες:

Θωμάς Νάκας
Γεώργιος Νάκας
Αποστόλης Νάκας

Διεύθυνση έκδοσης:

Αποστόλης Νάκας

Αρχισυντάκτρια:

Σοφία Πολίτου - Βερβέρη

Δημιουργικό:

Αγγελική Μηναδάκη
Πελαγία Μπάκα

Δημόσιες Σχέσεις:

Δώρα Δημακοπούλου

NAKAS GROUP

23ο χλμ. Λ. Μαραθώνος, 19009 - Ραφήνα

Τηλ: 22940 - 79816, Fax: 22940 - 79817

E-mail: newspaper@nakasgroup.gr

Twitter: @selides2015

{περιεχόμενα}

- 3.....Η μόρφωση μέσα από τα βιβλία και τα ταξίδια
- 4.....www.nakasbookhouse.gr
- 5.....Κατερίνα Τσεμπερλίδου
- 6.....Ο ριζοσυλλέκτης. Πρόσφυγας και μετανάστης: ποιος ο καλός, ποιος ο κακός
- 7.....Η καλλιτεχνική δραστηριότητα από τον Μεσαίωνα έως την Αναγέννηση
- 8.....Fisher Prize
- 9.....Ευτυχία Γιαννάκη
- 10.....Ο μαγικός ρεαλισμός
- 11.....Μαρία Σταμπουλή
- 12.....{ΜεΝου} για βιβλιοφάγους – Τα βιβλιοπωλεία μας προτείνουν
- 14.....Στο Ειδικό Αγροτικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Κασσαβέτειας
- 16.....{ΜεΝου} για βιβλιοφάγους – Οι {σελίδες} προτείνουν
- 18.....Ήσυχια παιχνίδια και απόλαυση στη δανειστική βιβλιοθήκη
- 19.....Δανάη Δεληγεώργη. Γεννιέσαι χαρισματικός ή γίνεσαι;
- 20.....Σταμάτης Γκαβέτας

21	.....{ΜεΝου} για βιβλιοφάγους
22	.....Το μαύρο τραγούδι της Μασσαλίας
23	.....Θεοχάρης Παπαδόπουλος
24	.....{ΜεΝου} για βιβλιοφάγους
25	.....Τα νέα μας, τα νέα σας!
27	.....Βιβλιοδετείο. Είμαστε για δέσιμο!
28	.....Roadartist in Athens. Το Ιερό της Αρτέμιδος στη Βραυρώνα
29	.....Οι αναγνώστες συμμετέχουν
30	.....Κλασικοί συγγραφείς. Μιγέλ ντε Θερβάντες
31	.....Το ελληνικό θέατρο από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα
32	.....Η δημόσια κεντρική βιβλιοθήκη Καλαμάτας

Οι ηλεκτρονικές {σελίδες} ανανεώθηκαν και σας περιμένουν στον νέο τους ηλεκτρονικό χώρο:

<http://nakasbookhouse.gr/blog>

Η μόρφωση μέσα από τα βιβλία και τα ταξίδια

Ο Παναγιώτης Μπινιάρης γεννήθηκε το 1983 στο Μαρούσι Αττικής, κατοικεί στην Αθήνα με την σύζυγο του. Είναι πτυχιούχος του τμήματος μεθοδολογίας, ιστορίας και θεωρίας της επιστήμης του πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στην ιστορία και φιλοσοφία της επιστήμης του εθνικού Μετσόβιου πολυτεχνείου. Είναι καθηγητής και επιστημονικός σύμβουλος ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και σύμβουλος πωλήσεων ανώνυμης εταιρείας.

Στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες ένα από τα κυριότερα μελήματα των πολιτών είναι η πολύπλευρη και πολυδιάστατη μόρφωση. Ένα γεγονός που προσδίδει ιδιαίτερη σημασία, σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης καθώς επίσης και στην εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Με ποιους άλλους τρόπους όμως θα μπορέσουμε να μορφωθούμε, μιας και η δια βίου μάθηση πρέπει να συνεχίζεται και μετά τη σχολική ή φοιτητική μας ζωή;

Δύο παράγοντες καθοριστικής σημασίας στην επίτευξη πολυεπίπεδης μόρφωσης είναι η ανάγνωση βιβλίων και η πραγματοποίηση ταξιδιών.

Η ανάγνωση ενός βιβλίου, ανεξάρτητα από το είδος ή το γνωστικό του περιεχόμενο, μας φέρνει σε επαφή με τις ιδέες, τη φαντασία, τα όνειρα και την εποχή που έζησε και έδρασε ο συγγραφέας του έργου. Θα μπορούσαμε να παρομοιάσουμε το ξεφύλλισμα των σελίδων ενός βιβλίου, με ένα ταξίδι στον χώρο και τον χρόνο, από το οποίο μπορούμε να μάθουμε τα σημαντικά ή «ασημαντα» χαρακτηριστικά άλλων ανθρώπων, εποχών, ιδεών και αντιλήψεων. Κάθε βιβλίο είναι ένα ενδιαφέρον ταξίδι που σίγουρα έχει κάτι να δώσει, μικρό ή μεγάλο, στον αναγνώστη του.

Πλην όμως των ταξιδιών σκέψης μέσα από τα βιβλία, η μόρφωση μας αναπτύσσεται και από τα πραγματικά ταξίδια σε άλλες χώρες και πολιτισμούς. Ερχόμενοι σε επαφή αντικρίζουμε έναν άλλο τόπο, τη διαφορετικότητα του τρόπου ζωής, της ψυχαγωγίας, των ηθών – εθίμων, της σκέψης, της νοοτροπίας και όλων των εκφάνσεων του πολιτισμού εν γένει.

Μια αγαπημένη μου συνήθεια είναι η παρατήρηση των ανθρώπων γύρω μου, ειδικά εντός των μέσων μαζικής μεταφοράς, στα οποία η ποικιλία των διαφορετικών ανθρώπων είναι αδιαμφισβήτητη. Σε πρόσφατο ταξίδι μου στην Ευρώπη παρατηρούσα άτομα διαφόρων εθνοτήτων, οι οποίοι ταξίδευαν σε διαφορετικούς προορισμούς, οι περισσότεροι εκ των οποίων κρατούσαν στο χέρι τους ένα βιβλίο, συνδύαζαν δηλαδή και τους δύο προαναφερθέντες παράγοντες ανάπτυξης της πολυεπίπεδης μόρφωσης. Τότε σκέφτηκα πόσο συνειδητοποιημένοι πολίτες είναι και ευχήθηκα να ακολουθήσουμε και εμείς σε συλλογικό επίπεδο, παρόμοιες συνήθειες που προάγουν τον πολιτισμό και την διεύρυνση του πνευματικού μας ορίζοντα.

Συνέντευξη με τη **ΝΑΤΑΣΑ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ**, e-Commerce Manager του ομίλου Nakas Group

Ο νέος ηλεκτρονικός χώρος του ομίλου Nakas Group είναι το e-shop των γνωστών βιβλιοπωλείων Nakas Book House, www.nakasbookhouse.gr

Με την επιμέλεια και τη φροντίδα της **Νατάσας Καρακατσάνη**, η οποία έχει αναλάβει το e-shop της εταιρείας σε ρόλο **e-Commerce Manager**. Η εμπειρία της περιλαμβάνει θέσεις ευθύνης στον κλάδο του ηλεκτρονικού εμπορίου, στον χώρο του βιβλίου, για παραπάνω από δεκαπέντε συναπτά έτη. Το νέο στέλεχος εργαζόταν μέχρι πρότινος σε καταξιωμένες εταιρείες όπως οι Εκδόσεις Gutenberg, τα Βιβλιοπωλεία Φλωράς, Public, Cosmote Books.

Το ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο δημιουργήθηκε για όλους εσάς που ψάχνετε τα πάντα για το βιβλίο, που θέλετε να βρείτε όλους τους τίτλους στη σωστή κατηγορία, που επιθυμείτε μια απολαυστική περιήγηση σε έναν οικείο χώρο, όπου θα εξυπηρετήστε σαν να είναι από δίπλα σας ένας βιβλιοπώλης έτοιμος να σας βοηθήσει στην κάθε σας αναζήτηση.

Ας μας περιγράψει όμως καλύτερα τη δομή, τη λειτουργία και τα πλεονεκτήματα του e-shop η Νατάσα Καρακατσάνη, ο άνθρωπος που σχεδίασε και επιμελήθηκε την ιστοσελίδα μέχρι την τελευταία... νέα κυκλοφορία βιβλίου!

Κυρία Καρακατσάνη, περιγράψτε μας με λίγα λόγια την πορεία σας στον χώρο του βιβλίου έως σήμερα, που ανήκετε στην ομάδα του Ομίλου Nakas Group.

Ανήκω σε μια οικογένεια με παράδοση στον χώρο των εκδόσεων. Τα πρώτα μου βήματα (κυριολεκτικά και μεταφορικά) έγιναν στις εκδόσεις Gutenberg, σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων του εκδοτικού οίκου και του βιβλιοπωλείου. Συνέχισα ως Product Manager ελληνικού βιβλίου στην αλυσίδα 12 καταστημάτων και στο ηλεκτρονικό κατάστημα των Βιβλιοπωλείων «Φλωράς», και αργότερα στην ίδια θέση, αλλά στο ηλεκτρονικό πλέον εμπόριο στο Cosmotebooks.

Το όραμα του κύριου Αποστόλη Νάκα για ένα ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο υψηλών απαιτήσεων και προδιαγραφών ήταν ένα ισχυρό δέλεαρ για να συνεργαστώ με τον όμιλο Nakas Group.

Ποια η προσφορά και τα πλεονεκτήματα που μπορεί να έχει ένα e-shop βιβλίων στον σύγχρονο ρυθμό ζωής των ανθρώπων της πόλης, αλλά και στις αναζητήσεις, που αφορούν το βιβλίο, των κατοίκων της επαρχίας;

Ένα ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο είναι ανοιχτό 24 ώρες. Η πρόσβαση στον κόσμο του βιβλίου γίνεται ανά πάσα στιγμή, όπου κι αν βρισκόμαστε -αρκεί να υπάρχει σύνδεση στο διαδίκτυο- από smartphone, tablet, laptop, κλπ. Φτάνει παντού, στο πιο απομακρυσμένο σημείο της Ελλάδας. Ο βιβλιόφιλος έχει όλη την βιβλιοπαραγωγή δεκαετιών στα χέρια του!

Γιατί το www.nakasbookhouse.gr να είναι η πρώτη επιλογή του βιβλιόφιλου; Ποια η διαφορά του σε σχέση με παρόμοιες ιστοσελίδες της ελληνικής αγοράς;

Οι διαφορές είναι σημαντικές και ενδιαφέρουσες. Στόχος μας εξαρχής ήταν ο χρήστης να έχει μια ξεχωριστή εμπειρία στην πλοήγηση και την αναζήτησή του. Δημιουργήσαμε εκτενή φίλτρα ώστε να περιορίζουμε την αναζήτηση και να εστιάζουμε στο θέμα που μας ενδιαφέρει. Μελλοντικά αυτό θα εξελισσεται συνεχώς και θα προσαρμόζεται στην εκδοτική παραγωγή. Αντιμετωπίζουμε το www.nakasbookhouse.gr ως ένα βιβλιοπωλείο εικονικής πραγματικότητας. Όλες οι κατηγορίες βιβλίων βρίσκονται στην αρχική σελίδα, όπως οι βιβλιοθήκες ενός φυσικού βιβλιοπωλείου.

Τα φίλτρα είναι ο σύμβουλος στην αναζήτησή μας. Το εργαλείο που μας κατευθύνει εύκολα και γρήγορα σε αυτό που επιθυμούμε, όπως ένας βιβλιοπώλης.

Παρέχουμε δωρεάν συσκευασία δώρου και υπάρχει η δυνατότητα διαφορετικής χρέωσης και αποστολής. Δηλαδή αν επιθυμεί κάποιος να κάνει δώρο στον φίλο του που διαμένει σε διαφορετική πόλη, επιλέγει στο καλάθι παράδοση στην διεύθυνση του φίλου και συσκευασία δώρου.

Τέλος, για πληρωμή με πιστωτική κάρτα δεν χρεώνονται μεταφορικά και στην περίπτωση της αντικαταβολής η αποστολή είναι δωρεάν για παραγγελίες άνω των 25 €.

Έχουμε εντάξει πλέον στο e-shop μας τις ηλεκτρονικές {σελίδες}. Έχει την λειτουργικότητα ενός blog, με θέματα που αφορούν το βιβλίο και τις τέχνες γενικότερα. Το blog του www.nakasbookhouse.gr είναι ο χώρος που θα επικοινωνούμε με τους βιβλιόφιλους, θα ανταλλάσσουμε απόψεις και θα λέμε τα νέα μας. Η ύλη ποικίλει σε θεματολογία και προσπαθούμε κατά βάση να είναι πρωτότυπη.

Εξηγήστε μας τον τρόπο λειτουργίας του e-shop. Η αναζήτηση είναι δομημένη με ειδικούς αλγόριθμους,

ώστε να φέρνει αποτελέσματα ακόμα και αν πληκτρολογήσουμε greeklish.

Τα φίλτρα λειτουργούν με εξαιρετική ταχύτητα. Για παράδειγμα μέσα σε δευτερόλεπτα μπορεί να εντοπίσει ο ενδιαφερόμενος βιβλία για πιο ειδικά θέματα, πχ ένα παιδικό βιβλίο για τους δεινόσαυρους, συγκεκριμένου συγγραφέα, συγκεκριμένου εκδότη.

Το www.nakasbookhouse.gr έχει δημιουργήσει μια εξαιρετικά λιτή και γρήγορη διαδικασία παραγγελίας. Έχουμε απλοποιήσει το καλάθι με ελάχιστα βήματα για το checkout.

Η αποστολή των διαθέσιμων βιβλίων σε 48 ώρες. Στους best seller τίτλους η αποστολή γίνεται ακόμα και την ίδια μέρα!

Να περιμένουμε εκπλήξεις για τους φίλους του βιβλίου μέσα από την ιστοσελίδα www.nakasbookhouse.gr; Τι μας ετοιμάζετε για το μέλλον;

Εκπλήξεις θα υπάρχουν συνέχεια. Θέλουμε η ιστοσελίδα μας να έχει διαδραστικό χαρακτήρα. Να ερχόμαστε σε επαφή με τον βιβλιόφιλο και να συνδιαλεγόμαστε. Να παρέχουμε πλήρη, έγκυρη και άμεση ενημέρωση για τα βιβλία.

Δεν θα αποκαλύψουμε περισσότερα, αλλά υποσχόμαστε να υπάρχει πάντα κάτι φρέσκο. Σας ευχαριστώ πολύ!

Κατερίνα Τσεμπερλίδου

Συγγραφέας του μήνα

Βιβλιοφιλική συνέντευξη

Αυτήν τη χρονική περίοδο, τι διαβάζετε; Ένα βιβλίο τη φορά ή και περισσότερα;

Μόλις ολοκλήρωσα το μυθιστόρημα "Ματωμένες Κερασιές" της Κάλης Καρατζά, εκδόσεις Χάρτινη Πόλη και τώρα διαβάζω το, επίσης, μυθιστόρημα, "Η σιωπή του φάρου", της Κίμπερλυ Φρήμαν, εκδόσεις Διόπτρα.

Συνήθως, διαβάζω ένα βιβλίο τη φορά. Έχω δοκιμάσει να διαβάζω ταυτόχρονα δύο ή και τρία βιβλία, αλλά, το σταμάτησα, γιατί, τελικά, χάνεις την ατμόσφαιρα του κάθε βιβλίου, περνώντας συνεχώς από το ένα θέμα στο άλλο. Διαβάζω 4 κατηγορίες βιβλίων: μυθιστορήματα, ιστορικά βιβλία, βιβλία αυτογνωσίας και αυτοβελτίωσης, βιβλία για το πώς να γίνεις "ξεφτέρι" στα κοινωνικά δίκτυα (αυτό το τελευταίο το παρακολουθώ σαν... μάθημα).

Τα βιβλία που διαβάζω, πάντα τα υπογραμμίζω με φούξια μαρκαδόρο, κρατάω σημειώσεις και, ειδικά, στα βιβλία αυτογνωσίας, όταν σου δίνουν ασκήσεις, ώστε να βοηθηθείς να προσαρμόσεις τη συμπεριφορά σου, τις ακολουθώ όλες πχ. το να συμπληρώνω ημερολόγιο ευγνωμοσύνης.

Η σχέση σας με το βιβλίο πότε ξεκίνησε; Ένα αγαπημένο βιβλίο από το παρελθόν;

Ήταν παραμονές Πρωτοχρονιάς. Η μητέρα μου, έκανε γενική καθαριότητα και όλα τα έπιπλα του μικρού μας σπιτιού ήταν γυρισμένα ανάποδα. Τότε, έφτασε το χριστουγεννιάτικο δώρο της νονάς μου (της οφείλω πολλά). Το τι χαρά έκανα, δεν λέγεται! Το πρώτο μου βιβλίο! Τα τριάντα διαλεχτά παραμύθια", εκδόσεις Αστéρος. Εντυπωσιάστηκα τόσο πολύ από το σκληρό, γυαλιστερό του εξώφυλλο, που, αμέσως, βρήκα μια ήσυχη γωνιά στο ακατάστατο σπίτι για να αρχίσω να το διαβάζω. Πριν τρία χρόνια, το αγόρασα πάλι και το ξαναδιάβασα! Ε, σας πληροφορώ, είναι ολόιδιο! Ίδιο εξώφυλλο, ίδια έκδοση, ίδιο περιεχόμενο. Το βιβλίο που μου άνοιξε ένα παράθυρο στον κόσμο και με έκανε να αγαπήσω τα βιβλία για πάντα.

Ένα ακόμα σημαντικό βιβλίο για τη ζωή μου ήταν "Τα ψάθινα καπέλα" της Μαργαρίτας Λυμπεράκη. Όταν διάβασα αυτό το μυθιστόρημα, την ίδια στιγμή, αποφάσισα ότι θα γράψω και γω δικό μου βιβλίο! Το αγόρασα πάλι φέτος και το ξαναδιάβασα πάλι! Ένωσα νέα συναισθήματα να με κυριεύουν και παρατήρησα αντικειμενικά, αυτή τη φορά, την περιγραφή της κοινωνίας της εποχής του τότε που, με τόση λεπτομέρεια, κάνει η συγγραφέας.

Υπάρχει ένα βιβλίο - σταθμός για εσάς που διαβάσατε και αν ναι, θα το προτείνατε σε άλλους;

Όταν ήμουν μικρή, διάβαζα *Κλασικά Εικονογραφημένα*, εικονογραφημένες περιλήψεις βιβλίων, δηλαδή, γιατί τα ίδια τα βιβλία ήταν πολύ πιο ακριβά για να αγοράσω όλα όσα λαχταρούσα και να και να διαβάσω.

Με ενθουσιασμό, λοιπόν, θυμάμαι τα μυθιστορήματα με σκληρό εξώφυλλο "Ροβινσών Κρούσος" του Daniel Defoe (το μήνυμά του είναι πώς να επιβιώνεις στη ζωή, όντας ένα με τη φύση) και το "Ο Κόμης Μοντεχρήστος" του Alexandre Dumas (το μήνυμα του βιβλίου ήταν η αδικία και η εκδίκηση του αδικημένου- μήνυμα που υιοθέτησα αρχικά, αλλά, μεγαλώνοντας, χρειάστηκε να αναθεωρήσω).

Αυτά τα βιβλία ήταν για μένα μια περιουσία. Τα έβγαζα από τα ράφια τους, τα χάιδευα, τα διάβαζα και ένιωθα απόλυτη ευτυχία.

Πρόσφατα, κατάφερα να διαβάσω, το συγκλονιστικό αριστούργημα, το σημαντικότερο έργο της παγκόσμιας λογοτεχνίας, το μυθιστόρημα "Πόλεμος και Ειρήνη", του Leo Nikolaevic Tolstoj, σε 3 τόμους! Ένας ύμνος στην ειρήνη, την αγάπη, τη ζωή.

Έχετε μια αξέχαστη στιγμή, ιστορία, περιστατικό με πρωταγωνιστή το βιβλίο, να αφηγηθείτε;

Άλλη μια ιστορία, λοιπόν! Βρισκόμουν στο αεροδρόμιο του Λονδίνου για δουλειές και, όπως πάντα, χάζευα σε ένα βιβλιοπωλείο. Χαζεύω με τις ώρες σε βιβλιοπωλεία, ακόμα και αν δεν ξέρω τη γλώσσα της χώρας που βρίσκομαι, πχ. γερμανικά. Εκεί, λοιπόν, έπεσε στα χέρια μου ένα βιβλίο με τίτλο "Ο παράγων τύχη" του καθηγητή Richard Wiseman. Το βιβλίο αυτό ήταν ένα βιβλίο αυτογνωσίας, αυτοβελτίωσης, για τη θετική σκέψη και στάση ζωής. Ήρθε και μου άλλαξε τη ζωή. Με έκανε να μπω στον δρόμο της θετικής προσέγγισης της ζωής - και μετά να ασχοληθώ με την ευτυχία- ενώ, μέχρι εκείνη τη στιγμή, το μόνο που με ενδιέφερε και επιδίωκα, ήταν η επιτυχία.

Γράφετε κάτι νέο αυτήν την περίοδο; Ποιο είναι το κεντρικό του θέμα;

Αυτή την εποχή ετοιμάζεται να επανεκδοθεί το βιβλίο μου "Το ταλέντο να ζεις ευτυχισμένα" με συμβουλές ευτυχίας σε επιμέρους τομείς της ζωής. Αμέσως μετά, θα εκδοθεί το νέο μου βιβλίο, του οποίου τώρα βάζω τις τελευταίες πινελιές. Τίτλος του είναι "**Οι Ελληνίδες είναι θεές**". Θέμα του μια ερωτική ιστορία του σήμερα που αναδεικνύει τις ομοιότητες ανάμεσα στις

Η Κατερίνα Τσεμπερλίδου, είχε μια ιδιαίτερα επιτυχημένη πορεία στον χώρο της διαφήμισης, εμφανίστηκε στους λογοτεχνικούς κύκλους το 1997 με το πρώτο της βιβλίο Όχι πια sex, μόνο φίλοι. Η αμεσότητα της γραφής της την έκαναν ιδιαίτερα αγαπητή στο αναγνωστικό κοινό και της χάρισαν σειρά διακρίσεων. Τα βιβλία της πολύ σύντομα έγιναν όλα best seller.

Σε καθημερινή επαφή με τους ανθρώπους που τη διαβάζουν, μέσω της ιστοσελίδας της www.tsemperlidou.gr και μέσα από τα βιβλία της, δίνει συμβουλές αυτοβελτίωσης, ορίζει με σιγουριά τον ορισμό της ευτυχίας, ενώ ενθαρρύνει την προσπάθεια του θετικού τρόπου σκέψης στην καθημερινότητά μας.

θεές της Μυθολογίας και στις σύγχρονες Ελληνίδες. Ένα θέμα πολύ πρωτότυπο και διαφορετικό. Το οφείλω στις Ελληνίδες, μιας και τόσα χρόνια, με την ιδιότητά μου της διαφημιστριάς, είχα χτίσει μια σχέση κατανόησης μαζί τους.

Στα τελευταία σας βιβλία Η ευτυχία είναι απόφαση και Τα μονοπάτια της ευτυχίας, που κυκλοφόρησαν σε ανανεωμένη έκδοση, μιλάτε για την ευτυχία. Πείτε μας με δυο λόγια πώς θα μπορούσαμε να νιώσουμε την ευτυχία σε κάθε στιγμή της ζωής μας;

Την ευτυχία δεν την ζεις, αν δεν το αποφασίσεις ενσυνείδητα. Γιατί μπορεί να νιώθεις ενοχές, να τη φοβάσαι και να την αναβάλλεις διαρκώς. Και πάλι, δεν γίνεσαι ευτυχισμένος μέσα σε ένα βράδυ, δεν είναι μια στιγμιαία επιβράβευση ή ανακούφιση η ευτυχία, σαν ασπιδίνη. Θέλει δρόμο.

Για να είσαι ευτυχισμένος, χρειάζεσαι να απολαμβάνεις τις μικρές χαρές της ζωής που συνδέονται με τις αισθήσεις σου, να έχεις βαθύτερη ικανοποίηση από τη ζωή που έχεις ζήσει ως τώρα.

Βήμα βήμα θα ανακαλύψετε πώς θα είστε ευτυχισμένοι, με το βιβλίο μου **Η Ευτυχία είναι Απόφαση** στο χέρι. Περιλαμβάνει όχι ένα, αλλά 150+1 tips για να νιώθουμε ευτυχία κάθε μέρα.

Μετά, συνεχίστε με τα υπόλοιπα βιβλία της σειράς που έχω γράψει και θα είστε εμβολιασμένοι με θετικές δόσεις ευτυχίας.

**Νέες
Ανανεωμένες
Εκδόσεις**

Ο ριζοσυηλέκτης

από τη **ΝΙΚΗ ΣΟΥΡΑ**

Πρόσφυγας και μετανάστης: ποιος ο καλός, ποιος ο κακός

Η Νίκη Σουρά γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Σπούδασε Φιλολογία στην Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών με ειδικευση στη Γλωσσολογία. Εργάστηκε ως καθηγήτρια σε φροντιστήρια Μέσης εκπαίδευσης. Είναι παντρεμένη και μητέρα δύο κοριτσιών. Σήμερα, αφιερώνει τον χρόνο της στο να είναι.. μαμά και στην ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού της με τίτλο "Σπουδές στην Εκπαίδευση".

Η προσφυγιά και η μετανάστευση καινούργιες καταστάσεις δεν είναι. Χάνονται στο βάθος του χρόνου της ιστορίας. Η ανθρώπινη πορεία πάνω στη γη χαράχτηκε μέσα από μετακινήσεις και αλλαγές. Μεμονωμένα ή ομαδικά, τα ανθρώπινα όντα ξεκινούσαν το ταξίδι τους σε μια αναζήτηση περισσότερης τροφής, καλύτερου κλίματος, ασφαλέστερου περιβάλλοντος. Νομάδες υπήρξαν οι άνθρωποι στα πρώτα τους βήματα στη γη. Και όσο και αν η θέληση τους τούς ωθούσε να ριζώνουν και να οργανώνουν κοινωνίες, ξανάπαιρναν τον δρόμο της ξενιτιάς κάθε φορά που οι συνθήκες το απαιτούσαν. Τον ίδιο δρόμο που παίρνουν και σήμερα.

Διάφοροι κλάδοι της επιστήμης μας διαβεβαιώνουν για αυτές τις μετακινήσεις. Η αρχαιολογία, η ανθρωπολογία, η ιστοριογραφία είναι αποκαλυπτικές όσο και η γλωσσολογία που μας ενδιαφέρει εδώ. Η ιστορική και ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία αναζητά την ανασύνθεση των γλωσσικών οικογενειών, των γλωσσών που μιλούσαν οι ανθρώπινες ομάδες σε κοινούς τόπους, προτού χωριστούν και αναζητήσουν την τύχη τους σε διαφορετικά σημεία του ορίζοντα. Σε αυτά τα πλαίσια, η ανασύνθεση της πρωταρχικής κοινής ινδοευρωπαϊκής, μητέρας των περισσότερων ευρωπαϊκών γλωσσών, αλλά και των σασκριτικών, της αρχαίας ινδικής, αποκαλύπτει την κοινή προέλευση και κοινό τόπο καταγωγής λαών και ομάδων που στο παρελθόν ζούσαν μαζί και μιλούσαν την ίδια γλώσσα, σε περιοχές πιθανότερα του κεντρικού Καυκάσου.

Κάθε φορά που οι ριζωμένοι και βολεμένοι έρχονται αντιμέτωποι με την δυστυχία του ξενιτεμένου συνήθως νιώθουν την απειλή, την απειλή του δικού τους ξεβολέματος. Πρώην πρόσφυγες και ξενιτεμένοι κλείνουν τα μάτια και τα αφτιά τους, όχι μόνο μπροστά στον πόνο του νεοφερμένου, αλλά και στην ίδια τους τη μνήμη, στο παρελθόν όχι απαραίτητα το άμεσα δικό τους, αλλά των οικογενειών ή των προγόνων τους. Με πλείστες βέβαια εξαιρέσεις, τα παιδιά και τα εγγόνια όσων το '22 αντιμετώπιστηκαν ως «Τουρκόσποροι» από τους ντόπιους, τώρα σπεύδουν να προφυλάξουν τα παιδιά τους από τον συγχρωτισμό με τα παιδιά όσων δραπετεύσαν από τον πόλεμο της Συρίας. Χωρίς εδώ να γίνεται προσπάθεια να υποβαθμιστούν τα προβλήματα που προκύπτουν από το πλήθος και το μέγεθος των μεταναστευτικών κυμάτων, αλλά και από την απουσία βούλησης για αποτελεσματικές λύσεις και από κοινού αποφάσεις, δεν μπορούμε και να παραγνωρίσουμε τις δύο τάσεις που συνυπάρχουν αυτήν την στιγμή στην ελληνική κοινωνία, της αλληλεγγύης από τη μια και του φόβου και αρνητισμού από την άλλη.

Τα λεξικά διαχωρίζουν με τους ορισμούς τους τις δυο λέξεις. Πρόσφυγας ονομάζεται όποιος εξαναγκάζεται σε φυγή από τη χώρα του εξαιτίας πολέμων, πολιτικών διωγμών ή συνθηκών εξαθλίωσης. Παράλληλα, ως μετανάστης ορίζεται αυτός που παίρνει μόνος του την απόφαση να φύγει από τη χώρα του προς αναζήτηση καλύτερου, οικονομικού κυρίως, μέλλοντος. Τώρα κατά πόσο αυτή η διαφορά είναι ουσιαστική ή όχι είναι άλλο θέμα. Προφανώς, για τα σύγχρονα κράτη και τον τρόπο οργάνωσης και επιβίωσής τους αποτελεί μείζονα διαφορά. Για αυτό και η αντιμετώπισή τους είναι διαφορετική από τις διεθνείς συνθήκες που εφοδιάζουν τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες με νόμιμα χαρτιά και ευνοϊκούς όρους στην παροχή ασύλου. Στην ανθρώπινη σκέψη όμως, την απαλλαγμένη από τέτοιους περιορισμούς, ίσως τα πράγματα

να παρουσιάζονται πιο απλά. Οι άνθρωποι, δηλαδή, αδυνατούν να επιβιώσουν και μεταναστεύουν· τι πιο απλό από αυτό που τους επιτάσσει το αρχέγονο ένστικτο.

Υπάρχει όμως και μια άλλη παράμετρος στο θέμα. Η συνύπαρξη με τον ξένο βιώνεται σε μια σχέση που καθορίζεται μέσα από τα κοινά και τις διαφορές. Η διαφορά που διαπιστώνεται πρώτη στην αλληλεπίδραση είναι η γλώσσα. Η αδυναμία συνεννόησης δυσχεραίνει την προσέγγιση και υπογραμμίζει σε κάθε περίπτωση την ετερότητα. Ο φόβος της πολιτισμικής αλλοίωσης ξεκινάει από τη γλώσσα. Η συμβίωση τρομάζει, καθώς θεωρείται συχνά μια κατάσταση επίφοβη, που μπορεί να επιφέρει αλλαγές ουσιώδεις στο λεξιλόγιο και στη δομή των γλωσσών ή ακόμη και την ίδια την εξαφάνιση μιας γλώσσας ή γλωσσικής ταυτότητας.

Οι φόβοι αυτοί δεν είναι εντελώς αβάσιμοι. Οι γλωσσολόγοι παρατηρούν και καταγράφουν τις αλλαγές που προκύπτουν στο φωνολογικό, λεξιλογικό, συντακτικό και μορφολογικό επίπεδο κατά την αλληλεπίδραση των γλωσσών. Άλλωστε, στις μέρες μας, με την κυριαρχία της αγγλικής λόγω της παγκοσμιοποίησης, η επιρροή της ως κυρίαρχης γλώσσας πάνω στις εθνικές είναι αναγνωρίσιμη σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό.

Όμως, ούτε και αυτό αποτελεί καινούργιο φαινόμενο. Πολύ πριν από την επικράτηση των εθνικών κρατών, λαοί συνυπήρχαν και συναλλάσσονταν, εμπλουτίζοντας δημιουργικά τις γλώσσες συνεννόησης. Κάθε νέο στοιχείο υιοθετείται, αυτούσιο ή παραλλαγμένο, ανάλογα με το γλωσσικό κριτήριο του κοινού αισθήματος. Τίποτα καινούργιο δεν εισέρχεται αν δεν είναι απαραίτητο να γίνει. Οι αλλαγές υπαγορεύονται από επιλογές, σύμφωνα με τους γλωσσολόγους. Σύμφωνα, άλλωστε, με τάσεις της σύγχρονης γλωσσολογικής επιστήμης, νόμιμο και σωστό στη γλώσσα μπορεί να θεωρηθεί ό,τι καθορίζεται από το γλωσσικό αισθητήριο των ομιλητών και όχι από κανονιστικούς γραμματικούς και συντακτικούς πίνακες. Στη χώρα μας, που συνηθίζουμε να λέμε ότι υπήρξε σταυροδρόμι πολιτισμών, η ελληνική γλώσσα

επιβίωσε κάτω από αλλεπάλληλες κατοχές με αποκορύφωμα την τουρκική των τετρακοσίων χρόνων. Λέξεις που έχουν καθιερωθεί στο γλωσσικό αίσθημα και θεωρούνται ότι εκφράζουν την αυθεντική ελληνική ψυχή συχνά ανακαλύπτουμε ότι έχουν στην τουρκική την αφετηρία τους (λέξεις όπως κέφι, λεβεντιά, καβγάς, καϊκι, κ.α.)

Ακόμα περαιτέρω, οι κοινωνίες οι ίδιες έχουν κατά καιρούς ωφεληθεί από την αλληλεπίδραση λαών και πολιτισμών. Η πολυπολιτισμικότητα αναδεικνυόταν σε προσόν για πόλεις όπως η Κωνσταντινούπολη, η Αλεξάνδρεια, η Θεσσαλονίκη και τους προσέδιδε αυθεντικότητα, πρωτοπορία και ιδιαιτερότητα στην πολιτισμική ανάπτυξη. Τα προβλήματα συνύπαρξης συνήθως εμφανίζονταν σε εποχές εντάσεων και οικονομικών δυσχερειών, σε εποχές, δηλαδή, όπως αυτή που διανύουμε.

Σε μια τέτοια, λοιπόν, δύσκολη συγκυρία καλούμαστε να ξεχωρίζουμε τους νεοαφιχθέντες σε πρόσφυγες και μετανάστες, σε «δικαιολογημένους» και «μη δικαιολογημένους» αιτούντες άσυλο. Και κάτω έτσι οι λέξεις χάνουν την ανθρωπιά τους και αποκτούν το άψυχο νόημα που βρίσκουμε στις σελίδες των λεξικών.

Η καλλιτεχνική δραστηριότητα από τον Μεσαίωνα έως την Αναγέννηση

από την ΠΗΓΗ ΑΝΤΥΠΑ

Σπουδάζω στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο στο τμήμα Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στον ελάχιστο ελεύθερο χρόνο που διαθέτω από σπουδές και οικογενειακές υποχρεώσεις, χορεύω, τραγουδάω, μιλάω με τον σκύλο μου και παρατηρώ τα πάντα.

Πρώτος Μεσαίωνας: Ρομανικός ρυθμός

Παρατηρώντας την εξέλιξη της τέχνης στην Δυτική Ευρώπη, μετά την διάλυση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, θα δούμε πως μέχρι και το έτος 1000, οι συνεχείς μετακινήσεις και αναταραχές των βαρβαρικών φυλών είχαν άμεσο αντίκτυπο και στην καλλιτεχνική δραστηριότητα. Αυτή περιοριζόταν μόνο σε φορητά και χρηστικά αντικείμενα, τα οποία ήταν διακοσμημένα με πολύπλοκα σχέδια ζώων, φυτών ή γεωμετρικών μοτίβων.

Μετά το έτος 1000 και αφού ο ευρωπαϊκός χώρος σταθεροποιήθηκε, έκανε την εμφάνισή του ο ρομανικός ρυθμός, τον οποίο έφεραν οι Νορμανδοί μετά την απόβασή τους στην Αγγλία. Ο ρυθμός αυτός δέχθηκε τις επιρροές, τόσο της ρωμαϊκής τέχνης, όσο και της τέχνης των λαών που ήρθαν σε επαφή με τους Ευρωπαίους μέσα από τις σταυροφορίες. Ο ρομανικός ναός χαρακτηρίζεται από στρογγυλές αψίδες, οι οποίες στηρίζονται σε συμπαγείς στύλους. Η συνεχής τοιχοποιία, τα λιγοστά παράθυρα και οι εξωτερικοί πύργοι δίνουν όψη φρουρίου. Όντας επιβλητικά κτήρια, διακοσμούνται με γλυπτά ανάλογου ύφους. Τους πυλώνες, τις μεγάλες δηλαδή θύρες στην πρόσοψη του ναού, κοσμούσαν γεωμετρικά ή φυτικά μοτίβα, ενώ η καμάρα που σχημάτιζαν – το τύμπανο – είχε πάντα θέματα από την Μέλλουσα Κρίση και τα αγιογραφικά εδάφια. Οι μορφές είναι αυστηρές και άκαμπτες και η αίσθηση που δίνουν είναι εκείνη της επιβλητικής δύναμης. Τα κιονόκρανα στολίζονται με φιγούρες ζώων από την αγία Γραφή, ή με μορφές μυθικών τεράτων. Η επιλογή των θεμάτων δεν είναι τυχαία, αν σκεφτούμε πως στην ρομανική τέχνη το ζητούμενο ήταν η έκφραση της ιδέας πως η στρατευόμενη εκκλησία έχει ταχθεί να μάχεται τις σκοτεινές δυνάμεις, μέχρι την δικαίωση της μέλλουσας κρίσης. Η αντίληψη αυτή ήταν ευρέως διαδεδομένη σε μια περίοδο, όπου οι σταυροφορίες, οι λιμοί και οι κοινωνικές ανισότητες ευνοούν το αίσθημα της ματαιότητας των επίγειων. Ο αγώνας για επιβίωση διαθέτοντας ελάχιστα μέσα και σε έντονα ανομοιογενείς τοποθεσίες, καταδίκαζε τους λαούς σε εξαθλίωση εκτινάσσοντας την θνησιμότητα στα ύψη. Αντιθέτως η αριστοκρατία, είτε απόγονοι ρωμαίων πατρικίων, είτε βάρβαροι πολέμαρχοι, απολάμβαναν πολυτελή διαβίωση.

Ύστερος Μεσαίωνας: Γοτθικός ρυθμός

Στο τέλος του 11ου αιώνα η αναζωπύρωση του εμπορίου οδηγεί σε αλλαγή των κοινωνικών και οικονομικών δομών. Νέα δύναμη αναδεικνύονται οι φεουδάρχες, οι οποίοι κρατούν την εξουσία μαζί με την αριστοκρατία και την εκκλησία. Η επίδειξη πλούτου και δύναμης από τους ηγεμόνες και τους εκκλησιαστικούς ταγούς εκφράζεται μέσα από δωρεές των πρώτων στους δεύτερους. Το αίσθημα ασφάλειας και σταθερότητας (οι πόλεμοι είχαν τελειώσει) ωθεί την μεσαιωνική κοινωνία και κατ' επέκταση τους καλλιτέχνες, να αναζητήσουν για τα δημιουργήματά τους νέες μορφές, συμβατές με πιο ανάλαφρες και αισιόδοξες φόρμες. Η γέννηση του γοτθικού ρυθμού είναι γεγονός.

Ο νέος αυτός ρυθμός δεν δημιουργήθηκε μόνο εξαιτίας κοινωνικών και οικονομικών συγκυριών. Υπάρχει αλλαγή και στον τρόπο σκέψης σχετικά με την θέση του Θεού αναφορικά με τον άνθρωπο και την φύση. Ενώ στον πρώιμο μεσαίωνα η φύση είναι αυστηρή και άψυχη, κτίσμα ενός αόρατου Θεού, στον ύστερο μεσαίωνα η αντίληψη αυτή αλλάζει. Ο άνθρωπος δεν παρατηρεί με δέος τον κόσμο γύρω του, ούτε φαντάζεται υπερφυσική την αντιστοιχία φύσης-ατόμου. Αρχίζει να αναζητά την εξαύλωση της μάζας, το άπλετο φως και την ψυχική ανάταση. Η διπλή αλήθεια του Ακινάτη περί της χρήσης ορθολογικών μεθόδων για την επίλυση θεολογικών προβλημάτων, μεταφέρεται πλέον στην τέχνη και στους γοτθικούς ναούς. Τα βαριά δομικά υλικά φεύγουν, το φως αντανακλάται με υαλογραφήματα και οι θρησκευτικές φιγούρες γίνονται τώρα ανθρωποκεντρικές.

Η έντονη σχέση με την αρχαιοελληνική τέχνη δίνει στον γοτθικό ρυθμό νατουραλιστικό χαρακτήρα. Επίκεντρο του καλλιτέχνη γίνονται τα ατομικά χαρακτηριστικά, η φρεσκάδα και η έλλειψη βάρους. Οι μορφές από ανάγλυφες, αποσιώνται από το υπόλοιπο σώμα και γίνονται αντιληπτές από διαφορετικά οπτικά πεδία. Παράλληλα τα φυτικά και γεωμετρικά μοτίβα συνεχίζουν να καλύπτουν κάθε κενό χώρο που αφήνουν οι γλυπτικές μορφές των αγίων, του Χριστού και της Παναγίας. Αυτές οι φιγούρες έγιναν τα αγάλματα-κίονες, βασικά δομικά στοιχεία του γοτθικού ναού.

Ο καθεδρικός ναός της Σαρτρ και τα γλυπτά του

Χαρακτηριστικά είναι τα γλυπτά του καθεδρικού ναού της Σαρτρ. Ο ναός ξαναχτίστηκε μετά από πυρκαγιά το 1194 και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα δείγματα γοτθικής γλυπτικής. Τα γλυπτά που υπάρχουν τόσο στο βόρειο κλίτος, όσο και στην δυτική όψη, φανερώνουν τη σχέση της γοτθικής γλυπτικής με την κλασική. Οι μορφές δείχνουν να έχουν ζωή και κίνηση, ενώ παράλληλα είναι εξευγενισμένες. Οι πτυχωσείς των υφασμάτων φανερώνουν την ύπαρξη σώματος κάτω από τα ρούχα. Οι εκφράσεις των προσώπων δεν είναι πια παγωμένες. Υπάρχει προσπάθεια να αποδοθούν συναισθήματα, όπως το πρόσωπο του Αβραάμ που ατενίζει με προσμονή κάπου ψηλά τον Κύριο. Το χέρι του αγγίζει με τρυφερότητα το πρόσωπο του μικρού Ισαάκ. Αριστερά του Αβραάμ στέκεται ο ιερέας Μελχισεδέκ. Εύκολα τον αναγνωρίζει ο θεατής, τόσο από το δυσκοπότερο και το θυμιατό που κρατά, όσο και από το χαρακτηριστικό καπέλο στο κεφάλι. Δεξιά του Αβραάμ δεσπόζει ο Μωυσής. Κρατά τις πλάκες με τις δέκα εντολές. Το πρόσωπο του είναι σοβαρό και δείχνει σαν να ακούει προσεκτικά τα θεία προστάγματα. Οι φιγούρες αυτές που παρατάσσονται η μία μετά την άλλη, με διακριτά τα σύμβολα της ιδιότητάς τους, όλες μαζί αλλά και η κάθε μια ξεχωριστά αποτελούν μια ολοκληρωμένη ενσάρκωση της διδασκαλίας της εκκλησίας, όπως επισημαίνει ο Gombrich.

(Η συνέχεια στο επόμενο)

Βιβλιογραφία

• Αλμπάνη Τζένη-Κασσιμάτη Μαριλένα, *Η Ιστορία των Τεχνών στην Ευρώπη, Εικαστικές τέχνες στην Ευρώπη από τον Μεσαίωνα ως τον 18ο αιώνα*, τ. Α, ΕΑΠ, 2008, Πάτρα, σελ. 26, 64
• Αλμπάνη Τζ. σελ. 34, 38, Gombrich E.H., *το Χρονικό της Τέχνης*, ΜΙΕΤ, μτφ. Κασδαγλή Λ., 2013, Αθήνα, σελ. 175-176

• Αλμπάνη Τζ. σελ. 38, Gombrich E. σελ. 157, 173, Γαγανάκης Κ, *Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ευρώπης*, ΕΑΠ, 1999, Πάτρα, σελ. 21-22, 26
• Αλμπάνη Τζ. σελ. 41, Γαγανάκης Κ., σελ. 38, 42-43, 60
• Αλμπάνη Τζ. σελ. 42, Gombrich E., σελ. 186-188, Hauser A., *Κοινωνική Ιστορία της Τέχνης*, τ. Α, Αθήνα, Κάλβος, 1984, σελ. 294-295, Watkin D., *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2007, σελ. 151-152,

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGLC111/62/475,1815/>
• Αλμπάνη Τζ., σελ. 46, 62, Gombrich E. σελ. 190, Hauser A., σελ. 295, <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGLC111/62/475,1815/>
• Αλμπάνη Τζ., σελ. 46, Gombrich E., σελ. 190-192, Hauser A., σελ. 295, Watkin D., σελ. 156-157

12+
μηνών

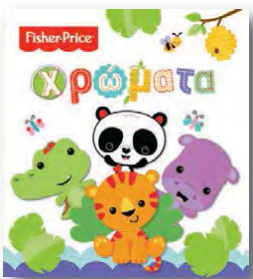
Fisher-Price®

Τα πρώτα βιβλία του μωρού!

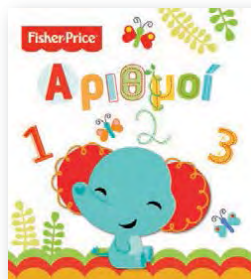
Για πρώτη φορά κυκλοφορούν στην Ελλάδα από τις εκδόσεις ΧΑΡΤΙΝΗ ΠΟΛΗ τα βρεφικά βιβλία της Fisher-Price, της κορυφαίας στο είδος της σειράς προϊόντων βρεφικής και προσχολικής ηλικίας. Βιβλία κατάλληλα και απόλυτα ασφαλή για τα μωρά που μέσα από πρωτότυπες ιστορίες και χαρούμενες εικόνες, ενθαρρύνουν τα μωρά να ανακαλύψουν τον κόσμο γύρω τους και συμβάλλουν στη νοητική και συναισθηματική τους ανάπτυξη!

Βιβλία με ανάγλυφες εικόνες και χαρτονένιες σελίδες

Τα μωρά μαθαίνουν τις βασικές έννοιες παρέα με τα ζωάκια της ζούγκλας, αγγίζοντας τα ανάγλυφα σχέδια στις σελίδες των βιβλίων αυτών.

Τα μωράκια μαθαίνουν τα χρώματα παρέα με τα ζωάκια της ζούγκλας.

Τα μωράκια μαθαίνουν να μετράνε παρέα με τα ζωάκια της ζούγκλας.

Τα μωράκια μαθαίνουν να ξεχωρίζουν τα αντίθετα παρέα με τα ζωάκια της ζούγκλας.

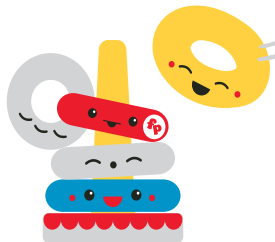
Τα μωράκια μαθαίνουν τα σχήματα παρέα με τα ζωάκια της ζούγκλας.

Βιβλία με χαρτονένιες σελίδες

Χαρούμενες ιστορίες με ήρωες τα ζωάκια της ζούγκλας που διασκεδάζουν τα μωρά.

Η μικρή αλεπού ψάχνει να βρει την πιο ζεστή αγκαλιά και συναντάει ένα σωρό ζωάκια. Ένα βιβλίο που δείχνει στα μωράκια τη σημασία μιας ζεστής και τρυφερής αγκαλιάς.

Έφτασε η ώρα το λιονταράκι να πάει στο κρεβατάκι του αλλά δεν νυστάζει καθόλου. Θα καταφέρει επιτέλους να αποκοιμηθεί; Ένα βιβλίο που δείχνει στα μωράκια διάφορους τρόπους με τους οποίους μπορούν να χαλαρώσουν και να αποκοιμηθούν.

Βιβλία με χαρτονένιες σελίδες και λαβή

Σειρά βιβλίων που περιγράφει με διασκεδαστικό τρόπο χαρούμενες στιγμές της καθημερινότητας των μωρών.

Με πολύχρωμες χαρτονένιες σελίδες και λαβή στο πάνω μέρος του βιβλίου για να μπορούν τα μωράκια να τα κρατούν πιο εύκολα.

Όλα τα ζωάκια έχουν τις αγαπημένες τους συνήθειες πριν πάνε για ύπνο. Τι αρέσει στο μωράκι σας να κάνει πριν αποκοιμηθεί; Ένα βιβλίο που δείχνει στα παιδιά πώς να χαλαρώσουν όταν έρθει η ώρα του ύπνου.

Τα ζωάκια χαίρονται να παίζουν με τους φίλους τους. Βρείτε τα παιχνίδια που αρέσει στο μωράκι σας να παίζει. Ένα βιβλίο για τη σημασία του ομαδικού παιχνιδιού και τη χαρά που αισθάνονται τα παιδιά όταν βρίσκονται με τους φίλους τους.

Τα ζωάκια παίζουν κρυφτό με τους φίλους τους. Θα μπορέσει το μωράκι σας να βρει τα ζωάκια στην κρυφώνα τους; Ένα βιβλίο που βοηθά τα μικρά παιδιά να βελτιώσουν την παρατηρητικότητά τους.

Τα ζωάκια μοιράζονται τα πάντα με τους φίλους τους. Αγκαλιές, χαμόγελα και λουλουδάκια. Ένα βιβλίο που μαθαίνει στα παιδιά την αξία της φιλίας και τη χαρά του να μοιράζονται πράγματα με τους φίλους τους.

Ευτυχία Γιαννάκη

Συνέντευξη

Η Ευτυχία Γιαννάκη γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Σπούδασε πληροφορική, μουσική τεχνολογία και επικοινωνία και εργάστηκε για αρκετά χρόνια στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στο παρελθόν εκδόθηκε με ψευδώνυμο ένα ακόμη μυθιστόρημά της με τον τίτλο Χάρντκορ που μεταφέρθηκε στον κινηματογράφο.

Περισσότερα για την ίδια μπορείτε να δείτε στο: www.giannaki.com

Συνειδητή επιλογή το αστυνομικό μυθιστόρημα; Τι σας γοητεύει περισσότερο στο συγκεκριμένο είδος γραφής;

Η αστυνομική αφήγηση μου δίνει τη δυνατότητα να στήσω ένα παιχνίδι με τον φόβο και αυτό το στοιχείο της είναι που με γοητεύει περισσότερο. Μιλώντας για τον φόβο αναπτύσσεις με έναν τρόπο και ένα εργαλείο για τη διαχείρισή του. Από την άλλη, ο γρήγορος ρυθμός της πλοκής και η επιδιωκόμενη ισορροπία ανάμεσα στο βάρος και την ελαφρότητα όσον αφορά το λογοτεχνικού ύφους είναι ένα μεγάλο στοιχείο για τον συγγραφέα αστυνομικών ιστοριών. Έτσι, ενώ ο αστυνομικός μύθος ξεδιπλώνεται κρατώντας αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη, παράλληλα επιτρέπει τη δημιουργία επιπέδων που αντιλαμβάνεται ο καθένας ανάλογα με τις καταβολές και τις ανάγκες του. Η κοινωνική υψή και το σχόλιο της καθημερινότητας, η μελέτη των βαθύτερων ψυχολογικών προεκτάσεων της αφήγησης, το χιούμορ ακόμη και μπροστά στο αποτρόπαιο, η ανατροπή αυτών που θεωρούμε δεδομένα είναι κάποια από τα στοιχεία που κεντρίζουν το ενδιαφέρον μου σε αυτό το είδος αφήγησης.

Η πόλη, η Αθήνα φαντάζει με ένα τεράστιο, ποικίλο υλικό για τον συγγραφέα. Πείτε μας για την επιλογή σας να είναι το κεντρικό σκηνικό του βιβλίου σας.

Ο λόγος που επέλεξα την Αθήνα είναι γιατί είναι η πόλη την οποία γνωρίζω καλύτερα από οποιαδήποτε άλλη και γιατί θεωρώ ότι τα τελευταία χρόνια αποτελεί ένα πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη αστυνομικών ιστοριών. Παράδοσιακά άλλωστε, η Αθήνα ως μεγαλούπολη κέντριζε το ενδιαφέρον των Ελλήνων συγγραφέων αστυνομικής λογοτεχνίας. Όμως, τα τελευταία χρόνια οι συνθήκες οικονομικής αστάθειας την μετατρέπουν κατά την άποψή μου σε ένα ακόμη πιο ενδιαφέρον εργαστήριο για τον συγγραφέα αστυνομικών ιστοριών. Μία από τις κεντρικές ιδέες όταν ξεκινούσα να γράφω αυτό το βιβλίο ήταν ότι ήθελα να δώσω μια τοιχογραφία των κατοίκων της πόλης μέσα από την ανάπτυξη των κεντρικών, αλλά και των δευτερευόντων ηρώων που δραματίζουν εξίσου σημαντικό ρόλο στην ιστορία.

Ο τίτλος του βιβλίου παραπέμπει στη ματιά του συγγραφέα ή του πρωταγωνιστή; Τι θα λέγατε στο αναγνωστικό κοινό για να το επιλέξει;

Ο τίτλος του βιβλίου είναι άρρηκτα δεμένος με την συγκεκριμένη ιστορία και των πρωταγωνιστή της. Οι περισσότεροι από εμάς, αν όχι όλοι, έχουμε βρεθεί στο πίσω κάθισμα ενός αυτοκινήτου ως παιδιά και κάποιοι από εμάς θα βρεθούν ως συλληφθέντες. Η μετάβαση από την μία κατάσταση στην άλλη, τα αίτια αυτής της μετάβασης, το παρελθόν που νομίζουμε ότι αφήσαμε πίσω μας αλλά διαρκώς επιστρέφει, η οικογένεια, τα μικρά και μεγάλα μυστικά της και τα λάθη μας που διαρκώς επανέρχονται δομούν τους βασικούς άξονες πάνω στους οποίους ξεδιπλώνεται η συγκεκριμένη αφήγηση. Και με αυτή την έννοια αποτελούν τον κοινό προβληματισμό του πρωταγωνιστή όχι μόνο με τον συγγραφέα της ιστορίας, αλλά και με τον αναγνώστη που καλείται να δοκιμάσει τα ηθικά όριά του και τον τρόπο σκέψης του. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος για τον οποίο θα πρότεινα σε κάποιον να διαβάσει τη συγκεκριμένη ιστορία.

Η σχέση σας με το βιβλίο; Διαβάσατε από μικρή; Αγαπημένα βιβλία που βρίσκονται στο κομοδίνο σας;

Πολύ πριν να αποφασίσει κάποιος να γράψει έχει υπάρξει αναγνώστης. Τις περισσότερες φορές υπήρξε και εξακολουθεί να είναι παθιασμένος αναγνώστης. Κατά την άποψή μου το αναγνωστικό

ρίγος έχει προηγηθεί κατ'επανάληψη και με έναν τρόπο έχει φυτέψει την ιδέα της μελλοντικής πιθανότητας μιας δημιουργίας. Είμαι λοιπόν παθιασμένη αναγνώστρια από μικρή ηλικία. Κατά κάποιο τρόπο μεγαλώνω μέσα από το βιβλίο και γι' αυτό οι αγάπες μου εξελίσσονται ή αλλάζουν όσο περνούν τα χρόνια. Αυτόν τον καιρό στο κομοδίνο μου βρίσκεται ο *Λόφος των Αυτοκτονιών* του Έλροϊ και οι Στάχτες του Γκάκα.

Συγγραφικά σχέδια για το μέλλον; Θα μας αποκαλύψετε κάτι;

Το βασικό μου σχέδιο είναι να ολοκληρώσω την Τριλογία της Αθήνας της οποίας το πρώτο μέρος είναι το *Πίσω Κάθισμα*. Μπορώ να σας αποκαλύψω ότι είναι ήδη έτοιμο το δεύτερο μέρος της Τριλογίας στο οποίο θα δούμε τη συνέχεια της προσωπικής ιστορίας του Χάρη Κόκκινου και την εξιχνίαση ενός εγκλήματος που θα δοκιμάσει τα όρια και τις αντοχές του.

Πού μπορούμε να σας συναντήσουμε;

Τις περισσότερες μέρες θα με βρείτε να κινούμαι στο κέντρο της πόλης. Δεν είναι τυχαίο ότι το Πίσω Κάθισμα ξεκινά από την καρδιά της Αθήνας, την Πλάκα και με ομόκεντρους κύκλους απλώνεται σε όλη την πόλη. Είναι το μέρος όπου ζω, θα έλεγα ότι είναι το ορμητήριο όχι μόνο των αστυνομικών μου αφηγήσεων, αλλά και της καθημερινής δράσης μου. Θεωρώ τον εαυτό μου παιδί της πόλης, όχι οποιασδήποτε πόλης, αυτής της πόλης.

Το νέο αστυνομικό μυθιστόρημα της Ελευθερίας Γιαννάκη

Ο μαγικός ρεαλισμός

Το πραγματικό και φανταστικό στο ίδιο δωμάτιο

από τη ΣΟΦΙΑ ΠΟΛΙΤΟΥ - ΒΕΡΒΕΡΗ

Με τη γέννηση του υπερρεαλισμού στο Παρίσι, στις αρχές του 20ου αιώνα, ανατινάχτηκαν τα σύνορα του εγκεφάλου. Δεν υπάρχουν πλέον «σωστές σκέψεις», «φυσιολογικές» πράξεις, «κανονικές συνθήκες» στη λογοτεχνία. Οι σκέψεις και οι λέξεις έπαψαν να λειτουργούν στερεοτυπικά, οι σελίδες των βιβλίων γέμισαν με ανείπωτες και ατύπωτες - ως τότε - επιθυμίες που καταγράφηκαν μοναδικά, πέρα από τη λογική. Αυτή η τολμηρή αναζήτηση πέρα από το ορθό και λογικό των καλλιτεχνών της εποχής εκείνης ξεπέρασε το πραγματικό, το συμβατό και επηρέασε βαθιά την πορεία της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Μια νέα, ανατρεπτική ένωση λέξεων μετέλλαξαν τη γραπτή έκφραση, την παγκόσμια σκέψη και το ριζοσπαστικό Παρίσι έδωσε την ... πάσα στη Λατινική Αμερική που γέννησε, στη δεκαετία του '40, τον μαγικό ρεαλισμό.

Ο μαγικός ρεαλισμός, αρχικά ως όρος της ζωγραφικής (Magischer Realismus), επινοήθηκε το 1925 από τον γερμανό κριτικό τέχνης Φράντς Ρο (Franz Roh), με αφορμή έργα ομοεθνών εξπρεσιονιστών ζωγράφων της εποχής. Στην Ιταλία, ο Μάσιμο Μποντεμπέλι (βλ. Η σκακιέρα μπροστά στον καθρέφτη) με τον ίδιο όρο, στο περιοδικό του "900 - Novecento", περιγράφει τις νέες μορφές λογοτεχνίας στην Ευρώπη του 20ου αιώνα.

Το 1927, ο όρος "μαγικός ρεαλισμός - realismo magico" ταξιδεύει στη Λατινική Αμερική. Ο συγγραφέας, εκτός των άλλων, Αρτούρο Ουσλάρ Πιέτρι υιοθετεί τον όρο και τον συσχετίζει, για πρώτη φορά, με τη λατινοαμερικάνικη λογοτεχνία.

Ο μαγικός ρεαλισμός είναι το λογοτεχνικό κίνημα που συνταιριάζει, εντάσσει αρμονικά το υπερφυσικό και το ανεξήγητο ως μέρος της πραγματικότητας. Η αποδοχή του μαγικού, του φανταστικού ως έγκυρο απαγκιστρώνει την καθημερινότητα από το λογικό και το λογικά εφαρμόσιμο, ενώ το απίθανο και εκπληκτικό γίνεται μέρος της καθημερινής ζωής που κινείται ειρηνικά και ... ρεαλιστικά εκτός ορθολογισμού. Στην τεχνική του, ο μαγικός ρεαλισμός συνδυάζει τα ποικίλα λογοτεχνικά είδη με τις προφορικές μορφές αφήγησης. Διακρίνεται από την πολυεπίπεδη χρονικά και χρονολογικά πραγματικότητα, το απροσδιόριστο του χρόνου και της ταχύτητάς του, την άκρατη υπερβολή και περιγραφική λεπτομέρεια που δημιουργεί έντονες, μαγευτικές εικόνες. Η φαντασμαγορική και μυστήρια ατμόσφαιρα συμπεριλαμβάνει φανταστικά γεγονότα, μύθους και ήρωες και υπερφυσικά χαρίσματα που ζουν κι ενεργούν μέσα στην σύγχρονη κοινωνικο-πολιτική πραγματικότητα.

Τα πρώτα μυθιστορήματα με την τεχνική γραφής του μαγικού ρεαλισμού εμφανίστηκαν στα τέλη της δεκαετίας του '40. Σημαντικό και αντιπροσωπευτικό του είδους, το βιβλίο του συγγραφέα Μιγκέλ Άνγκελ Αστούριας από τη Γουατεμάλα, Άνθρωποι από καλαμπόκι (Hombres de maíz) που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1949. Ο Αστούριας σπούδασε κι έζησε στο Παρίσι την εποχή του σουρεαλισμού και επηρεάστηκε από τον συγκεκριμένο κύκλο λογοτεχνών.

Ο Αλέχο Καρπεντιέρ από την Κούβα θα εκδώσει το βιβλίο *Το βασίλειο αυτού του κόσμου* και θα μετονομάσει τον *μαγικό ρεαλισμό* του Φραντς Ρο σε *θαυμάσιο*

ρεαλισμό - real maravilloso. Το νέο λογοτεχνικό κίνημα δεν μπορεί να αμφισβητηθεί.

Ο Μεξικανός Χουάν Χοσέ Αρεόλα (Juan Jose Arreola), διάσημος για τα μικρά του διηγήματα, εκδίδει, το 1952, το *Confabulario* το πρώτο μεγάλο έργο του το οποίο θα βραβευτεί με το λογοτεχνικό βραβείο Jalisco την επόμενη χρονιά. Ο ίδιος, εγκαταλείπει τη ρεαλιστική γραφή και χρησιμοποιεί φανταστικά στοιχεία και παράλογες ιδέες για να εκφράσει τις καθημερινές καταστάσεις στο έργο του. Επηρέασε και ενέπνευσε πολλούς μεξικανούς συγγραφείς που προσπάθησαν να μετατρέψουν τη ρεαλιστική λογοτεχνική παράδοση της χώρας τους με την εισαγωγή στοιχείων του μαγικού ρεαλισμού.

Ο κριτικός Άνχελ Φλόρες, το 1955, διαδίδει τον όρο μαγικός ρεαλισμός μέσω διάλεξής του με θέμα *Ο μαγικός ρεαλισμός στην ισπανική λογοτεχνία* (Magical realism in spanish-american fiction) ταυτίζοντας τους όρους μαγικός ρεαλισμός και θαυμάσιος ρεαλισμός που από τότε προσδιορίζει αποκλειστικά τη λατινοαμερικάνικη λογοτεχνία.

Και άλλοι συγγραφείς χρησιμοποιούν την αφηγηματική τέχνη και την τεχνική γραφής του μαγικού ρεαλισμού στα έργα τους, όπως ο Αργεντινός Ερνέστο Σάπατο, ο Μεξικανός Κάρλος Φουέντες, ο Περουβιανός Μάριο Βάργκας Λίσα κ.α.

Άλλοι λατινοαμερικάνοι συγγραφείς γράφουν έργα που εντάσσονται στο λογοτεχνικό αυτό κίνημα, όπως ο Γαλλο-Αργεντινός Αδόλφο Μπιόι Κασάρες (Adolfo Bioy Casares), η Χιλιανή Μαρία Λουίζα Μπομπάλ (Maria Louisa Bombal).

Ο Αργεντινός συγγραφέας Χόρχε Λουίς Μπόρχες, από τους σημαντικότερους λογοτέχνες του 20ου αιώνα, έγραψε, εκτός από ποιήματα και δοκίμια, εξαιρετικά διηγήματα με έντονο το στοιχείο του φανταστικού.

Ο Κολομβιανός συγγραφέας Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες, εκδίδει το 1967 το βιβλίο *Εκατό χρόνια μοναξιάς* και ο μαγικός ρεαλισμός απογειώνεται. Είναι ένα από τα βιβλία που αν τα διαβάσεις σε μικρή ηλικία, έχοντας την υποψία ότι αντιλαμβάνεσαι διαφορετικά την πραγματικότητα, ο κόσμος μέσα σου σημαδεύεται μαγικά και ανεξίτηλα. Ο Μάρκες είναι ο κυριότερος εκπρόσωπος του μαγικού ρεαλισμού.

Η Περουβιανή συγγραφέας Ιζαμπέλ Αλιέντε (προφέρεται Αγέντε, Isabel Allende) γνώρισε διεθνή επιτυχία το 1982 με το έργο *Το σπίτι των πνευμάτων*, συνδυάζοντας μύθο και ρεαλισμό, φανταστικό και πραγματικό κάτω από ένα δυνατό, γυναικείο πρίσμα. Ακολουθεί η Μεξικανή Λάουρα Εσκεβέλ που εκδίδει το 1989 το βιβλίο *Σαν νερό για ζεστή σοκολάτα*. Δεν είναι τυχαίο πως και τα δύο αυτά έργα αποδόθηκαν και στον κινηματογράφο.

Η λατινοαμερικανική ατμόσφαιρα και κουλτούρα, εξωτικό μείγμα λαών και πολιτισμών, η πλούσια και πολύπαθη ιστορική και πολιτική πορεία της γεωγραφικής αυτής περιοχής του κόσμου, συνδέονται με το παράδοξο, το φανταστικό, το εξωπραγματικό που γίνεται οικείο και μία νέα σκηνή γεννιέται που εμπνέει τόσο τους λογοτέχνες όσο και τους δημιουργούς όλων των τεχνών. Ο μαγικός ρεαλισμός εξαπλώνεται σε όλους της ηπείρους, με αξιόλογους συγγραφείς να τον υπηρετούν

με αξιοπρέπεια. Ο Πακιστανός Σάλμαν Ρουσντί, η Αφρο-Αμερικανή Τόνι Μόρισον, ο Γερμανός Γκίντερ Γκρας, η Αμερικανή Άλις Χόφμαν είναι μερικοί από αυτούς.

Στην Αφρική, ο μαγικός ρεαλισμός ονομάζεται animist realism (ανιμισμός, όρος που χρησιμοποιείται στην ανθρωπολογία της θρησκείας), με ρίζα τη λατινική λέξη anima που σημαίνει, ανάσα - πνεύμα - ζωή. Εδώ, μη ανθρωπίνες οντότητες έχουν πνευματική ουσία, υπάρχει ισχυρή η παρουσία του φανταστικού προγόνου και της παραδοσιακής θρησκείας των αφρικανικών πολιτισμών.

Ο μαγικός ρεαλισμός δέχεται επιρροές από τις παραδόσεις προγενέστερων πολιτισμών, από αφηγήσεις των πρώτων Ευρωπαίων αποίκων, από τις θρησκείες και τη μαγεία των Αφρικανών σκλάβων. Με εργαλείο τον μαγικό ρεαλισμό τόσο οι λατινοαμερικάνοι συγγραφείς όσο και οι υπόλοιποι ξετυλίγουν και αναπτύσσουν θέματα όπως ο επαναπροσδιορισμός της εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητάς τους, τα δεινά της αποικιοκρατίας, η εισαγωγή σκλάβων, η πολιτική και πολιτιστική επίθεση των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων στους λαούς και τους πολιτισμούς, η προσπάθεια ελευθερίας, οι εμφύλιες συγκρούσεις και η αναγκαστική εξάρτηση από τις οικονομικά ισχυρότερες χώρες. Η πρόοδος και η εξέλιξη είναι λέξεις με αρνητική έννοια στις χώρες που τις εκμεταλλεύτηκε οικονομικά ο Δυτικός πολιτισμός.

Ο μαγικός ρεαλισμός συντάσσει ανατρεπτικά κείμενα, επαναστατικά ενάντια στις κοινωνικές κυρίαρχες δυνάμεις. Μέσα από τον μαγικό ρεαλισμό αμφισβητούνται και καταρρίπτονται οι αξίες και οι θέσεις των τυραννικών εξουσιών, επιτυγχάνεται η αποδόμηση της πραγματικότητας και η στρέψη του αναγνώστη σε μία άλλη οπτική αντίληψη των συμβάντων, των γεγονότων, της κατάστασης, στην αποδοχή του υπερφυσικού ως αληθή μαρτυρία.

Ο μαγικός ρεαλισμός αποδόθηκε μοναδικά στη λογοτεχνία, τη ζωγραφική και τον κινηματογράφο. Ο μαγικός ρεαλισμός δεν είναι άλλο από την αποδοχή του εξωπραγματικού, κατά την ορολογία του ορθολογικού κόσμου, ως μέρος του κοσμικού περιβάλλοντος και δεν θα πάψει να είναι «μαγικός» αν αφομοιωθεί ως στάση ζωής στην καθημερινότητά μας.

Μαρία Σταμπουλή

Η γλυπτική τέχνη στα χέρια μας

Συνέντευξη

Η Μαρία Σταμπουλή γεννήθηκε το 1969 σε μια μικρή συνοικία στη Θεσσαλονίκη. Το 1991 μεταβαίνει στη Γερμανία όπου σπούδασε και εργάστηκε ως Σχεδιάστρια Αρχιτεκτονικής έως το 1998. Επίσης παρακολούθησε και μαθήματα ζωγραφικής. Το 1996 ξεκίνησε εκεί τα βιωματικά σεμινάρια Λιθογλυπτικής στο Εργαστήριο της Γλύπτριας Eva - Gesine Wegner. Πήρε μέρος σε πολλά σεμινάρια, δημιουργώντας διαφορετικού μεγέθους αλλά και θέματος γλυπτά. Το 2004 επιστρέφει πάλι στη Θεσσαλονίκη όπου κατοικεί μέχρι σήμερα με την οικογένειά της. Είναι παντρεμένη και μητέρα τριών κοριτσιών.

Σε ποια ηλικία αποφασίσατε ότι αυτό που θέλατε να κάνετε στη ζωή σας είναι να σμιλεύετε την πέτρα;

Η πρώτη μου γνωριμία με την Γλυπτική σε Πέτρα έγινε την άνοιξη του 1996, δηλαδή σε ηλικία 27 ετών όταν ζούσα και εργαζόμουν στη Γερμανία. Τότε παρακολούθησα ένα Βιωματικό Εργαστήριο Γλυπτικής με στεατίτη. Ο ιδιαίτερος τρόπος της δασκάλας και Γλύπτριας Eva-Gesine Wegner με ενθουσίασε από την πρώτη στιγμή και έτσι «ερωτεύτηκα» τη γλυπτική και τον στεατίτη, χωρίς να με ενδιαφέρει εκείνη την στιγμή αν θα ασχοληθώ επαγγελματικά ή ερασιτεχνικά με τη Λιθογλυπτική. Αισθανόμουν όμως ότι ήταν και θα παρέμενε πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μου!

Υπήρχε κάποια επιρροή από το οικογενειακό/συγγενικό/φιλικό περιβάλλον ή κάτι άλλο στην απόφασή σας να ασχοληθείτε με τη γλυπτική; Ποιοι ήταν οι χώροι που σας άνοιξαν πόρτες γι' αυτή σας την αναζήτηση;

Είχα πάντα μια μεγάλη αγάπη για όλων των ειδών τις πέτρες και βότσαλα από παιδιά. Άλλες τις ζωγράφιζα και άλλες απλά τις γυάλιζα και στόλιζα με αυτές τον χώρο μου. Στο αρχιτεκτονικό γραφείο που εργαζόμουν στη Χαιδελβέργη Γερμανίας μια φίλη και συνάδελφος μου μίλησε για τα βιωματικά εργαστήρια

γλυπτικής που θα μπορούσα και εγώ να παρακολουθήσω, ακόμη και χωρίς προηγούμενες γνώσεις. Ενθουσιάστηκα απλά και μόνο στο άκουσμα και την ιδέα να δουλέψω με πέτρες και εκεί ήταν που ξεκίνησε το ταξίδι στο κόσμο της λιθογλυπτικής.

Υπάρχει έμφυτο ταλέντο στη γλυπτική τέχνη; Πώς μπορούμε να το διακρίνουμε στους μικρούς καλλιτέχνες;

Πιστεύω πως υπάρχει ένα έμφυτο ταλέντο σε όλους μας και αυτό είναι το ταλέντο της δημιουργίας. Η γλυπτική σε στεατίτη, είναι κατά την άποψη μου, ο ιδανικότερος τρόπος εκκίνησης και επαφής με τη λιθογλυπτική, με την πέτρα ως υλικό, αλλά και τη θέληση, την επιθυμία να δημιουργήσουμε κάτι δικό μας, κάτι με τα ίδια τα χέρια μας. Η έμφυτη ικανότητα και θέληση να δημιουργούμε λοιπόν, είναι αυτό που θα οδηγήσει κάποιον να δοκιμάσει και τη λιθογλυπτική και όχι κάποιο ιδιαίτερο ταλέντο. Αυτό που πρέπει όλοι να συνειδητοποιήσουμε είναι πως μόνο αν τολμήσουμε να δοκιμάσουμε τότε θα γνωρίσουμε και φυσικά το αποτέλεσμα θα μας δικαιώσει. Τα παιδιά προσεγγίζουν τη γλυπτική θαρραλέα και με ενθουσιασμό διότι τους συνεπαίρνει η ιδέα να φτιάξουν κάτι δικό τους, δουλεύοντας με εργαλεία και σμιλεύοντας μια πέτρα. Θεωρώ πως όλοι μας κρύβουμε έναν καλλιτέχνη που θα ήθελε να εκφραστεί δημιουργώντας κάτι πρωτότυπο!

Από πότε ασχολείστε επαγγελματικά με τη γλυπτική τέχνη;

Άρχισα να δημιουργώ γλυπτά κατά παραγγελία από το 2009 ως δώρα για ξεχωριστούς σκοπούς όπως ένα γαμήλιο δώρο ή δώρο επετείου ή γενεθλίων κλπ. για διακοσμητικούς λόγους κυρίως και σε διαφορετικά μεγέθη. Το 2012 ξεκίνησα να υλοποιώ στην Θεσσαλονίκη τα πρώτα μου «Βιωματικά εργαστήρια Γλυπτικής σε Στεατίτη» αρχικά με ενήλικες αλλά στο μεταξύ και για παιδιά και εφήβους από 10 ετών και άνω.

Από πού εμπνέεστε κυρίως;

Έμπνευση μου είναι οι ίδιες οι πέτρες αλλά και ο σκοπός για τον οποίο θα δημιουργήσω ένα γλυπτό. Επιλέγω να εργάζομαι κυρίως χωρίς προσχέδιο, σε μια διαρκή επικοινωνία και αλληλεπίδραση μαζί της.

Ο στεατίτης ως υλικό είναι και από μόνος του μεγάλη πηγή έμπνευσης.

Τα μεγάλα έργα ή τα μικρά έργα σε μέγεθος είναι αυτά που σας συγκινούν, σας δυσκολεύουν, σας γοητεύουν; Ποιο υλικό προτιμάτε να δουλεύετε;

Προς το παρόν δεν έχω προτιμήσεις στα μεγέθη αλλά θα ήθελα να δουλέψω και πολύ μεγάλα γλυπτά κάτι που δεν έχω κάνει ακόμη. Τα μεγαλύτερα που δημιούργησα είναι, το ένα από τα 12 γλυπτά του «Λίθινου κύκλου της Κασσάνδρας» που δημιουργήσαμε 12 συμμετέχοντες, υπό την καθοδήγηση και εποπτεία της δασκάλας μου Eva - Gesine Wegner, στην Άθυτο της Χαλκιδικής και το άλλο είναι μέρος μια σύνθεσης τριών γλυπτών που εγώ και η γλύπτρια Eva - Gesine Wegner, δημιουργήσαμε και βρίσκεται στο χωριό Λιβάδια Πάικου στο Κιλκίς. Προτιμώ τα πιο μαλακά πετρώματα όπως ο στεατίτης, ο

ασβεστόλιθος, ο πορόλιθος και δουλεύω μόνο με εργαλεία χωρίς τη χρήση ηλεκτρικού ρεύματος.

Πείτε μας λίγα λόγια για το εργαστήριό σας.

Στα εργαστήρια δημιουργίας των Γλυπτών από Στεατίτη που υλοποιώ ενθαρρύνω τους συμμετέχοντες, μικρούς - μεγάλους, να πιστέψουν πως ο καθένας μπορεί να σμιλεύσει το δικό του γλυπτό. Η απόκτηση εμπιστοσύνης στην απόφαση να προχωρήσει, να σμιλεύσει κάποιος στη μία ή άλλη κατεύθυνση είναι καθοριστική και ενισχύεται από εμένα, αφού καθοδηγώ τους συμμετέχοντες στα απαραίτητα βήματα. Ό,τι κομμάτι πέτρα φύγει έφυγε και πρέπει να εξασκηθούμε στην ικανότητα και την ετοιμότητα να το δεχτούμε αλλά πάνω από όλα να το προκαλέσουμε. Αυτή πιστεύω είναι η μαγεία και ιδιαιτερότητα της Γλυπτικής. Οι πέτρες που χρησιμοποιώ είναι μαλακές και πολύχρωμες και τα εργαλεία είναι ειδικές ράσπες γλυπτικής, καλέμια και σφυριά διάφορων μεγεθών. Την απίστευτα μικρή αντίσταση της πέτρας και τη χαρά να βλέπεις γρήγορα αποτελέσματα χωρίς να έχεις γνώσεις από μια τέχνη που φαντάζει δύσκολη, αλλά μπορεί να γίνει και λίγο σαν παιχνίδι, βιώνει ο κάθε συμμετέχων στα εργαστήρια. Το βίωμα της δημιουργίας, η χαρά της αποκάλυψης των απρόβλεπτων και υπέροχων αποχρώσεων του στεατίτη είναι μια θαυμάσια εμπειρία και τα συναισθήματα σχεδόν απεριγράπτα και εκπληκτικά για όλους μας πάντοτε!

Ετοιμάζετε κάτι αυτόν τον καιρό;

Αυτό το διάστημα συνεργάζομαι με το παραμικρό Εργαστήριο δημιουργίας + μάθησης, στην Άνω Πόλη της Θεσσαλονίκης υλοποιώντας εκεί τα βιωματικά εργαστήρια λιθογλυπτικής για παιδιά από 10ετών, για εφήβους και για ενήλικες χωρίς καθόλου γνώσεις ή εμπειρία.

Το εργαστήριό είναι **«Το Παραμικρό»**

<https://www.facebook.com/toparamikro>

Πού θα μπορούσαμε να σας βρούμε;

Στην σελίδα μου στο facebook:

«Δημιουργίες από Πέτρα»

www.facebook.com/pages/Δημιουργίες-απο-Πέτρα-Kreationen-aus-Stein

E-mail: mariastampouli@gmail.com

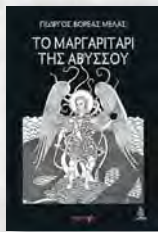
Τα Βιβλιοπωλεία μας προτείνουν

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΠΟΡΤΕΣ
15,00 €

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΕ Τ' ΑΣΠΡΑ
25,36 €

ΤΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ ΤΗΣ ΑΒΥΣΣΟΥ
11,00 €

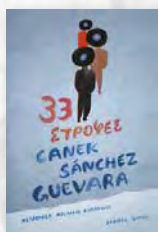
Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΤΩΝ ΜΠΟΛΟΙ
9,90 €

ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΚΤΩΡΙΑΝΗ ΕΠΟΧΗ
12,00 €

ΜΙΑ ΖΩΗ ΠΟΛΛΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ
9,90 €

33 ΣΤΡΟΦΕΣ
12,00 €

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΝΗΝΕΜΙΑ
9,90 €

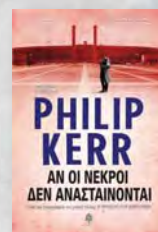
Ο ΤΣΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΚΝΟ
15,90 €

ΕΡΩΤΑΣ ΦΟΝΙΑΣ
13,00 €

Η ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΗ
12,72 €

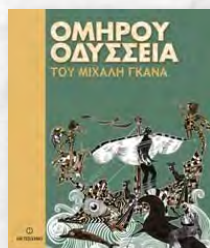
AN OI NEKPOI DEN ANASTAINONTAI
18,80 €

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΠΑΡΙΖΙΑΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
15,50 €

ΛΙΓΗ ΖΩΗ
24,40 €

ΟΔΥΣΣΕΙΑ
13,30 €

ΤΟ ΝΕΟ ΟΝΟΜΑ (Βιβλίο Δεύτερο)
18,70 €

Ο ΑΝΕΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ
9,90 €

CONFITEOR
22,00 €

4000 χριστουγεννιάτικα αυτοκόλλητα
9,54 €

ΤΟ ΜΕΛΙ ΕΓΙΝΕ ΚΕΝΤΡΙ
9,90 €

ΜΕΤΑ ΤΗ ΒΡΟΧΗ
15,50 €

Η ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ
15,50 €

ΔΑΝΕΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ
9,90 €

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΠΟΥ ΑΓΑΠΟΥΣΕ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
7,90 €

ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ ΧΩΡΙΣ ΚΑΘΡΕΦΤΕΣ
12,98 €

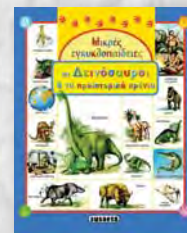
ΜΙΚΡΟΙ ΚΥΡΙΟΙ - ΜΙΚΡΕΣ ΚΥΡΙΕΣ Ο ΚΥΡΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΥΛΗΣ
10,90 €

Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΑΣ
9,99 €

Η ΚΥΡΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΥΛΑ
6,90 €

ΔΕΙΝΟΣΑΥΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΗ ΖΩΗ
12,50 €

ΕΝΑ ΤΡΙΓΩΝΟ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΩΝ
15,00 €

**ΜΙΚΡΑ ΤΕΡΑΤΑΚΙΑ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ**
10,90 €

ΔΕΥΤΕΡΑ
13,90 €

**ΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ
ΕΝΟΣ ΣΚΑΝΤΑΛΙΑΡΗ (Βιβλίο 2)**
ΦΙΑΣΚΑ ΑΠΑΝΩΤΑ!
10,90 €

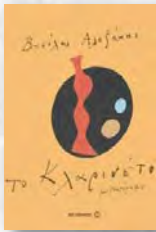
**Η ΤΕΧΝΗ
ΤΗΣ ΡΟΥΤΙΝΑΣ**
14,25 €

**ΤΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ
ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ**
18,00 €

**Η ΑΒΑΣΤΑΧΤΗ
ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ
ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ**
16,00 €

ΤΟ ΚΛΑΡΙΝΕΤΟ
17,70 €

**ΤΙ ΘΑ ΕΚΑΝΑ
ΑΝ ΗΜΟΥΝ
ΑΪ ΒΑΣΙΛΗΣ**
14,00 €

**ΜΙΚΡΟΙ ΚΥΡΙΟΙ - ΜΙΚΡΕΣ ΚΥΡΙΕΣ
ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΚΥΡΙΟΙ
ΣΤΟ ΤΡΕΛΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ**
2,50 €

**ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΣΤΗΝ ΑΓΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΜΠΑΜΠΑ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΜΑΣ**
5,50 €

**ΚΑΤΩ
ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΜΑ**
9,90 €

**ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
ΣΤΗΝ ΟΝΕΙΡΟΧΩΡΑ**
5,00 €

**ΦΟΝ ΚΟΥΡΑΜΠΙΕΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΚΟΜΗ ΜΕΛΟΜΑΚΑΡΟΝΗ**
10,95 €

**ΠΑΙΖΩ & ΔΙΑΒΑΖΩ
ΑΤΡΟΜΗΤΟΙ ΠΕΙΡΑΤΕΣ!**
(Μεγάλο Μέγεθος)
11,90 €

**ΠΑΙΖΩ & ΔΙΑΒΑΖΩ
ΛΑΜΠΕΡΕΣ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΕΣ!**
(Μεγάλο Μέγεθος)
11,90 €

**ΚΡΥΦΤΟΥΛΙ ΜΕ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ
Η ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΤΑ**
11,90 €

**ΣΟΥΠΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ
ΤΙΣ ΕΠΟΧΕΣ**
από 19,90 €
ΜΟΝΟ 3,00 €

**Η ΜΕΓΑΛΗ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ - ΤΥΡΙΑ**
από 22,90 €
ΜΟΝΟ 8,00 €

ΠΛΑΤΩΝ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ
από 13,95 €
ΜΟΝΟ 7,00 €

ΟΙ ΕΠΤΑ ΣΟΦΟΙ
από 15,00 €
ΜΟΝΟ 8,00 €

**ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΤΕ
ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΠΟΥ
ΣΑΣ ΤΡΕΛΑΙΝΟΥΝ**
από 9,80 €
ΜΟΝΟ 8,82 €

ΑΓΙΟΣ ΑΓΥΡΤΗΣ
από 19,87 €
ΜΟΝΟ 6,00 €

ΓΥΡΙΣΕ ΣΕΛΙΔΑ
από 14,27 €
ΜΟΝΟ 6,50 €

NAKAS BOOK HOUSE

ΑΘΗΝΑ
Χαριλάου Τρικούπη 17, Αθήνα | Τηλ: 215 5155265-66
ΣΠΑΤΑ
Smart Park, Θέση Γυαλού, Σπάτα, Τηλ: 2106632375
FACTORY OUTLET
Εμπορικό Πάρκο Αεροδρομίου, Κιν: 6940477002
Village Shopping & More
Αγ. Ιωάννης Ρέντης, Θηβών 228 & Παρνασσού, Τηλ: 2104927738

NAKAS BOOK BAZAAR

ΡΑΦΗΝΑ
23ο χλμ. Λ. Μαραθώνος Ραφήνα Αττικής, Τηλ: 2294032670
ATHENS HEART
Πειραιώς 180, Τηλ: 2155250333
ESCAPE CENTER Ίλιον
Λεωφ. Δημοκρατίας 67Α, Τηλ: 2155252897, Κιν: 6948376868
RIVER WEST
Λεωφ. Κηφισού 96-98 Αιγάλεω, Τηλ: 210 5450383

VESO MARE Πάτρα

Ακτή Δυμαίων 17, Τηλ: 2610317105
ΚΑΒΑΛΑ
Μ. Αλεξάνδρου & Αβέρωφ γωνία, Κιν: 6957204334
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Δαγκλή 8, Τηλ.: 26510 72007

TRAVEL BOOKSTORE

Σόλωνος 71 Αθήνα, Τηλ: 2103616943

Στο Ειδικό Αγροτικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Κασσαβέτειας

Παρουσίαση από την εκπαιδευτική **ΡΟΥΣΣΗ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ**

Η Νικολέττα Ρούσση ζει στη Νέα Αγχιάλο Μαγνησίας. Ολοκλήρωσε τις σπουδές της στα Ανώτερα Θεωρητικά της μουσικής, και από το 1990 έχει εργαστεί σαν καθηγήτρια μουσικής σε όλες σχεδόν τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, καθώς και πέντε χρόνια σε σχολεία Ειδικής Αγωγής.

Από το 2014 είναι Υποδιευθύντρια στο Γυμνάσιο Νέας Αγχιάλου και υπεύθυνη του παραρτήματος Γυμνασίου στο Ειδικό Αγροτικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Κασσαβέτειας στη Μαγνησία. Πέρα από τη μουσική, ασχολείται ερασιτεχνικά με το θέατρο και είναι μέλος της θεατρικής ομάδας της ΕΛΜΕ Μαγνησίας.

Γιορτές στη φυλακή

Δεκέμβρης. Έρχονται πάλι οι γιορτές
κι εγώ ακόμη είμαι εδώ
πίσω από κάγκελα πίσω από πόρτες κλειστές.
Να λυπάμαι, να πονώ
μακριά απ' τους δικούς μου που τόσο αγαπώ.
Αχ Θεέ μου, και να ερχόταν το χαρτί
της φυλακής μου ν' ανοίξει το κελί.
Θα 'δινε όλη μου τη ζωή
κοντά στους δικούς μου μια μόνο στιγμή.
Κι όμως περπατώ σε κύκλο
βήματα ίδια, πρόσωπα σκυφτά
νιώθω να με πνίγει το γκρίζο
κι οι γιορτές είναι τόσο μα τόσο κοντά!
Ας τελειώσει πια ο εφιάλτης
ας βγει τ' όνειρό μου αληθινό.
Να 'ρθει ένας άγγελος
και στην καρδιά του να με βάλει
πίσω στο πατρικό μου σπίτι να με πάει.
Και τότε πια θα δω τ' αστέρια,
γιατί η φυλακή δεν έχει ουρανό
θα πιάσω τον ήλιο με τα δυο μου χέρια
και θα διώξω μια για πάντα το κακό!

Κώστας Σ.

Το ποίημα απέσπασε 1ο βραβείο στον Πανελλήνιο μαθητικό λογοτεχνικό διαγωνισμό του Μορφωτικού Ομίλου Πετρούπολης- που τελεί υπό την αιγίδα της Unesco ΤΛΕΕ- στην κατηγορία «κοινωνική ποίηση».

Τον Σεπτέμβριο του 2014 ένα καινούριο αλλά λίγο διαφορετικό σχολείο άνοιξε. Οι μαθητές του είναι ανήλικοι, αλλά κρατούμενοι και μάλιστα διαφόρων εθνικοτήτων και θρησκειών, που συνυπάρχουν αρμονικά.

Στο Ειδικό Αγροτικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Κασσαβέτειας στον νομό Μαγνησίας, άνοιξε Παράρτημα του Γυμνασίου Νέας Αγχιάλου και πολύ σύντομα έγινε πηγή γνώσης, δημιουργίας, αισιοδοξίας και ελπίδας.

Σε καθημερινή συνεργασία με το δημοτικό σχολείο του καταστήματος που προϋπήρχε και που νιώθουμε ότι είμαστε ένα σχολείο με διαφορετικές τάξεις, τα σκληρά, απελπισμένα και γεμάτα επιφυλακτικότητα πρόσωπα των παιδιών, μεταμορφώθηκαν σε χαμογελαστά, γεμάτα όρεξη και πολύ μεγάλη αγάπη για το σχολείο. Το σχολείο, το οποίο είναι ο λόγος να ξυπνάνε κάθε πρωί και να φροντίζουν τον εαυτό τους είναι ουσιαστικά η επαφή τους με τον έξω κόσμο.

Το ερώτημα που αρχικά απασχόλησε εμένα αλλά και τους περισσότερους συναδέλφους μου είναι: «Πώς διδάσκουμε αυτά τα παιδιά; **Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος όχι μόνο να τους προσφέρουμε γνώσεις, αλλά να τους αλλάξουμε, αν είναι δυνατόν τρόπο σκέψης, τρόπο ζωής ώστε να βοηθήσουμε να βγουν από εκεί μέσα διαφορετικοί άνθρωποι;**»

Στην αρχή πίστευα ότι η εμπειρία των 27 χρόνων σαν καθηγήτρια σχεδόν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και κυρίως η θητεία μου σε παιδιά με ειδικές ανάγκες, θα μου έδειχναν τον δρόμο. Γρήγορα όμως συνειδητοποίησα, ότι οι κρατούμενοι μαθητές δεν έχουν τίποτα κοινό με όλους τους άλλους, οπότε αυτόματα διαφοροποιείται ο τρόπος διδασκαλίας και κυρίως ο τρόπος επικοινωνίας μαζί τους. Ο λόγος είναι ότι η ζωή αυτών των παιδιών, ήταν και είναι διαφορετική από αυτήν που γνωρίζουμε και έχουμε βιώσει οι περισσότεροι.

Η ζωή τους συνήθως ξεκινάει σε μια οικογένεια -αν υπάρχει- προβληματική ή διαλυμένη. Γονείς στην παρανομία ή στις εξαρτήσεις, παιδιά παραμελημένα ή εγκαταλειμμένα. Χωρίς φροντίδα, στήριξη, χωρίς σωστά πρότυπα, σωστές κατευθύνσεις, χωρίς όρια, μαθημένα στο εύκολο χρήμα. Ο ρόλος του σχολείου στην ζωή τους, ουσιαστικά ανύπαρκτος.

Τώρα λοιπόν αυτοί οι εικοσάχρονοι πια νέοι, λόγω παραβατικής συμπεριφοράς, βρίσκονται σε εγκλεισμό, ζουν από 4 έως 8 άτομα μαζί μέσα σε ένα κελί, για 16 ώρες την ημέρα, όλο τους το «σπιτικό» ένα κρεβάτι, χωρίς ίχνος ιδιωτικότητας και χωρίς καν να έχουν διαλέξει τους «συγκατοίκους» τους.

Αγρίμια σε περιορισμό.

Το ψυχολογικό και συναισθηματικό τους «φορτίο» βαρύ. Οι έγνοιες είναι πολλές. Τι θα γίνει με το δικαστήριο, πρέπει να τηλεφωνήσω στον δικηγόρο μου, θα πάρω άδεια; Η μάνα μου κάνει εγχείρηση, η γυναίκα μου γέννησε, μου λείπει το σπιτικό φαγητό, κάνει κρύο εδώ μέσα, τι θα κάνω όταν βγω; Πού θα πάω; Φοβάμαι.

Δεκάδες προβλήματα και σκέψεις συζητούνται καθημερινά στα διαλείμματα του σχολείου. Τύψεις, ντροπή, φοβίες, ανασφάλειες, αδιέξοδα. Χάος κυριαρχεί μέσα στο μυαλό τους.

Και τώρα καλείσαι εσύ, ο εκπαιδευτικός ο μη εκπαιδευμένος σε τέτοιες συνθήκες, χωρίς την κατάλληλη επιμόρφωση, να μάθεις σε αυτούς τους μαθητές να κλείνουν το τάδε αρχαίο ρήμα, να λύνουν αυτού του τύπου την εξίσωση, να φτιάχνουν εκείνη τη χημική ένωση κ.τ.λ. διότι αυτό απαιτείται από το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, το οποίο δεν γνωρίζεις, ότι αυτοί οι μαθητές έχουν πρόβλημα ακόμα και στον γλωσσικό γραμματισμό, στην πρακτική αριθμητική και τις βασικές έννοιες των υπολοίπων γνωστικών αντικειμένων όπως π.χ. τι σημαίνει χημεία.

Πέρα από τον ρόλο του δασκάλου συχνά καλείσαι να ανταποκριθείς στα καθήκοντα του ψυχολόγου (ο οποίος δεν υπάρχει, στην Κασσαβέτεια τουλάχιστον), του συμβούλου, του εξομολογητή και πολλές φορές, όταν πέφτουν στην αγκαλιά σου, τον ρόλο της μητέρας ή του πατέρα. Πόσοι από εμάς έχουμε την πιθανότητα να τα καταφέρουμε;

Πολλά ερωτήματα και σκέψεις ξεπηδούν με την πρώτη κιόλας επαφή.

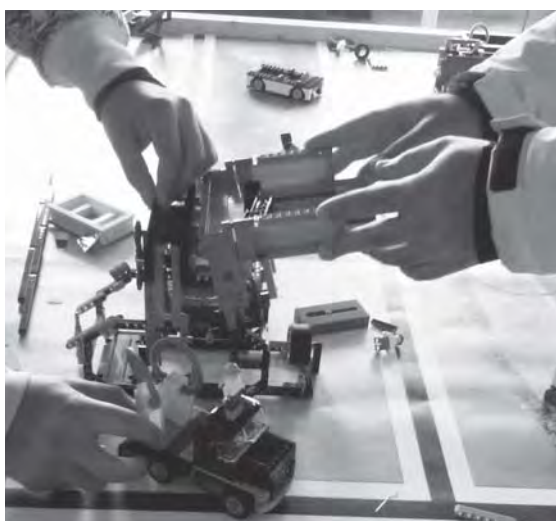
Πόση προσπάθεια χρειάζεται; Ποιος είναι ο σωστός τρόπος; Πώς κερδίζεις την εμπιστοσύνη και τον σεβασμό τους; Πόση αγάπη χρειάζεται; Πού είναι τα όρια; Πώς διαχειρίζεσαι τα δικά σου συναισθήματα; Πως καταφέρνεις να αντιμετωπίσεις το παιδί απέναντί σου σαν μαθητή και όχι σαν παραβατικό μέλος της κοινωνίας; Πώς του προσφέρεις αγάπη, υπομονή, σεβασμό, γνώσεις, ίσες ευκαιρίες, το χαμόγελό σου, τη στοργή σου όταν γνωρίζεις ότι αυτό έχει αντίστοιχα προκαλέσει σε κάποιον άλλον άνθρωπο βία, αδικία, τρόμο, πόνο; Πόσο εύκολο είναι να μην ασχοληθείς με το τι έκαναν αυτά τα παιδιά, αλλά με το τι μπορούν να κάνουν; Πώς θα τα καταφέρεις όλα αυτά; Πώς θα βοηθήσεις στον σωφρονισμό αυτών των παιδιών; Γιατί κατά την άποψή μου τα σχολεία στους χώρους κράτησης, έχουν κυρίως αυτόν τον σκοπό.

Για να υπάρχει αποτέλεσμα σε αυτό πρέπει να καταφέρουμε τα παιδιά να αγαπήσουν το σχολείο.

Φεύγουν το πρωί από τα κελιά τους και έρχονται στο χώρο του σχολείου, που δεν θυμίζει -ευτυχώς- καθόλου φυλακή. Ένας χώρος μεγάλος, φωτεινός, χρωματιστός, με τη μουσική να προσπαθεί να αλλάξει την κακή τους διάθεση. Εκεί, περιμένουν ένα χαμόγελο, ένα χτύπημα στην πλάτη, ένα πείραγμα, μια αγκαλιά και τα σκληρά τους πρόσωπα σιγά σιγά μαλακώνουν.

Δεν τους αρέσει να ζορίζονται πολύ, δεν έχουν μυαλό για δύσκολα, είναι ήδη γεμάτοι προβλήματα δεν θέλουν άλλα, όταν δεν καταλαβαίνουν βαριούνται εύκολα και φάχνουν δικαιολογία για να φύγουν. Θέλουν να δημιουργούν και αναζητούν την επιβράβευση. Στο άκουσμα του «μπράβο» λάμπει το πρόσωπό τους. Είναι τόσο σημαντική αυτή η λέξη! Μοιάζει σαν να μην την έχουν ακούσει ποτέ άλλοτε στη ζωή τους.

Κάνοντας πράγματα που μπορούν να τα καταφέρουν, τονίζεται η αυτοεκτίμησή τους, η αυτοπεποίθησή τους, προσπαθούν περισσότερο, μαθαίνουν.

Ένας τρόπος λοιπόν είναι να εκμεταλλευτούμε την δύναμη της τέχνης. Τα παιδιά παίζουν θέατρο, διδάσκονται μουσικά όργανα, γράφουν στίχους, τραγουδούν, ζωγραφίζουν. Πρωτόγνωρες εμπειρίες για τα περισσότερα. Αυτό τους βοηθάει να συνεργάζονται, να διασκεδάζουν, να ανακαλύπτουν άλλες ικανότητές τους και κυρίως να εκφράζονται. Στην προσπάθεια ευαισθητοποίησής τους, η πρόταση το να προσφέρουν σε άλλες αδύναμες κοινωνικές ομάδες είχε ιδιαίτερα εντυπωσιακή ανταπόκριση. Ενδεικτικά αναφέρω ότι προσφέρθηκαν να κατασκευάσουν κοσμήματα και πίνακες και τα χρήματα από τις πωλήσεις να τα δώσουν για φιλανθρωπικό σκοπό.

Σημαντικό κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι και η συμμετοχή τους σε μαθητικούς διαγωνισμούς, φεστιβάλ, διασχολικά προγράμματα και εκθέσεις.

Έτσι, τα τέσσερα πρώτα πανελλήνια βραβεία και οι διακρίσεις στην ποίηση και στη συγγραφή κειμένων, καθώς και η επαφή τους με την ρομποτική και η συμμετοχή τους στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, Έρευνας, Τεχνολογίας και Ρομποτικής F.L.L. 2015, και η αναπάντεχη διάκριση της ομάδας των "Kassavetiains", η οποία πήρε την πρώτη θέση στην κατηγορία «Εξαιρετου Επαγγελματισμού» και τη δέκατη στη γενική κατάταξη, ανάμεσα σε 54 συμμετοχές, οδήγησαν αυτά τα παιδιά στο να πιστέψουν στις δυνατότητές τους,

να νιώσουν ότι κι αυτοί μπορούν, να προσπαθούν ακόμα περισσότερο και να δουν το σχολείο σαν το «Παράθυρο στο χάος» τους, όπως είναι και ο τίτλος του τραγουδιού που έγραψαν και έγινε ο ύμνος του σχολείου και το τραγουδούν σε κάθε ευκαιρία, παρουσιάζοντας την αντίθεση κελιού - σχολείου.

Επίσης λόγω του εγκλεισμού τους οι μαθητές δεν μπορούν να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές επισκέψεις και καλλιτεχνικά δρώμενα. Έτσι φροντίζουμε οι επισκέψεις αυτές να γίνονται στον χώρο του σχολείου μας. Ήταν λοιπόν, μεγάλη τιμή και χαρά για εμάς όταν μετά από πρόσκλησή μας, μας «επισκέφθηκαν» πρόθυμα το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Βόλου, το Μουσείο Τσαλαπάτα, η Εταιρεία Αστρονομίας και Διαστήματος Βόλου και το σωματείο «Μάγνητες Τυφλοί» με την ομάδα του γκολμπόλ. Αλλά και θεατρικές παραστάσεις, παρουσιάσεις λογοτεχνικών βιβλίων, συναυλίες, έχουν το δικό τους μερτικό στον ετήσιο προγραμματισμό μας.

Δράσεις όπως οι επισκέψεις από άλλα σχολεία, κοινές σχολικές εορτές, η συναναστροφή τους με άλλους μαθητές, η παρουσίαση της δουλειάς τους, η συζήτηση, ένας ποδοσφαιρικός αγώνας, βοηθούν πολύ στην κοινωνικοποίησή τους.

Χάρη στο σχολείο, ελπίζουν, αισιοδοξούν, δυναμώνουν, διεκδικούν μια ακόμα ευκαιρία και ετοιμάζονται να παλέψουν για μια καινούργια αρχή.

Δεν θέλω να δώσω την εντύπωση ότι όλα είναι εύκολα, ανώδυνα και ρόδινα. Σίγουρα υπάρχουν και προβλήματα. Για τα οποία όμως, σε αντίθεση με το φαινόμενο της εποχής μας, αποφάσισα να μην τα εκθέσω.

Πιθανόν τώρα να αναρωτιέστε ποιο είναι το αποτέλεσμα από όλη αυτή την προσπάθεια; Μέχρι στιγμής, στον χρόνο λειτουργίας του σχολείου, καταφέραμε να έρχονται παιδιά ακόμα και χωρίς να παίρνουν «μεροκάματα» (μία ημέρα σχολείου αντιστοιχεί με δύο μέρες κράτησης). Μαθητής που τελείωσε πέρυσι το Γυμνάσιο ζήτησε να συνεχίσει στο Λύκειο και κατάφερε με εκπαιδευτική άδεια κάθε πρωί να πηγαίνει σε Λύκειο της περιοχής και το μεσημέρι να γυρνάει στη φυλακή. Μαθητές Ρομά, που είναι γονείς και δεν έστελναν τα παιδιά τους στο σχολείο, άλλαξαν άποψη και κατάλαβαν την αναγκαιότητα της εκπαίδευσης. Το σημαντικότερο γεγονός είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό παιδιών που αποφυλακίζονται συνεχίζουν το σχολείο.

Όλα αυτά λοιπόν μας κάνουν να αισιοδοξούμε και να ελπίζουμε ότι το σχολείο επιτυγχάνει τον ρόλο του. Πράγμα ωφέλιμο όχι μόνο για τους κρατούμενους μαθητές και τις οικογένειές τους αλλά κυρίως για ολόκληρη την κοινωνία.

Τελειώνοντας, θέλω να επισημάνω ότι όλα αυτά, όπως φαντάζεστε, δεν μπορεί να είναι έργο ενός ανθρώπου. Υπάρχει μια ανθρώπινη αλυσίδα γύρω από τους ανήλικους που προσπαθεί πολύ για αυτούς, στηρίζει το σχολείο, τους προστατεύει, τους συμβουλεύει, τους παροτρύνει, τους ενισχύει, τους ωθεί.

Κρίκοι αυτής της αλυσίδας είναι η διευθύντρια του καταστήματος κράτησης κ. Ε. Σαμαρά, για την οποία το σχολείο θεωρείται προτεραιότητά της. Ο Διευθυντής του Γυμνασίου Νέας Αγχιάλου κ. Ι. Παπαδόπουλος που στηρίζει με όλες του τις δυνάμεις την ύπαρξη του, η κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος που τα παιδιά τους θεωρούν δεύτερους γονείς, συνάδελφοι εκπαιδευτικοί που έχουν ξεφύγει από την στείρα διδασκαλία και συχνά εκτός ωραρίου τους, αναζητούν και βρίσκουν τρόπους για να δώσουν ακόμα περισσότερα σε αυτούς τους μαθητές, οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι, εκπρόσωποι της εκκλησίας, ο προϊστάμενος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εισαγγελείς, μέλη της τοπικής κοινωνίας και πολλοί εθελοντές.

Προσωπικά ως υπεύθυνη του Παραρτήματος Γυμνασίου Νέας Αγχιάλου στο Ε.Α.Κ.Κ.Ν. Κασσαβέτειας τους ευχαριστώ όλους από καρδιάς για την συνεργασία και την προσφορά τους.

«Αν ήμουν εγώ στη θέση του Ασίζ...»

Κι όμως είμαι. Μόνο που έχω άλλο όνομα και φυσικά άλλη ιστορία. Είμαι ο Τζουλιάνο- Άγγελος, ένας από τις εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους που έζησαν την προσφυγιά. Ήμουν μωρό στην αγκαλιά της μάνας μου, όταν ξεκινήσαμε για μια νέα ζωή σε μια καινούρια πατρίδα αναζητώντας το όνειρο. Και κανονικά δεν θα έπρεπε να θυμάμαι, όμως ήταν τόσο δυνατή αυτή η αίσθηση που ο χρόνος δεν κατάφερε ποτέ να τη σβήσει. Ένωθα το καρδιοχτύπι της μάνας μου εκείνες τις στιγμές, καθώς ακουμπούσα πάνω της. Αισθανόμουν την αγωνία, την ταλαιπωρία, την κούραση, αλλά και τη στοργή, την αγάπη, το ενδιαφέρον της για μένα, ένα μωρό που δίχως να φταίει έπρεπε να ζήσει αυτόν τον ξεριζωμό. Κι όλα αυτά τα συναισθήματα τα έπλεξα με όσα μου διηγήθηκαν οι γονείς μου κι έφτιαξα τη δική μου ιστορία, αυτή που μιλά για την ανάγκη του ανθρώπου να νιώσει ασφαλής και αξιοπρεπής σε μια πατρίδα. Την πρώτη φορά που προσπαθήσαμε να περάσουμε τα βουνά μας έπιασαν οι συνοριοφύλακες και μας έκλεισαν σε κέντρο λαθρομεταναστών. Εκεί τον πατέρα μου τον κράτησαν μακριά μας- ένωθα τη ματιά του πίσω από τα συρματοπλέγματα- κι εμένα με τη μάνα μου μας έριξαν σε ένα χώρο λίγων τετραγωνικών μαζί με άλλες μανάδες με παιδιά. Πολλές έκαναν ότι λιποθυμού-

σαν για να τις λυπηθούν και να τις αφήσουν ελεύθερες, όμως δεν τα κατάφερε καμιά τους... Μείναμε μέρες πολλές σε αυτή την κατάσταση. Ταλαιπωρηθήκαμε, εξευτελιστήκαμε και δεν μας άξιζε. Το μόνο φταιξιμό μας ότι ήμασταν Αλβανοί, ξένοι και μάλλον δεν είχαμε κανένα δικαίωμα να ζήσουμε καλύτερη ζωή. Έτσι, δεν τα καταφέραμε την πρώτη φορά και κάναμε τη δεύτερή μας προσπάθεια ύστερα από λίγο καιρό κυνηγημένοι και νηστικοί περπατώντας μέρα και νύχτα πάνω στα βουνά. Κάπως έτσι, ξεκίνησε η ζωή μου στην Ελλάδα. Κι αν έμπαινα στη θέση του Ασίζ για μια μέρα, θα έγραφα στο ημερολόγιό μου:

«Άλλη μια μέρα που στερήθηκα πολλά, που δυσκολεύτηκα, που απέδειξα στους συμμαθητές μου ότι δεν μπορώ να προσαρμοστώ, αφού δεν τους μοιάζω σε τίποτα. Το όνομά μου είναι ξένο, η γλώσσα μου, η ζωή μου είναι ξένα. Πώς έχω την απαίτηση να γίνω ένας από αυτούς! Άλλωστε, έχω τόσα σκεφτώ... Τι να πρωτοπροσπαθήσω; Να είμαι ο άντρας στο σπίτι, ο εργαζόμενος, ο μαθητής στο σχολείο, ο μεγάλος αδερφός; Και την αγαπώ αυτή τη νέα πατρίδα. Είναι η μοναδική μου παρηγοριά από τότε που η χώρα μου μας έδωσε, γιατί δεν μπορούσε να μας ζήσει. Ψάχνω, όμως, να βρω τρόπο να την κάνω να με δεχτεί, να μην έχω ανάγκη να αποδείξω κάτι που δεν

είμαι. Να είμαι ο Ασίζ που προσπαθεί, που αγωνίζεται, που αγαπά, που πληγώνεται, που θυμώνει, που απελπίζεται. Να μην είμαι αυτός που φταίει για όλα...

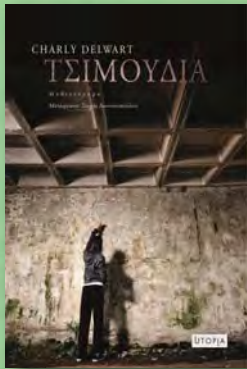
Σήμερα στο σχολείο ένας συμμαθητής μου έχασε το πορτοφόλι του. Γύρισαν όλοι και κοίταξαν εμένα. Γιατί; Ούτε που κατάλαβα τι είχε γίνει, μόνο που ένιωσα ανήμπορος να σηκώσω το βάρος της ματιάς τους πάνω μου... Αυτή είναι η μοίρα των προσφύγων τελικά. Να ζουν με την ψυχή τους ματωμένη σα να μην είναι άνθρωποι κι αυτοί. Όσα χρόνια και να περάσουν δεν ξέρω αν θα καταφέρω να βγάλω από πάνω μου τη ρετινιά του ξένου, αυτού που δεν του απόμεινε κανένα δικαίωμα και που εξευτελίστηκε μόνο και μόνο επειδή αν και ήταν διαφορετικός θεωρούσε πως είχε δικαίωμα να ζήσει...

Τζουλιάνο- Άγγελος

Ο Άγγελος με το γραπτό αυτό κείμενο συμμετέχει στον 20ο πανελλήνιο μαθητικό διαγωνισμό μαθητικής δημιουργίας με θέμα τα παιδιά - πρόσφυγες που διοργανώνεται από το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ στην Ελλάδα για τους πρόσφυγες σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και την Επιτροπή Ευαισθητοποίησης των Νέων ενόψει της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων που τιμάται κάθε χρόνο στις 20 Ιουνίου.

ΟΙ {σελίδες} ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ

Τσιμουδιά, Σαρλί Ντελουάρτ (εκδ. Utopia)

Στην Ελλάδα της κρίσης. Μια έφηβη σε κρίση. Σε μια οικογένεια σε κρίση. Το κορίτσι αποφασίζει να μη βγάλει πια τσιμουδιά. Αλλά να μιλήσει με μαρκαδόρους και σπρέι. Στους τοίχους της Αθήνας.

Το σχέδιο, Κατερίνα Μαλακατέ (εκδ. Μελάρι)

Ένα μυθιστόρημα που διερευνά τις ανθρώπινες σχέσεις μέσα σε ένα περιβάλλον απομόνωσης και κλειστοφοβίας, που θέτει τους πολίτες προ των ευθυνών τους απέναντι στον τρόπο του ολοκληρωτισμού. Ένα μοναδικό ψυχολογικό και πολιτικό θρίλερ.

Μικρό χρονικό τρέλας, Αύγουστος Κορτώ (εκδ. Πατάκη)

Κι ενώ η ιστορία μου μοιάζει μοναδική, το τέρας της ψυχικής αρρώστιας και του φόβου που σκορπάει είναι κοινό για όλους μας, όπως και το θηρίο της αγάπης και της κάθε ανθρώπινης δύναμης. Γιατί η ψυχή μας δεν είναι φτιαγμένη ν' αρκείται στη δυστυχία.

Τραμπάλα, Χρήστος Αρμάντο Γκέζος (εκδ. Μελάρι)

Ανθρωποι που βασανίζονται εξίσου από τη μοναξιά και από τη συντροφικότητα, άνθρωποι που στέκονται αμήχανοι και αμφίθυμοι μπροστά στη ζωή όπως αυτή συντίθεται από τα αδιέξοδα των ερωτικών σχέσεων και της οικογένειας, την ανεπάρκεια του ατόμου και της κοινωνίας, τις παγίδες της μνήμης και το αναπότρεπτο του θανάτου, άνθρωποι που βιώνουν την ύπαρξη τότε με απόγνωση και τότε με απάθεια, τότε με εμπεδωμένη θλίψη και τότε με χιούμορ.

Σκοτεινό ασανσέρ, Κατερίνα Ι. Παπαντωνίου (εκδ. Τόπος)

Το υποβαθμισμένο κέντρο της πόλης συγκροτεί την αφηγηματική σκηνή. Ανέστιοι, απάτριδες, κλωνισμένοι, οργισμένοι, ματωμένοι άνθρωποι χρησιμοποιούν το σκοτεινό ασανσέρ της μνήμης, της μοναξιάς, της βίας, της ωμής πραγματικότητας.

Ο θεός Αβραάμ μένει πάντα εδώ, Έλενα Χουζούρη (εκδ. Πατάκη)

Ένα μυθιστόρημα για το Ολοκαύτωμα της Θεσσαλονίκης και τα φαντάσματα των χαμένων σεφαραδιτών Εβραίων που κυκλοφορούν έως σήμερα, αδικαίωτα, στους δρόμους της.

Τα σονέτα, Ουίλιαμ Σαίξπηρ (εκδ. Gutenberg)

Τα σονέτα σε δελεάζουν με αποκαλύψεις και περιπαιζουν την περιέργειά σου. Από την άλλη μεριά του τοίχου ακούς τη φωνή του ποιητή: κάποιον προτρέπει, κάποιον επιτιμά, κάποιον ικετεύει, κάποιον υμνεί. Να 'ναι κι άλλοι μαζί του; Ανώφελη η περιέργεια. Ποτέ δεν θα το μάθεις αυτό.

Μην κλαις, Λιντί Σαλβέρ (εκδ. Utopia)

Δυο φωνές που αλληλοπλέκονται. Από τη μια, η εξεγερμένη φωνή του Μπερνανός, αυτόπτη μάρτυρα του Ισπανικού Εμφύλιου, από την άλλη η αναζωογονητική φωνή της Μόντσε, μητέρας της αφηγήτριας και «κακιάς φτωχής». Δύο λόγοι, δύο οράματα που αντηχούν παράξενα το παρόν μας.

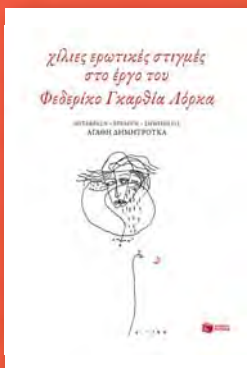

Βραβείο Goncourt για το Pas Pleurer (2014)

Πρόσωπα και δοκιμασίες, Κώστας Μπουρναζάκης (εκδ. Ίκαρος)

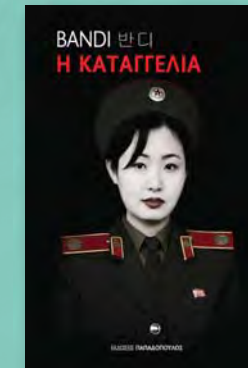
Ο Κώστας Μπουρναζάκης, ποιητής, μεταφραστής, μελετητής, και φιλολογικός εκδότης, γεννήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης το 1961. Βιβλία του Κώστα Μπουρναζάκη στον Ίκαρο: Αρχιπέλαγος (1997), ποίηση Χρονογραφία Άγγελου Σικελιανού (2006), μελέτη

Χίλιες ερωτικές στιγμές στο έργο του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, Αγαθή Δημητρούκα (εκδ. Πατάκη)

Μια πρωτότυπη ανθολογία με άξονα τον έρωτα στο έργο του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, μια μικρή ξενάγηση σ' ένα τεράστιο έργο που εν πολλοίς παραμένει άγνωστο στο ελληνικό κοινό.

«Τι αηδονάκι ήταν αυτό στα ξόβεργα του κόσμου;»

Η καταγγελία, Μπάντι (εκδ. Παπαδόπουλος)

Η καταγγελία είναι η λογοτεχνική μαρτυρία ενός συγγραφέα που, ζώντας σε συνθήκες πραγματικής κόλασης, κατόρθωσε να διαφυλάξει τη δημιουργική ευαισθησία και την ακεραιότητά του. Αν ποτέ αποκαλυφθεί η ταυτότητά του, είναι βέβαιο ότι ο Bandi θα αντιμετώπιζε τη θανατική ποινή.

ΟΙ {σελίδες} ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ

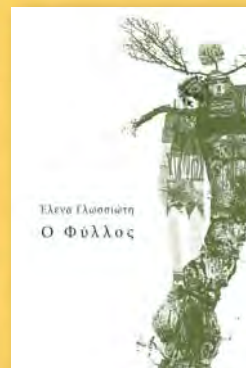
Όμορφη πορτοκαλιά μου, Χοσέ Μάουρο ντε Βασκονσέλος (εκδ. Μεταίχμιο)

Ακόμα και για ένα τόσο χαρούμενο και έξυπνο παιδί, η ζωή είναι καμιά φορά δύσκολη, όταν μεγαλώνει σε μια φτωχή βραζιλιάνικη οικογένεια. Κάθε φορά λοιπόν που είναι στενοχωρημένος, που γνωρίζει την αδικία, ο μικρός Ζεζέ σκαρφαλώνει στην όμορφη πορτοκαλιά του.

Χωρίς αμφιβολία, Γκόλφω Λιαμάκη (εκδ. Τόπος)

Το βιβλίο αφηγείται την ιστορία της Άννας, ενός δεκάχρονου κοριτσιού με ιδεοψυχαναγκαστική Διαταραχή. Η Άννα ονομάζοντας τη διαταραχή της «Αμφιβολία» αφηγείται σε πρώτο πρόσωπο, με τρόπο άμεσο και αυθεντικό, την πραγματικότητα ενός παιδιού, όπως η ίδια, που ζει καθημερινά με αυτήν.

Ο Φύλλος, Έλενα Γλωσσιώτη (εκδ. Θίνες)

Ο Φύλλος είναι ένα νεανικό βιβλίο φαντασίας, που ευαισθητοποιεί το αναγνωστικό κοινό σε αξίες όπως ο σεβασμός στη φύση, η φιλία, η αλληλεγγύη, ο αγώνας για την ελευθερία, η αποδοχή της διαφορετικότητας.

Το βιβλίο έλαβε την τιμητική διάκριση «White Ravens» για το 2016 και συγκαταλέγεται στα 200 παιδικά βιβλία του κόσμου.

Η τίγρη που ήρθε επίσκεψη, Τζούντι Κερ (εκδ. Παπαδόπουλος)

Το κουδούνι της πόρτας χτυπά καθώς η Σοφία και η μαμά της ετοιμάζονται να πάρουν το τσάι τους. Ποιος μπορεί να είναι; Το βιβλίο, με την ευαισθησία του, έχει προσφέρει σε χιλιάδες μικρά παιδιά καταφύγιο από την ανησυχία σε δύσκολους καιρούς.

Σκανταλιάρη Άλφονς! Γκιουνίλα Μπέργκστρουμ (εκδ. Μάρτης)

«Είσαι πολύ μικρός, δεν θα παίξεις μαζί μας!» Έτσι πειράζουν τον Άλφονς τα μεγάλα ξαδέρφια. Μήπως όμως ο Άλφονς καταλαβαίνει περισσότερα απ' όσα νομίζουν; Κείμενα που μας χαρίζουν απολαυστικές στιγμές ανάγνωσης.

Παραμύθια με την Ξένια, Ξένια Καλογεροπούλου (εκδ. Μάρτης)

Η Ξένια Καλογεροπούλου επιλέγει παραμύθια απ' όλο τον κόσμο, τα ξαναγράφει και μας τα αφηγείται με τον δικό της τρόπο, όπως κάνει τα τελευταία χρόνια στο θέατρο Πόρτα, ενώ ο Φίλιππος Φωτιάδης τα ζωντανεύει με τις πρωτότυπες εικόνες του. Μια ξεχωριστή συνεργασία σε βιβλίο με cd για να διαβάσεις και να ακούς Ξανά και Ξανά!

Διώχνω τη ζήλεια μακριά, Ιλόνια Λάμμερτικ (εκδ. Χάρτινη Πόλη)

Ένα βιβλίο για την παιδική ζήλεια. Μια αστεία ιστορία για τα παιδιά που ζηλεύουν και θέλουν να αποκτήσουν αυτό που έχουν οι άλλοι.

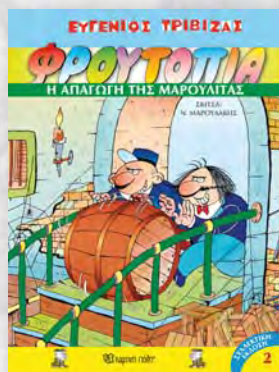
Μπορείς να τα καταφέρεις! Ιλόνια Λάμμερτικ (εκδ. Χάρτινη Πόλη)

Ένα βιβλίο για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των παιδιών. Μια γλυκιά ιστορία για τα παιδιά που χρειάζονται ενθάρρυνση, για να ανακαλύψουν και να αναδείξουν τα ταλέντα τους.

Ένα σπίτι για όλους, Κρίστοφερ Κορ (εκδ. Παπαδόπουλος)

Βαθιά στο δάσος ήταν ένα μικρό ξύλινο σπίτι με εννιά όμορφα παραθυράκια και μια κόκκινη εξώπορτα. Ένας ποντικός αποφάσισε πως είναι το τέλει σπίτι για να μείνει. Το ίδιο κι άλλα ζώα του δάσους. Το ίδιο και ένας μεγάλος αρκούδος. Όμως χωράνε στ' αλήθεια όλοι στο ξύλινο σπίτι;

Φρουτοπία, Ευγένιος Τριβιζάς (εκδ. Χάρτινη Πόλη)

Τι αναπάντεχες περιπέτειες περιμένουν τον Πίκο Απίκο αυτήν τη φορά στη μακρινή Φρουτοπία; Τι φοβερά και τρομερά θα συμβούν στη βραδινή δεξίωση; Θα πετύχει το πονηρό σχέδιο της Λεμονοσυτφεν; Η Φρουτοπία αποτελεί το κλασικό έπος του Ευγένιου Τριβιζά και παρουσιάζεται ολοκληρωμένο, σε μια συλλεκτική σειρά οχτώ σκληρόδετων τόμων.

NAKAS BOOK HOUSE

ΑΘΗΝΑ
Χαριλάου Τρικούπη 17, Αθήνα | Τηλ: 215 5155265-66
ΣΠΑΤΑ
Smart Park, Θέση Γυαλού, Σπάτα, Τηλ: 2106632375

FACTORY OUTLET

Εμπορικό Πάρκο Αεροδρομίου, Κιν: 6940477002
Village Shopping & More
Αγ. Ιωάννης Ρέντης, Θηβών 228 & Παρνασσού, Τηλ: 2104927738

NAKAS BOOK BAZAAR

ΡΑΦΗΝΑ
23ο χλμ. Α. Μαραθώνος Ραφήνα Αττικής, Τηλ: 2294032670
ATHENS HEART
Πειραιώς 180, Τηλ: 2155250333

ESCAPE CENTER Ίλιον

Λεωφ. Δημοκρατίας 67Α, Τηλ: 2155252897, Κιν: 6948376868

RIVER WEST

Λεωφ. Κηφισού 96-98 Αιγάλεω, Τηλ: 210 5450383

VESO MARE Πάτρα

Ακτή Δυμαίων 17, Τηλ: 2610317105

KABALA

Μ. Αλεξάνδρου & Αβέρωφ γωνία, Κιν: 6957204334

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Δαγκλή 8, Τηλ.: 26510 72007

TRAVEL BOOKSTORE

Σόλωνος 71 Αθήνα, Τηλ: 2103616943

Ήσχα παιχνίδια και απόλαυση στη δανειστική βιβλιοθήκη

από την **ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΟΥΠΗ**

Η Ευαγγελία Σούπη είναι λογοθεραπεύτρια, απόφοιτη του τμήματος Λογοθεραπείας του ΑΤΕΙ Ηπείρου το 2008. Έκτοτε εργάστηκε στον ιδιωτικό τομέα σε Θεσσαλονίκη, Αριδαία και Ιωάννινα στη διάγνωση και αποκατάσταση διαταραχών λόγου, μάθησης και κατάποσης. Από το 2010 διατηρεί ιδιωτικό κέντρο λογοθεραπείας στα Ιωάννινα. Συντονίζει ομαδικά προγράμματα λογοθεραπείας παιδιών και ενηλίκων και εκπαιδευτικά σεμινάρια γονέων και φοιτητών, κατασκευάζει θεραπευτικό υλικό και γράφει στο ιστολόγιο **Λογο...θεραπεία!**. Είναι μέλος του Συλλόγου Επιστημόνων Λογοπαθολόγων Λογοθεραπευτών Ελλάδος (ΣΕΛΛΕ). Για ερωτήσεις και παρατηρήσεις παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μου στα στοιχεία:

Ευαγγελία Δ. Σούπη - Λογοθεραπεύτρια
Κομνηνών 39 και Χασιώτη, Ιωάννινα
evageliasoupi@gmail.com

Αν έφτιαχνα έναν χάρτη θησαυρού στη δική μου πόλη και σε κάθε πόλη, το σημείο Χ θα ήταν η δημοτική βιβλιοθήκη. Για εμένα πάντα ήταν μια αναπνοή μέσα στην καθημερινή τρέλα της πόλης. Από τη Βιβλιοθήκη δανείζομαι βιβλία κάθε λογής για εμένα και τους μαθητές μου και αυτό μόνο θα ήταν αρκετό για να την αγαπήσω και να τη θεωρώ τον δικό μας θησαυρό γνώσης, πληροφορίας, πολιτισμού και -γιατί όχι;- πηγής έμπνευσης και δημιουργικότητας. Προσφέρει όμως και κάτι ακόμη πολύ σημαντικό και αναγκαίο: είναι εκείνη η στιγμή της γαλήνης, όταν αφήνεις τον υπόλοιπο κόσμο απ' έξω, ο χρόνος σταματά για λίγο και απομονώνεσαι σε ένα ασφαλές καταφύγιο.

Δεν θα μπορούσα να στερήσω αυτό το συναίσθημα από τους μαθητές μου και να μην τους δείξω πόσο μια απλή βόλτα στο κέντρο μπορεί να βοηθήσει τη θεραπεία μας. Στην πόλη μας πολλοί μαθητές επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη με το σχολείο τους, συμμετέχουν σε δράσεις και γνωρίζουν τα κατατόπια. Στα πλαίσια της θεραπείας κάνουμε ένα μικρό βήμα, συνωμοτικό, προσεγγίζουμε τα βιβλία σύμφωνα με τις δικές μας ανάγκες, με τη δική μας προσωπικότητα και το δικό μας γούστο. Γνωρίζουμε την ομορφιά των βιβλίων, μαθαίνουμε τον πολύχρωμο κόσμο των λέξεων, χανόμαστε στις εικόνες των ιστοριών, διαβάζουμε, αφηγούμαστε, ζωγραφίζουμε, γράφουμε, μαθαίνουμε, κατασκευάζουμε ποιήματα, αφηγήματα, εικόνες, λέξεις.

Η βιβλιοθήκη λειτουργεί σύμφωνα κάτω από σημαντικούς κανόνες. Εκεί πρέπει να κάνουμε ησυχία, να μιλούμε λίγο και ψιθυριστά και να μην ενοχλούμε τους άλλους

αναγνώστες. Το ίδιο φυσικά κάνουν κι εκείνοι για εμάς. Έτσι τα παιδιά μαθαίνουν να ελέγχουν τον εαυτό τους και να λειτουργούν ακολουθώντας κανόνες αλλά και να σέβονται τον προσωπικό χώρο του άλλου. Ο δανεισμός των βιβλίων τους μαθαίνει την υπευθυνότητα, να φροντίζουν και να σέβονται αντικείμενα (πολύ περισσότερο τα βιβλία) αλλά και να μοιράζονται κάτι αγαπημένο.

Κι όμως υπάρχουν δραστηριότητες που μπορείτε να κάνετε σε μια βιβλιοθήκη με διακριτικότητα και γλωσσικά οφέλη. Προσαρμόζοντας απλώς κάθε μια στο δικό σας παιδί, στην ηλικία, την προσωπικότητα και τις ανάγκες του.

Αναζήτηση: Κάνετε μια λίστα με βιβλία που θέλετε να βρει: Ένα βιβλίο μαγειρικής, ένα με κόκκινο εξώφυλλο, ένα με σκισμένη ράχη, ένα που το όνομα του συγγραφέα έχει τρία σύμφωνα στη σειρά, ένα ξενόγλωσσο βιβλίο, μία τριλογία και ό,τι βάλει ο νους σας – η λίστα είναι ατελείωτη, όσο και η ποικιλία των βιβλίων. Δεν χρειάζεται να τα κατεβάσει από το ράφι, απλώς να τα βρει και να τα σβήνει από τη λίστα. Μπορεί να σημειώνει τον τίτλο κάθε βιβλίου και στο τέλος να δανειστεί όποιο του κεντρίζει το ενδιαφέρον. Έτσι θα γνωρίσει την βιβλιοθήκη και θα μάθει πόσα πολλά είδη βιβλίων υπάρχουν πέρα από τα σχολικά. Θα ενισχύσει το λεξιλόγιό του, θα μάθει να ακολουθεί οδηγίες, να εστιάζει την προσοχή του, να εξασκεί την μνήμη των λέξεων και την ανάγνωση. Βοηθήστε το στην αναζήτηση, ψάξτε μαζί του, δείξτε ενθουσιασμό με κάθε εύρημα (διακριτικά όμως, δεν θέλουμε να ενοχλούμε)!

Αφήγηση: Διαλέξτε από ένα βιβλίο και διαβάστε ήσυχά μαζί στο αναγνωστήριο. Στο τέλος της ημέρας

αφηγηθείτε την ιστορία που διαβάσατε όπως τη θυμάστε. Ενισχύετε όλες τις γλωσσικές δεξιότητες, τη μνήμη, την προσοχή, την ανάγνωση, την αντίληψη, αναπτύσσετε λεξιλόγιο, δομείτε σωστά τον λόγο σας, οργανώνετε την σκέψη σας.

Αντιγραφή: Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας της Αναζήτησης ζητήστε από το παιδί να σας αντιγράψει ένα ποίημα ή μια παράγραφο ενός βιβλίου που θα το ενδιαφέρει. Θα βελτιώσει την ανάγνωση, τη γραφή, την ορθογραφία, την προσοχή του.

Ποίηση: Αποστηθίστε, διαβάστε ή επαναλάβετε στίχους μαζί και εναλλάξ τα ποιήματα μεγάλων ποιητών για να ενισχύσετε την άρθρωση ήχων της ομιλίας και τη φωνολογική ενημερότητα. Ανακαλύψτε τα μελοποιημένα ποιήματα, τραγουδήστε και βελτιώστε τον ρυθμό της ομιλίας. Οι λέξεις χαμηλής συχνότητας που περιέχουν τα ποιήματα των μεγάλων μας λογοτεχνών μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του λεξιλογίου και μαζί να ανοίξουν νέους κόσμους στο μυαλό των παιδιών.

Ζωγραφική: Δώστε στο παιδί την ευκαιρία να περιγράψει μια ιστορία ή ένα ποίημα που διάβασε ή άκουσε μέσω της ζωγραφικής και ενισχύστε την κατανόηση του λόγου. Δεν είναι απαραίτητο να αποδώσει το νόημα γραπτώς.

Παντομίμα: Περιγράψτε τίτλους βιβλίων που έχετε γύρω σας με νοήματα χωρίς λόγια. Ούτως ή άλλως πρέπει να κάνετε ησυχία. Ενισχύετε τη μη λεκτική επικοινωνία και έκφραση.

Ρίμα: Βρείτε συγγραφείς των οποίων τα ονόματα τελειώνουν ή ξεκινούν με τους ίδιους ήχους. Ενισχύετε την φωνολογική ενημερότητα και την αναγνωστική ικανότητα.

Ήσυχά παιχνίδια: Πάρτε μαζί σας ένα ήσυχό επιτραπέζιο (π.χ. ένα memory) κατά το οποίο δεν χρειάζεται να μιλάτε. Απολαύστε την ησυχία και δώστε στο παιδί την ευκαιρία να βρεθεί σε έναν τόπο διαφορετικό, όπου τα βιβλία δεν του επιβάλλονται αλλά είναι παρόντα μόλις εκείνο θελήσει να τα εξερευνήσει.

Τελικά, απλώς καθίστε και μην κάνετε τίποτε. Απολαύστε στιγμές ησυχίας που διακόπτονται μόνο από το γύρισμα της σελίδας ή τη διαδρομή του μολυβιού στο χαρτί, αναπνεύστε αυτή τη βαριά, σκονισμένη και ζεστή μυρωδιά των πολυταξιδεμένων βιβλίων, χαθείτε στις γραμμές μιας σελίδας ή στα χρώματα που στολίζουν τα ράφια. Ευτυχία!

Δανάη Δεληγεώργη

Γεννιέσαι χαρισματικός ή γίνεσαι;

Συνέντευξη με τη ΔΑΝΑΗ ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗ

MSc, Ψυχοπαιδαγωγός - Εκπαιδευτικός σύμβουλος για χαρισματικά παιδιά

Η Δανάη Δεληγεώργη είναι απόφοιτος του Φ.Π.Ψ. του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Northeastern Illinois University στο Σικάγο των Ηνωμένων Πολιτειών πάνω στην εκπαίδευση και τις κοινωνικο-συναισθηματικές ανάγκες των χαρισματικών και ταλαντούχων παιδιών. Η Δανάη Δεληγεώργη είναι επίσης από το 2012 έως και σήμερα η συντάκτρια του Conceptual Foundation, του ενημερωτικού δελτίου (newsletter) της Αμερικάνικης Εθνικής Ένωσης για τα Χαρισματικά Παιδιά (National Association for the Gifted Children - NAGC). Το 2013 έλαβε την εκπαίδευσή της και πιστοποίηση ως σύμβουλος/συντονίστρια ομάδων γονέων χαρισματικών και ταλαντούχων ατόμων κατά τη διάρκεια του 16ου Ετήσιου Συνεδρίου πάνω στην εκπαίδευση χαρισματικών και ταλαντούχων ατόμων (New England) του οργανισμού SENG (Social and Emotional Needs of the Gifted). Από το 2015 ξεκίνησε τη συνεργασία της με την Ελληνική MENSA. Ανέλαβε τη δημιουργία και λειτουργία του προγράμματος Κοινωνικής και Συναισθηματικής Εκπαίδευσης (Social and Emotional Learning – SEL). Ως ψυχοπαιδαγωγός κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης δουλεύει σε συνεργασία με το υπόλοιπο εκπαιδευτικό προσωπικό, με σκοπό οι χαρισματικοί μαθητές με ασύγχρονη ανάπτυξη να αποκτήσουν θετικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, αυτενέργεια κι έτσι να αριστεύουν και να πετύχουν.

Κυρία Δεληγεώργη, όλοι οι γονείς θεωρούμε τα παιδιά μας κορυφές. Θα θέλαμε να μας πείτε με λίγα λόγια τι είναι αυτό που χαρακτηρίζει ένα παιδί χαρισματικό και το ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα παιδιά της ηλικίας του. Γεννιέσαι χαρισματικός ή γίνεσαι;

Γεννιέσαι χαρισματικός. Αν και δεν πιστεύω ότι όλοι οι γονείς θεωρούν τα παιδιά τους κορυφές, αποδέχομαι ότι υπάρχουν περιπτώσεις όπου γονείς αποκαλούν τα παιδιά τους χαρισματικά, ενώ δεν είναι, καθότι δε γνωρίζουν ακριβώς τι εστί χαρισματικότητα.

Ωστόσο, ενδιαφέρον είναι ότι η μέχρι τώρα επαγγελματική μου σταδιοδρομία μου έχει αποδείξει και την αντίθετη πλευρά της πιο πάνω παρατήρησης. Οι περισσότεροι γονείς παιδιών τα οποία είναι χαρισματικά, με προσεγγίζουν επειδή είναι πεπεισμένοι ότι τα παιδιά τους παρουσιάζουν προβληματική μαθησιακή και κοινωνική συμπεριφορά και όχι επειδή είναι χαρισματικά και υπερτερούν σε κάτι του τυπικού πληθυσμού, αλλά επειδή υπολείπονται αυτού.

Σε παρόμοια ερώτηση που απάντησα σε συνέντευξη για το ηλεκτρονικό περιοδικό irop, αναφέρω ότι “πολλές φορές ακούγοντας τη λέξη χαρισματικότητα πιστεύουμε ότι θα δούμε μπροστά μας ένα άτομο που διαφέρει ακόμα και οπτικά από τα υπόλοιπα ή θα μας κάνει να απορούμε με τις ιδιαίτερες ικανότητες του. Μακάρι να υπήρχε μόνο ένας παγκοσμίως αποδεκτός ορισμός για την χαρισματικότητα, και θα σας τον μετέδιδα μετά χαράς! Όμως, δεν υπάρχει, οπότε θα σας αναφέρω αυτόν που είναι εξαιρετικά κοντά με τα πιστεύω και την μέχρι τώρα εμπειρία μου. Χαρισματικότητα, με βάση τον ορισμό της Roeper το 2000, είναι μία μεγαλύτερη συνειδητοποίηση, μεγαλύτερη ευαισθησία, μια μεγαλύτερη ικανότητα, να κατανοούν και να μετατρέπουν οι χαρισματικοί άνθρωποι, αντιλήψεις σε διανοητικές και συναισθηματικές εμπειρίες”.

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να είσαι γονιός ενός χαρισματικού παιδιού; Ο γονιός τι πρέπει να γνωρίζει, για να υποστηρίξει το παιδί πρώτα και τη χαρισματικότητά του μετά;

Βασική επιδίωξη όλων των γονέων είναι η επίτευξη αποτελεσματικής επικοινωνίας, η μετάδοση κοινωνικής συνείδησης, η διασφάλιση επιπέδου εκπαίδευσης που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των παιδιών και η επαρκής κοινωνικοποίηση αυτών. Οι γονείς και κηδεμόνες γενικότερα δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν στις προαναφερθείσες προκλήσεις με τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, γίνεται ευνόητο ότι οι γονείς των χαρισματικών παιδιών, αδυνατούν να παρέχουν στα παιδιά τους, την αναγκαία υποστήριξη σε ένα περιβάλλον το οποίο δεν στηρίζει τις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Υπάρχουν διαφορές στην αντίληψη για το θέμα στην Ελλάδα σε σχέση με το εξωτερικό;

Δεν τίθεται καν θέμα διαφορετικής αντίληψης. Στο εξωτερικό ο επιστημονικός κλάδος της χαρισματικότητας υφίσταται. Ως εκ τούτου, υφίσταται έρευνα και διαφορετικές προσεγγίσεις στο κοινώς αποδεκτό αντικείμενο της χαρισματικότητας. Στη χώρα μας, με βάση τη μέχρι τώρα εμπειρία μου, η μόνη παρέμβαση που έχει γίνει για την υποστήριξη των χαρισματικών παιδιών είναι η αναφορά

τους σε νόμο για την Ειδική Αγωγή. Ωστόσο, από τις μαρτυρίες γονέων που έρχομαι σε επαφή μέσω των Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Χαρισματικότητας της Ελληνικής MENSA, με την οποία συνεργάζομαι, συνειδητοποιώ ότι ο νόμος περι χαρισματικότητας δεν έχει εφαρμοστεί στην πράξη στα δημόσια σχολεία και στα περισσότερα ιδιωτικά σχολεία. Η απουσία της βασικής μέριμνας σε κρατικό επίπεδο προφανώς και στερεί τη δυνατότητα ουσιαστικής γνώσης περί της χαρισματικότητας, κάτι που σε άλλες χώρες είναι ήδη κατακτημένο.

Η ένταξη των χαρισματικών παιδιών στην ομάδα (οικογενειακή, σχολική, κοινωνική, εργασιακή) είναι μια διαδικασία που ενδέχεται να χρειάζεται ειδική μεταχείριση;

Ναι. Είναι απολύτως απαραίτητη η ειδική μεταχείριση και γι'αυτό υπάρχει ολόκληρος επιστημονικός κλάδος για την εκπαίδευση επαγγελματιών του χώρου της εκπαίδευσης και ψυχικής υγείας των χαρισματικών ανθρώπων.

Πού και πώς θα μπορούσαμε να σας συναντήσουμε για να μιλήσουμε για τους χαρισματικούς ανθρώπους; Πείτε μας με τι ασχολείστε αυτήν την περίοδο;

Τα τελευταία δύο χρόνια συνεργάζομαι με την Ελληνική Μένσα ως επιστημονικά υπεύθυνη των Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Χαρισματικότητας. Στοιχεία επικοινωνίας μαζί μου μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να βρει στην ιστοσελίδα www.mensa.org.gr

Ποιος ο κύριος στόχος των προγραμμάτων για χαρισματικά παιδιά;

Η Κοινωνική και Συναισθηματική εκπαίδευση ώστε οι δεξιότητες των μαθητών να ευθυγραμμίζονται με τις απαιτήσεις του 21ου αιώνα. Έτσι παράγεται ένα σύστημα υποστήριξης των μαθητών με στόχο την ακαδημαϊκή επιτυχία και την κοινωνική καταξίωση στις μελλοντικές επιδιώξεις τους.

Ειδικότερα στους στόχους των Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Χαρισματικότητας MENSA για κάθε μαθητή είναι:

- Να εξελίξει την ικανότητα της κριτικής σκέψης
- Να μαθαίνει εξερευνώντας το περιβάλλον του
- Να μάθει να ερευνά μεθοδικά και διεξοδικά τον εκάστοτε τομέα ενδιαφέροντος
- Να ενισχύσει το κίνητρο για μάθηση και προσωπική εξέλιξη
- Να ελέγχει και να διαχειρίζεται εποικοδομητικά τα συναισθήματά του

Μεγάλο φινάλε

Βιβλιοπρόταση και συνέντευξη με τον συγγραφέα **ΣΤΑΜΑΤΗ ΓΚΑΒΕΤΑ**

Ο Σταμάτης Γκαβέτας γεννήθηκε στον Χολαργό Αττικής και μεγάλωσε στη Χαλκίδα. Σπούδασε Διοίκηση Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας στο Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας. Κατά διαστήματα έχει ζήσει στην Ορεστιάδα και στη Θεσσαλονίκη. Αυτή την περίοδο ζει στην

Αθήνα όπου και εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα. Γράφει συχνά κριτικές κινηματογράφου και δημοσιεύει στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο τα μικροδιηγήματά του. Το «Μεγάλο φινάλε» από τις εκδόσεις Manifesto είναι το πρώτο του βιβλίο.

Για εσάς αυτή η έκδοση είναι η μεγάλη σας εκκίνηση, ο τίτλος της όμως είναι το Μεγάλο φινάλε. Γιατί επιλέξατε αυτόν τον τίτλο;

Γράφω περίπου δεκαπέντε χρόνια, έφθασα στο σημείο να αλλάξω τη γραφή μου. Τότε κατάλαβα πως θα έπρεπε το βιβλίο να βγει. Οπότε ήταν η μεγάλη έξοδος για εμένα συγγραφικά και το τέλος μιας γραφής αγαπημένης.

Στην αφιέρωσή σας αναφέρετε τους μεγάλους μας λογοτέχνες Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη και Γιάννη Σκαρίμπα. Γιατί αυτή η προτίμηση;

Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης είναι ο συγγραφέας που έχει επηρεάσει κάθε συγγραφέα από την εποχή του μέχρι σήμερα στην Ελλάδα. Είναι ένα ανεξάντλητο ταλέντο που συνέχισα μελετώ. Όσο για τον Γιάννη Σκαρίμπα αγαπημένο συγγραφέα της πόλης που μεγάλωσα, τι να πω; Η αγάπη μου για αυτόν είναι μεγάλη. Η οπτική του, οι αντιφάσεις του, η πρωτοπορία του λογοτεχνικά που μέχρι σήμερα είναι αξεπέραστη. Οι δύο μεγάλοι αυτοί των γραμμάτων πέρασαν από την Χαλκίδα και αποδίδω φόρο τιμής με την αφιέρωση αυτή.

Διαβάζοντας τα διηγήματά σας διακρίνουμε, εκτός των άλλων, λέξεις και εκφράσεις που δεν συναντάμε εύκολα σε νέους συγγραφείς. Αυτό έχει να κάνει με τις αναγνωστικές σας αναζητήσεις, είναι απόρροια του τόπου καταγωγής ή που μεγαλώσατε, ή τίποτε από όλα αυτά;

Κυρίως με τις αναγνωστικές μου αναζητήσεις. Στο σχολείο αντέγραφα από τα διάφορα βοηθήματα και για να μην το καταλάβουν οι καθηγητές έβρισκα συνώνυμες λέξεις στο λεξικό. Έτσι απόκτησα ένα πλούσιο λεξιλόγιο. Οι εκφράσεις οφείλονται στο ότι συνηθίζω να φυτεύω τα ποιήματά μου στα διηγήματά μου, εκεί οφείλεται η όποια λυρικήτητα.

Η σχέση σας με το βιβλίο; Διαβάζατε από μικρή ηλικία; Αγαπημένα βιβλία που βρίσκονται πάντα κοντά σας;

Διαβάζω βιβλία από τότε που έμαθα ανάγνωση. Δεν έχω αναρωτηθεί τι ήταν αυτό που με τράβηξε τόσο πολύ στο βιβλίο. Έχω κάποιες υποψίες. Συνήθως τα βιβλία ερχόντουσαν σα δώρο στο σπίτι και τα έφερναν άνθρωποι που αγαπούσα. Ίσως ότι δεν ήμουν

αρκετά καλός στα αθλήματα. Η μέχρι σήμερα ακόρεστη δίψα για γνώση. Αγαπημένα βιβλία θα έλεγα πως είναι «Το Σόλο του Φίγκαρω» του Σκαρίμπα, «Το Πορτραίτο του Ντόριαν Γκρέι» του Όσκαρ Ουάιλντ, «Η Δίκη» του Φράντς Κάφκα. Τα βιβλία που βρίσκονται συνήθως κοντά μου είναι αδιάβαστα και περιμένουν υπομονετικά τη σειρά τους.

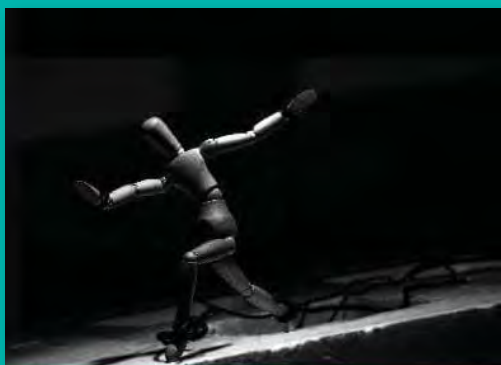
Συγγραφικά σχέδια για το μέλλον; Ετοιμάζετε κάτι αυτήν την περίοδο;

Αυτή την περίοδο τελειώνω τη δεύτερη συλλογή διηγημάτων που θα είναι αρκετά διαφορετική από το Μεγάλο Φινάλε και δεν θα αποδίδει φόρο τιμής σε κανένα λογοτέχνη αυτή τη φορά.

Οι αναγνώστες πού θα μπορούσαν να σας συναντήσουν;

Οι αναγνώστες μπορούν να έρθουν σε επαφή μαζί μου από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Συχνάζω σε κεντρικά βιβλιοπωλεία, στο Κουκάκι, στα Εξάρχεια και στη Δάφνη.

Ευχαριστώ πολύ για τη φιλοξενία στις σελίδες σας.

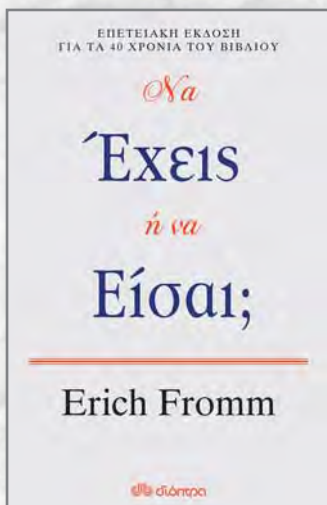
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΓΚΑΒΕΤΑΣ
Μεγάλο φινάλε

manifesto
ΠΡΩΤΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ

Απόσπασμα από διήγημα του βιβλίου "Μεγάλο φινάλε" εκδ. Manifesto:

Πλανόδιο τσίρκο η ζωή μου τρένα, βαπόρια, αεροπλάνα, αποσκευές, ορφάνεφαν κι οι μνήμες μου. Βράδια ατέλειωτα με αλκοολικούς θαμώνες σε μπαρ εφήμερα κι απόμερα με τα τσιγάρα να τελειώνουν. Τι έχει μείνει από όλα αυτά; Ο κόσμος που σωπαίνει; Όλα μαζί η χωριστά; Μέρος της ζωής η απώλεια κι η υπομονή κραυγή απόγνωσης. Τα χρώματα ψεύτικα ή αληθινά, σε ποια φωλιά εκκολάπτεται η αλήθεια; Βρισκόμουνα, μπορεί και όχι τώρα που το σκέφτομαι, αλλά μάλλον ναι, βρισκόμουνα Κυριακάτικο πρωινό, κατάμονος όπως πάντα, να περπατώ στην παραλία της Θεσσαλονίκης ετούτη τη φορά, στα χείλη του θερμαϊκού, θαυμάζοντας τους γλάρους και τον ουρανό που δίνει το χρώμα του στη θάλασσα, βάφοντάς την ανάλογα με τις διαθέσεις του.

Να έχεις ή να είσαι; Erich Fromm (εκδ. Διόπτρα)

Στο βιβλίο "Να έχεις ή Να είσαι", ο Έριχ Φρομ με δεξιοτέχνη αναλύει τις σκέψεις του ωθώντας την ανθρωπότητα σε μια ψυχολογική επανάσταση: να αντισταθμίσουμε την κενή ζωή που απορρέει από το «έχειν» με μια γεμάτη νόημα ζωή που απορρέει από το «είναι». Επανεκδοση με νέα μετάφραση ενός από τα πιο κλασικά έργα φιλοσοφίας όλων των εποχών.

Ο χάρτινος Σεπτέμβρης της καρδιάς μας, Γιάννης Ξανθούλης (εκδ. Διόπτρα)

Ένα βιβλίο που πρωτοεκδόθηκε το 1989 και παραμένει άμεσο και διαχρονικό. Η Αθήνα της μεταπολίτευσης μοιάζει οικεία, να φιλοξενεί την ευτυχία παράλληλα με την απώλεια.

Οι σκέψεις του ήρωα μοιρασμένες ανάμεσα στο προσωπικό του δράμα και τις πολιτικές εξελίξεις της χώρας σηματοδοτούν την αρχή και το τέλος για αυτόν, για τους ανθρώπους γύρω του, για την ελληνική κοινωνία. Το εξώφυλλο είναι φιλοτεχνημένο από τον ίδιο τον Γιάννη Ξανθούλη.

"...Κι εξάλλου ήθελα να ζήσω το δράμα αυτής της περίφημης «ενηλικίωσης» σ' όλη του την έκταση, για να μάθω, επιτέλους, ποιο ήταν το άλλοθι για τόσα «συναισθηματικά τμήματα»".

Τα δύσκολα να τα κοιτάς στα μάτια, Αναστασία Κλαδευτήρα (εκδ. Διόπτρα)

Τρεις φίλοι που ζουν στην Ελλάδα την περίοδο της κρίσης. Αγωνιούν, μοιράζονται, πέφτουν, σηκώνονται, αναζητούν. Αναζητούν μέσα τους και γύρω τους την αλήθεια που θα τους επιτρέψει τα δύσκολα να τα κοιτάξουν στα μάτια. Δεν μπορούμε να φτάσουμε πραγματικά στο φως εάν δεν περάσουμε μέσα από το σκοτάδι μας. Χρειάζεται κουράγιο και δύναμη να το κάνουμε. Όμως είναι ο μόνος τρόπος να αγαπήσουμε πραγματικά τον εαυτό μας και να συνυπάρξουμε αρμονικά με τους άλλους.

Έγκλημα στα φιορδά, Lier Jorn Horst (εκδ. Διόπτρα)

Ένας αποτρόπαιος φόνος σε ένα τουριστικό θέρετρο της Νορβηγίας αποδεικνύεται η πιο σύνθετη, δυσνόητη και γεμάτη βία υπόθεση για τον μεθοδικό αστυνομικό επιθεωρητή Βίλιαμ Βίστιν. Ένα συγκλονιστικό αστυνομικό μυθιστόρημα από τον best seller συγγραφέα Jørn Lier Horst με 1.000.000 αντίτυπα στη Νορβηγία.

Ο Jørn Lier Horst τιμήθηκε με ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ PETRONA το 2016 για Το Καλύτερο Αστυνομικό Μυθιστόρημα, ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ νορβηγών ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΩΝ το 2011 και ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ RIVERTON ΚΑΙ ΤΟ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΟ GLASSNOKKELEN το 2012.

Κλειστό φέρετρο, Sophie Hannah (εκδ. Διόπτρα)

Μετά την παγκόσμια επιτυχία του βιβλίου Έγκλημα με υπογραφή και 100 χρόνια αφότου η Άγκαθα Κρίστι έπλασε τον διάσημο ήρωά της, ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΟΥΑΡΟ επιστρέφει στο νέο μυθιστόρημα Κλειστό φέρετρο της Sophie Hannah. Η λαίδη Αθελίντα Πλείφορντ έχει καλέσει για μία εβδομάδα μερικούς φίλους στην έπαυλή της, αλλά η φιλοξενία τους δεν θα εξελιχθεί ως συνήθως. Ενώ οι καλεσμένοι καταφθάνουν, υπαγορεύει στον δικηγόρο της μια επείγουσα αλλαγή στη διαθήκη της - μια αλλαγή που σκοπεύει να ανακοινώσει το ίδιο βράδυ. Παραδόξως, έχει αποφασίσει να αφήσει απέναντά τα δυο παιδιά της και να κληροδοτήσει όλη την περιουσία της σ' έναν άνθρωπο που δεν έχει παρά μερικές εβδομάδες ζωής...

Το άρωμα της γυναίκας με τα μαύρα, Gaston Leroux (εκδ. Διόπτρα)

Ο Gaston Leroux θεωρείται ο πρωτοπόρος συγγραφέας της κατηγορίας "locked room mystery" στο αστυνομικό μυθιστόρημα. Ο όρος αυτός του "κλειδωμένου δωματίου", περιλαμβάνει αστυνομικές ιστορίες όπου το έγκλημα πραγματοποιείται κάτω από φαινομενικά αδύνατες περιστάσεις με τη σκηνή του εγκλήματος να φαίνεται μη προσβάσιμη με εύκολη είσοδο ή έξοδο.

Ένα κλασικό αστυνομικό αριστούργημα του μαίτρ των γαλλικών ιστοριών μυστηρίου, Gaston Leroux, που οι φανατικοί αναγνώστες του Sherlock Holmes και της Agatha Christie θα λατρέψουν!

Το μαύρο τραγούδι της Μασσαλίας

Εκδόσεις: Πόλις

από την **ΑΝΘΗ ΓΙΑΓΚΑ**

Πηγή: enfo.gr

Με λένε Ανθή και ζω στην πιο ζεστή πόλη της Ελλάδας, τη Λάρισα όπου και κάνω την άσκησή μου ως δικηγόρος. Μ' αρέσει να γράφω, να χαζεύω ηλιοτρόπια, να διαβάζω καλά βιβλία και να τρώω σοκολάτες. Μπορείτε να με επισκεφθείτε και στην προσωπική μου σελίδα:
florewritesabout.blogspot.gr

Όπου η κάθε αυγή δεν είναι παρά η ψευδαίσθηση της ομορφιάς του κόσμου.

Το νουάρ είναι το μαύρο. Το μαύρο επέλεξε κι ο Ιζζό για να χρωματίσει αυτό το βιβλίο του. Κι όμως είναι ένα μαύρο που λάμπει σαν να έχει περαστεί πάνω από χρυσαφί που το κάνει να στραφταλίζει.

Στο μαύρο τραγούδι της Μασσαλίας ο Ιζζό φτιάχνει το ωραιότερο πορτρέτο της Μασσαλίας. Ίσως αυτό να ακούγεται οξύμωρο αν σκεφτούμε ότι μιλάει για όλα τα σοβαρά προβλήματα αυτής της πόλης. Το οργανωμένο έγκλημα, τον ρατσισμό και τον ναζισμό, τη φτώχεια, τη βία. Πόσο όμορφη μπορεί να είναι μια πόλη που βράζουν τα σπλάχνα της από το κακό; Κι όμως αν αφού ολοκλήρωσα την ανάγνωση αυτού του βιβλίου με ρωτούσε κάποιος: «Ποια πόλη της Γαλλίας, θα ήθελες να επισκεφθείς;» Θα απαντούσα χωρίς δεύτερη σκέψη: «Τη Μασσαλία».

Ο Ιζζό, ως αυθεντικός Μαρσεγιέζος, αφήνει στις σελίδες αυτού του μυθιστορήματος όλη του την αγάπη για την πόλη του. Χωρίς να τη «χαϊδεύει» ή να προσπαθεί να στρογγυλέψει τις λέξεις και τις περιγραφές για να της χαρίσει μια ψεύτικη ομορφιά.

Νομίζω πως όταν αγαπάς κάποιον πραγματικά, (όταν τον αγαπάς όμως!) δεν του χρυσώνεις το χάπι, ούτε σπρώχνεις γι' αυτόν τις δυσάρεστες καταστάσεις κάτω από το χαλί. Έτσι κι ο Ιζζό που αγαπάει τη Μασσαλία, όχι την τουριστική Μασσαλία, αυτή που φιγουράρει ως τοπ θέρετρο, δεν διστάζει να μιλήσει στο βιβλίο του ωμά για όλα της τα άσχημα, που μπορεί να μας ξενίζουν κάπως διαβάζοντάς τα αλλά είναι η αλήθεια.

Ο κεντρικός ήρωας, ο αστυνομικός Φαμπιό Μοντάλ, θεωρεί τον εαυτό του έναν «αποτυχημένο μπάτσο». Κυνηγούμενος συνεχώς από το παρελθόν του, το οδυνηρό, άτεγκτο παρελθόν του, και διαφορετικός από τους υπόλοιπους συναδέλφους του, άκρως συναισθηματικός και ευαίσθητος, βρίσκεται πλέον αντιμέτωπος με τους φόνους των φίλων του.

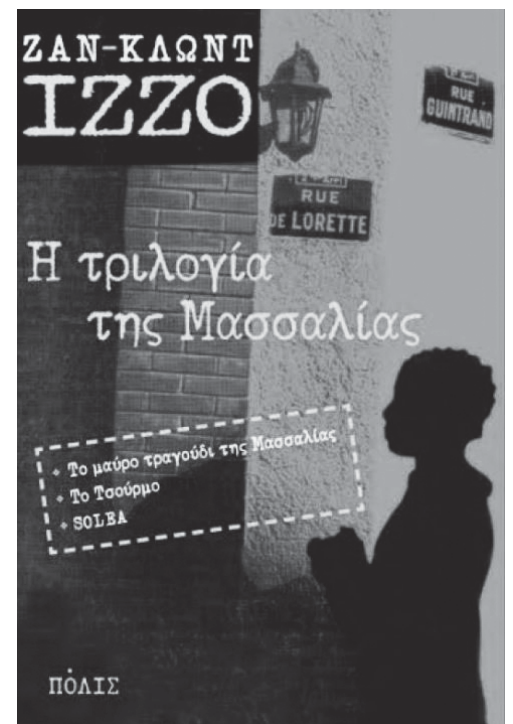
Καθώς ψάχνει ασταμάτητα πια και αποφασισμένος για όλα, ο Μοντάλ ανακαλύπτει όλη τη δυσωδία του οργανωμένου εγκλήματος, διακινδυνεύει τη ζωή του, τίποτα όμως πια δεν είναι ικανό να του βάλει εμπόδια. Ο Μοντάλ δεν είναι ο ψεύτικος ηθικός χαρακτήρας, αυτός που θα επαινέσει σε κάθε ευκαιρία τον εαυτό του για το πόσο «ηθικά» και «έντιμα» έχει αντιμετωπίσει όλες τις καταστάσεις που έχουν περάσει από τη ζωή του.

Βλέπει τα λάθη του και τα πάθη του με μια τρομακτική δι-αύγεια κι αυτό είναι που μ' έκανε να τον εκτιμήσω ως μυθιστορηματικό ήρωα και μην αφήνω το βιβλίο από τα χέρια μου. Είναι τότε που θες να ανακαλύψεις αυτόν το χαρακτήρα όσο γίνεται περισσότερο. Χωμένος πια μέσα στη βρόμα, κοιτώντας όμως πάντα τ' αστέρια στον μαρσεγιέζικο ουρανό, ο Μοντάλ περιπλανιέται στη Μασσαλία έχοντας όχι πάντα στο μυαλό του ένα καθαρό σχέδιο, ξέροντας όμως ποιος είναι ο τελικός του στόχος.

Όλα αυτά περνώντας μέσα από λεωφόρους, από γειτονιές, από σοκάκια, πίνοντας παστίς σε αυθεντικά μαρσεγιέζικα μπαράκια, ακούγοντας τζαζ, φαρεύοντας, μαγειρεύοντας, καθώς θυμάται τις γυναίκες της ζωής του, αυτές που «δεν μπόρεσε να κρατήσει κοντά του».

Το μαύρο τραγούδι της Μασσαλίας είναι ένα μυθιστόρημα άκρως ερωτικό και όσο κι αν φαίνεται περιεργο άκρως αισιόδοξο. Κι είναι κι ένα βιβλίο που σε κάνει να αγαπήσεις το σκηνικό, τη Μασσαλία με το λιμάνι της, τους ανθρώπους της, το όμορφο γαϊτανάκι της πολυπολιτισμικότητας, την ιστορία της, το βλέμμα της στην ανοιχτή θάλασσα, τη Μεσόγειο.

«Όλοι είχαν κληθεί. Οι φίλοι μας, οι έρωτές μας. Η Λολ ακουμπούσε το χέρι της πάνω στο δικό μου. Η πόλη λες και έπιανε φωτιά. Από το κάτασπρο πέρναγε στην ώχρα και μετά στο ρόδινο. Μια πόλη, όπως τη θέλει η καρδιά μας».

Οι αναγνώστες συμμετέχουν!

Οι αναγνώστες συμμετέχουν καταθέτοντας τη δική τους άποψη για το βιβλίο, την ανάγνωση, τις τέχνες και την κοινωνία μέσα από τις {σελίδες} με μικρά κείμενα άποψης σε ύφοςπερισσότερο ή λιγότερο λογοτεχνικό. Περιμένουμε και τη δική σας συμμετοχή, τη νέα τάση και στάση γραφής μέσα από τη δική σας καθημερινότητα.

E-mail: newspaper@nakasgroup.gr

Twitter: [@selides2015](https://twitter.com/selides2015)

Θεοχάρης Παπαδόπουλος

Έξυπνες Βόμβες

Συνέντευξη

Ο Θεοχάρης Παπαδόπουλος γεννήθηκε το 1978 στον Πειραιά και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε στη σχολή Οικονομίας και Διοίκησης του τμήματος Λογιστικής στο ΤΕΙ Χαλκίδας. Ασχολείται με την ποίηση από τα παιδικά του χρόνια. Έχει πληθώρα δημοσιευμάτων σε λογοτεχνικά περιοδικά. Ποιήματά του έχουν μεταφραστεί και εκδοθεί στη βουλγαρική και στην αγγλική γλώσσα, ενώ σκόρπια ποιήματά του έχουν μεταφραστεί στα αλβανικά και στα πακιστανικά (ουρντού). Έχει λάβει μέρος σε διεθνή λογοτεχνικά συνέδρια. Έκανε την πρώτη του δημοσίευση το 1993 ενώ κυκλοφόρησε την πρώτη του ποιητική συλλογή «Τα Παράταιρα» το 1997. Είναι μέλος της ομάδας «Ποίηση στην εποχή της εκπαίδευσης». Είναι μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, της Πανελληνίας Ένωσης Λογοτεχνών και της Φιλολογικής Στέγης Πειραιώς. Είναι ιδρυτικό μέλος του Διεθνούς Πολιτιστικού Κέντρου «Ανάδρασις» στο διοικητικό συμβούλιο του οποίου εξελέγη αντιπρόεδρος. Διατηρεί μόνιμη στήλη κριτικής βιβλίου στο ηλεκτρονικό περιοδικό: www.vakchikon.gr. Διαχειρίζεται τα Blogs: ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ www.poihtikostayrodromi.blogspot.gr ΠΟΡΤΕΣ ΚΛΕΙΣΤΕΣ www.theoharispapadopoulos.blogspot.com

Η πορεία της Ποίησης, η έμπνευση για τη δημιουργία, είναι αμφίδρομη; Από τα μέσα προς τα έξω και το αντίστροφο; Πώς θα το εξηγήσατε με απλά λόγια στους αναγνώστες;

Ναι, είναι αμφίδρομη. Μια έμπνευση μπορεί να δημιουργήσει ένα ποίημα. Ένα όμορφο ποίημα μπορεί να οδηγήσει σε νέα έμπνευση. Εμένα, με εμπνέουν ποιήματα, που έχω διαβάσει από διάφορους ποιητές και πολλές φορές εμπνέομαι και από δικά μου ποιήματα. Όμως, χρειάζεται προσοχή, γιατί η αμφίδρομη σχέση μεταξύ έμπνευσης και δημιουργίας μπορεί να οδηγήσει σε μια αέναη επανάληψη. Όταν, ένας ποιητής επαναλαμβάνεται στα έργα του, ο αναγνώστης απωθείται.

Η καθημερινότητα μπορεί να περικλείει Ποίηση ή είναι απλά ένα φαινόμενο, ένα γέννημα αυτών που στοχάζονται και δημιουργούν εκ του ασφαλούς;

Η καθημερινότητα δεν περικλείει απλά ποίηση. Είναι η ίδια ποίηση. Από οτιδήποτε καθημερινό και τετριμμένο, μπορεί να γεννηθεί ένα ποίημα. Ο Τσέχοφ είχε γράψει: «Φέρτε μου ένα ποτήρι κι εγώ μπορώ να σας γράψω ένα διήγημα για το ποτήρι». Ακόμα και μια άσχημη εικόνα του κοινωνικού μας περιβάλλοντος μπορεί να εμπνεύσει. Όπως, ένα όμορφο λουλουδί μπορεί να εμπνεύσει με το χρώμα του, έτσι και η φιγούρα ενός ανθρώπου, που ψάχνει στα σκουπίδια μπορεί να εμπνεύσει έναν ποιητή να γράψει κοινωνική ποίηση.

Τα παιδιά και η Ποίηση; Τι νομίζετε ότι μπορεί να προσφέρει η Ποίηση στην κοινωνία των παιδιών;

Η ποίηση αν είναι απλή, λιτή και κατανοητή από τους απλούς αναγνώστες, τότε μπορεί να κατανοηθεί και από παιδιά. Έχουν απαγγελθεί μεταφρασμένα μου ποιήματα σε σχολείο στη Βουλγαρία και όλα τα παιδιά έδειχναν μεγάλη προσοχή. Με την ποίηση τα παιδιά μπορούν να μάθουν να ονειρεύονται έναν καλύτερο κόσμο, που τα ίδια θα δημιουργήσουν, όταν μεγαλώσουν. Η ποίηση, που διδάσκεται στα σχολεία θα πρέπει να είναι, κατανοητή. Δεν νοείται ένα παιδί, να προσπαθεί να αναλύσει δυσνόητα, ακόμα και για ενήλικες, ποιήματα, μόνο και μόνο, επειδή τα προωθεί το κρατικό δίδατο, εκδοτομιντιακό κατεστημένο.

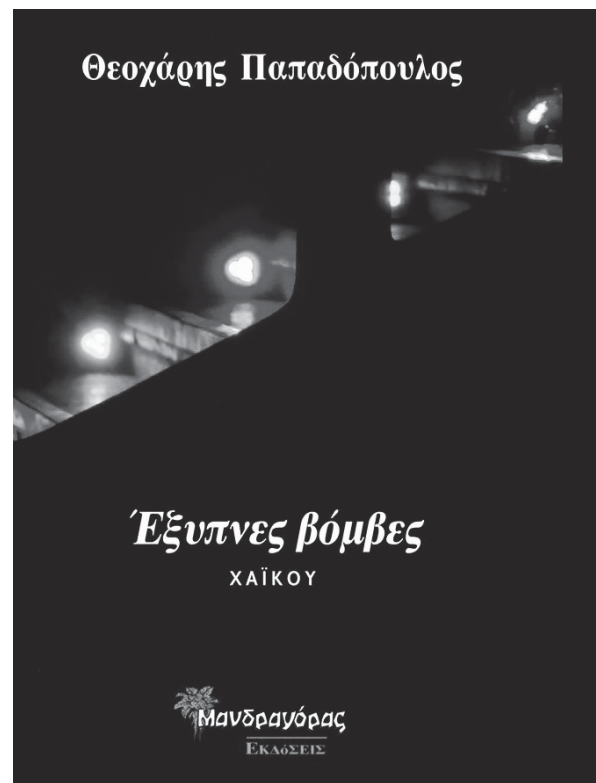
Πείτε μας λίγα λόγια για την ποιητική σας συλλογή «Έξυπνες βόμβες» και την ενασχόλησή σας με τα χαϊκού.

Οι «Έξυπνες βόμβες» είναι η έβδομη ποιητική μου συλλογή. Είναι η μόνη, μέχρι σήμερα, που αποτελείται εξ' ολοκλήρου από χαϊκού. Τα χαϊκού είναι τρίστιχα, αυστηρά μετρημένα με το σύστημα των 5-7-5 συλλαβών. Πρόκειται για παραδοσιακό είδος ποίησης, που προέρχεται από την Ιαπωνία. Τα παραδοσιακά γιαπωνέζικα χαϊκού είχαν φυσιολατρικό χαρακτήρα. Τα σύγχρονα χαϊκού έχουν περισσότερο κοινωνικό περιεχόμενο. Οι «Έξυπνες βόμβες» περιλαμβάνουν χαϊκού, που γράφτηκαν από το 2012 μέχρι τον Ιανουάριο του 2016.

Σχέδια για το μέλλον; Πού θα μπορούσαμε να σας συναντήσουμε;

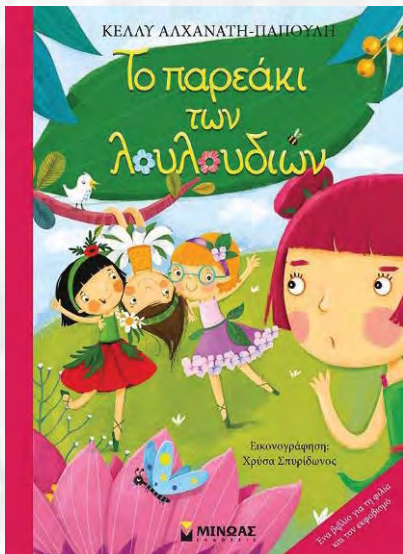
Όσον αφορά την ποίηση, έχω πολύ ανέκδοτο υλικό, αλλά ακόμα δεν το έχω επεξεργαστεί, πέρα από 35 ποιήματα, που θα αποτελέσουν υλικό της επόμενης συλλογής μου, που θα ήθελα να εκδοθεί το 2018. Προς το παρόν, βρίσκομαι ακόμα σε αναζήτηση του τίτλου της συλλογής. Στο απώτερο μέλλον, θα ήθελα να εκδώσω μια συλλογή διηγημάτων και μια συλλογή άρθρων, που έχουν σχέση με την ποίηση.

Κάθε δεύτερη Τετάρτη διοργανώνω τις ποιητικές αγρυπνίες μαζί με την ποιήτρια Καρίνα Βέρδη. Δύο τιμώμενοι ποιητές απαγγέλουν μέχρι 10 ποιήματα και στη συνέχεια γίνονται απαγγελίες από, όποιον το επιθυμεί από τους παρευρισκόμενους. Οι ποιητικές αγρυπνίες ξεκινούν στις 9 το βράδυ στο φιλόξενο χώρο «Τρίπορτο», που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αρτεμισίου και Παραμυθίας στον Κεραμικό.

Η νέα ποιητική συλλογή του Θεοχάρη Παπαδόπουλου

**Το παρεάκι των λουλουδιών,
Κέλλου Αλχανάτη - Παπούλη
(εκδ. Μίνωας)**

Φίλες αχώριστες και αγαπημένες είναι η Μαργαρίτα, η Ορτανσία και η Παπαρούνα. Μέχρι που ένα νέο μέλος μπαίνει στην παρέα και την κάνει άνω κάτω! Το Άφυλλο Τριαντάφυλλο συμπεριφέρεται άσχημα στα τρία κορίτσια με μόνο σκοπό να τις χωρίσει! Μπορεί η πραγματική φιλία να νικήσει;

**Το όνειρο του μάγου Τέρη Ξεφτέρη,
Λένα Τερκεσίδου (εκδ. Μίνωας)**

Ο μάγος Τέρης Ξεφτέρης ζούσε στην Πολιτεία των Αλχημιστών και πήγαινε στη Μεγάλη των Μάγων Σχολή. Είχε μεγάλο ταλέντο να φτιάχνει μαγικά φίλτρα, αλλά ήταν και πολύ καλός στο σκουπόσφαιρο. Το όνειρό του ήταν να γίνει ο πιο διάσημος παίχτης. Τι θα συμβεί όμως όταν στο μαγοπρωτάθλημα ο αντίπαλός του, ο Κοραξόν, τον τραυματίσει πολύ άσχημα; Πώς θα του φερθούν εκείνοι που προηγουμένως έδειχναν ότι τον λατρεύουν; Θα βρει τρόπο ο Τέρης Ξεφτέρης ώστε να πραγματοποιήσει το όνειρό του;

**Ο Δράκος Μπουρμπουλήθρας,
Σπύρος Πετρουλάκης
(εκδ. Μίνωας)**

Προσοχή, προσοχή! Αυτό το παραμύθι πρέπει να το διαβάσουν μόνο όσοι δε φοβούνται τους δράκους και τις φωτιές και τις μπουρμπουλήθρες...

Θα ήθελες να ανέβεις στην πλάτη του πιο πλακατζή δράκου για ένα συναρπαστικό ταξίδι;

Μη φοβηθείς. Αυτός ο δράκος δε βγάζει φωτιές από το στόμα του. Τι βγάζει; Μάντεψε...

**Η Σερενάτα για το Κανταδοχώρι,
Μάρω Θεοδωράκη (εκδ. Μίνωας)**

Στο Κανταδοχώρι όλα αλλάζουν όταν ο κύριος Προεδράκης κλείνει το Μουσικό Σχολείο! Η μικρή και τολμηρή Σερενάτα, όμως, δεν το βάζει κάτω. Θα προσπαθήσει να κάνει το όνειρό της πραγματικότητα, υπενθυμίζοντας σε όλους πως η μουσική ενώνει τους ανθρώπους και τους κάνει καλύτερους. Η παιδική φωνή της Σερενάτας θα ακουστεί παντού. Θα ξαναβρεί το Κανταδοχώρι το παλιό γνώριμο χρώμα του;

**Πάμπλο Εσκομπάρ - Ο πατέρας μου,
Χουάν Πάμπλο Εσκομπάρ
(εκδ. Μίνωας)**

Το μοναδικό βιβλίο παγκοσμίως στο οποίο περιγράφεται όλη η ζωή του Πάμπλο Εσκομπάρ γράφτηκε από το πιο στενό συγγενικό του πρόσωπο: τον ίδιο του τον γιο! Στο βιβλίο συναντάμε έναν άνθρωπο ακραίων αντιθέσεων. Έναν αδίστακτο εγκληματία που δολοφονούσε χωρίς οίκτο όποιον έμπαινε εμπόδιο στα σχέδιά του, αλλά ταυτόχρονα και έναν στοργικό πατέρα, που αγαπούσε υπερβολικά την οικογένειά του. Ανακαλύπτουμε τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου που βοηθούσε τους φτωχούς ως ένας άλλος Ρομπέν των Δασών, αλλά και τον επικίνδυνο αρχηγό του μεγαλύτερου καρτέλ ναρκωτικών όλων των εποχών.

**Ζωή μου,
Καρμέλα Κατσαμένη (εκδ. Μίνωας)**

Τη Δήμητρα Χαρίτου, τη Στέλλα Κοντού και τη Μαρία Πολέμη ενώνουν μια δυνατή φιλία και τα δύσκολα χρόνια που πέρασαν στο ορφανοτροφείο όπου μεγάλωσαν. Τρεις γυναίκες που, εκτός από το παρελθόν, μοιράζονται το μέλλον, τα όνειρα, τις ζωές τους...

«Αγάπα την... σαν να υπάρχει μόνο αυτή για σένα».

Τα νέα μας, τα νέα σας!

Νέα, συναντήσεις, αναφορές, εκδηλώσεις

Η Βιβή Μαρκάτου είναι μια ταλαντούχα ζωγράφος με ειδικότητα στην εικονογράφηση παιδικών βιβλίων. Έχει σπουδάσει θεατρικές Επιστήμες στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου αλλά και στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών όπου και πήρε το πτυχίο της καθώς και Γραφιστική στο Ι.Ε.Κ Ξυθή, ως υπότροφος αλλά

και στο Δημόσιο ΙΕΚ Λαμίας, ενώ έχει διακριθεί με πολλά βραβεία. Έχει συνεργαστεί με τις εκδόσεις Σαΐτα όπου και έκανε το Ντεπούτο της το 2013 στο έργο της Σοφίας Πολίτου Βερβέρη **Το Νερό και το Χώμα**, Εκδόσεις Βεργίνα, Ήρα Εκδοτική, Το Βιβλίο, 24 γράμματα και το Ιπτάμενο Κάστρο.

Μια ακόμα διάκριση έργου της, αυτή τη φορά στο Portsmouth όπου το έργο της τιμήθηκε με το πρώτο βραβείο στην Κατασκευή Αφίσας που θα δημοσιευθεί επίσημα για τις Χριστουγεννιάτικες υπηρεσίες του Πανεπιστημίου της Αγγλίας. Σε όλους τους νέους που δημιουργούν και ονειρεύονται στέλνει την ευχή της:

Κυνήγα το όνειρό σου μέχρι τέλος καιπίστευε στον εαυτό σου! Κανείς δεν ξέρει καλύτερα από ότι εσύ για τον εαυτό σου. Θα τα καταφέρεις!

Ο Νίκος Σουβατζής γεννήθηκε στο Βερολίνο το 1977. Έχει γράψει μια συλλογή διηγημάτων με τίτλο Αναχώρηση και μια ποιητική συλλογή με τίτλο Χειμερινή Ισημερία. Άρθρα, διηγήματα και ποιήματά του έχουν δημοσιευτεί σε έντυπα και στο διαδίκτυο. Διατηρεί το ιστολόγιο: chimerianarki.wordpress.com

Την Πέμπτη 27 Οκτωβρίου στο cafe - βιβλιοπωλείο Λοκομοτίβα, παρουσιάστηκε η ποιητική συλλογή του Νίκου Σουβατζή **Χειμερινή Ισημερία**. Το βιβλίο προλόγισε η Σοφία Πολίτου - Βερβέρη, αρχισυντάκτρια της free press **εφημερίδας (σελίδες) για βιβλιόφιλους**. Μίλησαν ο ποιητής και κριτικός ποίησης Θεοχάρης Παπαδόπουλος και ο δημιουργός της συλλογής, Νίκος Σουβατζής. Ποιήματα από τη συλλογή διάβασε η ηθοποιός Σοφία Μπεράτη.

Το νέο μυθιστόρημα του Γιάννη Θ. Οικονομίδη

Δύο βιβλία του Γιάννη Θ. Οικονομίδη που θα σας συναρπάσουν, από τις εκδόσεις Χάρτινη Πόλη.

Ο Ηθοποιός: Ένα κοινωνικό, αισθηματικό μυθιστόρημα που ταξιδεύει τον αναγνώστη από την ελληνική παροικία της Αλεξάνδρειας στα μέσα του περασμένου αιώνα έως τη σύγχρονη Ελλάδα. Ένα βιβλίο με αφήγηση που συγκινεί και πλοκή με έντονα συναίσθημα και ανατροπές.

Οι νεράιδες του Κισμέτ: Ένα κοινωνικό μυθιστόρημα, με ζωντανές εικόνες και συγκλονιστική πλοκή, που διαδραματίζεται στην Ελλάδα της Κατοχής και τη μεταπολεμική περίοδο, μέσα από τη ζωή και τα έργα ενός καλλιτέχνη, ενός ζωγράφου της ζωής και του έρωτα.

Τα νέα μας, τα νέα σας!

Η Αθήνα Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου 2018

Ο θεσμός της Παγκόσμιας Πρωτεύουσας Βιβλίου ξεκίνησε για πρώτη φορά το 2001 και είναι ένας τίτλος που απονέμεται από την UNESCO κάθε 23 Απριλίου -Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου και Πνευματικών Δικαιωμάτων- έχοντας ισχύ για ένα έτος.

Πρώτη Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου είχε ανακηρυχθεί η Μαδρίτη, η πρωτεύουσα της Ισπανίας.

Φέτος, η Αθήνα ανακηρύχθηκε από την UNESCO Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου για το 2018 (Athens World Book Capital 2018). Την πρόταση υπέβαλε ο Δήμος Αθηναίων, έχοντας στο πλευρό του πολλούς συνεργάτες και φορείς που συμμετείχαν ενεργά γι' αυτήν τη διάκριση.

Η Αθήνα, η 18η πόλη που κατακτά τον τίτλο, για έναν χρόνο θα οργανώσει και θα φιλοξενησει προγράμματα, φεστιβάλ, ημερίδες, βιωματικά ερ-

γαστήρια, διαγωνισμούς, εκπαιδευτικά προγράμματα, που θα ανταποκρίνονται σε δημοτικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, ενώ ο σκοπός και η ποιότητά τους θα υποστηρίζεται από τους συγγραφείς, εκδότες, βιβλιοπώλες και βιβλιοθήκες.

Τα προγράμματα θα κινούνται εντός του πλαισίου των Άρθρων 19 και 27 του καταστατικού της UNESCO, σύμφωνα με τα οποία οφείλουν να σέβονται τις αρχές της ελευθερίας της έκφρασης. Στόχος των προγραμμάτων του Δήμου Αθηναίων έχουν τη στενότερη επαφή με το βιβλίο όλων των κατοίκων της πόλης, ιδιαιτέρως τα παιδιά και οι μετανάστες.

Οι εκδηλώσεις θα ξεκινήσουν στις 23 Απριλίου 2018 και θα ολοκληρωθούν στις 22 Απριλίου 2019.

Η Ελευσίνα Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2021

Ήταν το 1985 όταν η τότε Υπουργός Πολιτισμού της Ελλάδας, Μελίνα Μερκούρη, εμπνεύστηκε την έννοια της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, ως έναν τρόπο προσέγγισης των ευρωπαϊκών λαών μεταξύ τους, με πολιτιστικό, κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο. Από τότε μέχρι σήμερα, τρεις ελληνικές πόλεις κέρδισαν αυτόν τον τίτλο. Η Αθήνα το 1985, η Θεσσαλονίκη το 1997 και η Πάτρα το 2006.

Η ευχάριστη είδηση είναι ότι η Ελευσίνα θα είναι η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το έτος 2021 και η τέταρτη πόλη κατά σειρά για τη χώρα μας.

Η Ελευσίνα, με την υποστήριξη όλων των φορέων της πόλης, αλλά και πολλών καλλιτεχνών και ανθρώπων των γραμμάτων, διεκδίκησε τον τίτλο, ως μία από τις πέντε ιερές πόλεις της αρχαιότητας, αλλά και ως σύγχρονο βιομηχανικό κέντρο και εμπορικό λιμάνι. Πόλη με σημαντική πολιτιστική δραστηριότητα τις τελευταίες δεκαετίες, κατάφερε να κερδίσει τις εντυπώσεις.

Σχολικοί Διάλογοι

Οι **{σελίδες} για βιβλιόφιλους** επισκέφτηκαν σχολεία και έζησαν απίθανες στιγμές με τα παιδιά εντός της τάξης. Κουβέντιασαν για το πώς μια ιδέα γίνεται βιβλίο, ταξίδεψαν στον παγκόσμια χάρτη παρέα με τους συγγραφείς, μίλησαν για τις αγαπημένες τους ασχολίες και όλοι μαζί ζωγράφισαν το σπίτι των βιβλίων.

Ευχή μας να συνεχίσουμε τους σχολικούς διαλόγους, με σκοπό την ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας από μικρή ηλικία και την προβολή του βιβλίου ως μέσον για να γίνει καλύτερος ο καθημερινός κόσμος του παιδιού και το ίδιο να γεμίσει αυτοπεποίθηση και σιγουριά για τον εαυτό του και το μέλλον.

http://nakasbookhouse.gr/blog?field_blog_category_tid=171217

Αν είστε συγγραφέας και θέλετε να υποβάλετε το έργο σας προς έκδοση, μπορείτε να το στείλετε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη διεύθυνση:

publishing@nakasgroup.gr

ή ταχυδρομικά στη διεύθυνση:

**23ο χλμ Λ. Μαραθώνος
Ραφήνα 190 09 - Αττική,**

υπόψη Τμήματος Εκδόσεων

Βιβλιοδετείο

Είμαστε για δέσιμο!

Το βιβλίο ως μικροτέχνημα και στολίδι

www.bibliodeteio.gr, www.secondfloorworkshop.com

Μια μέρα ο Σπάγκος ο κεραμιδόγατος πέφτει πάνω στον γάτο Ξερόλα. Ο Ξερόλας, μόνιμος κάτοικος της βιβλιοθήκης, βαριόταν επειδή ήταν Τρίτη. Είχε να κάνει μια αβαρία και όλο το ανέβαλε. Βρήκε ευκαιρία να προκαλέσει τον Σπάγκο να βάλουν ένα στοίχημα πάλι, να περάσει και λίγο η ώρα. Κι άλλη φορά τον παρέσυρε σε απόπνημα και πλήρωσε ο Σπάγκος το φαροκόκαλο.

Ο Σπάγκος, πριν καν ακούσει για τι στοίχημα πρόκειται, παρορμητικός και απερίσκεπτος, δέχεται. Ήταν όπως καταλαβαίνετε θέμα υπόληψης. Στο πίσω μέρος όμως του γατίσιου μυαλού του κυριαρχούσε η σκέψη ότι ο Ξερόλας ήθελε να τον παγιδέψει (ε... χμ... τι κάνει νιάου-νιάου στα κεραμίδια). Και μόνο στη σκέψη ότι θα έχανε πάλι το στοίχημα, όπως την προηγούμενη φορά, του σηκωνόταν η τρίχα... Για αυτό έθεσε έναν όρο. Έναν όρο που θα τον μάθετε αργότερα.

Ο Ξερόλας, όντας σίγουρος ότι ο Σπάγκος αποκλείεται να τα καταφέρει, του δίνει ένα βαλιτσάκι με διάφορα υλικά μέσα, για να δέσει ένα βιβλίο μόνος του! (Ήθελε, βλέπετε, οπωσδήποτε να ξεφορτωθεί τις δουλειές που του είχαν αναθέσει). Βλέπει ο Σπάγκος τα υλικά, του έρχεται κεραμίδα στο κεφάλι! Στεγνό το στόμα του. Ξεροκαταπίνει. Κι άλλη φορά τον έμπλεξε έτσι η περηφάνια του αλλά πρώτη φορά τόσο σοβαρά. Απελπισμένος άρχισε να βγάζει έξω από το βαλιτσάκι ένα ένα τα υλικά και να τα κοιτάζει προσεκτικά. Πρώτα έβγαλε την κόλλα, ύστερα τα χαρτόνια, μετά το πανί βιβλιοδεσίας, κατόπιν το πινέλο, και τελευταίο βγάζει ένα υλικό απαλό σαν γάτα, που γρατζουνάει σαν γάτα, που μοιάζει με... Η ουρά του ανασηκώθηκε. Τα μουστάκια του κουνήθηκαν ζωηρά. Τα μάτια του μισόκλεισαν και αναφώνησε δυνατά: «Αυτό είναι! Τώρα θα δεις Ξερόλα γάτε» φώναξε περηχάρης, γιατί θυμήθηκε τη φίλη του και πολύ γάτα, την Ντολόρες Μαρία Χουάρες ντε λα Τέλα και για τους φίλους σκέτο Τέλα! Χωρίς να χάσει χρόνο την παίρνει τηλέφωνο. «Ποιόθ είναι θτο τηλέφωνο πορ φαβόρ;» είπε η Ντολόρες Μαρία χουάρες Ντε λα Τέλα και για τους φίλους Τέλα και χωρίς να πάρει ανάσα ο Σπάγκος, άρχισε να της εξηγεί για το πώς έμπλεξε πάλι. «Μη θτεναχωριέθαι θπάγγο φίλε μου, δηλαδή να θτεναχωριέθαι λίγο, όθο πατάει η γάτα, πάλι θτοιχίμα έβαλες; Το πάθημα δεν θα

θου γίνει ποτέ γάτημα. Θα έρθω θτην Ελλάδα την άλλη εβδομάδα και θα θε βοηθήθω! Είναι γάτα η Ντολόρεθ θτη βιβλιοδεθία, ΟΛΕ!»

Έτσι ο Σπάγκος με τη βοήθεια της ισπανίδας φίλης του κέρδισε την πρόκληση και γυρίζει περηχάρης και ξέγνοιαστος στα κεραμίδια. Ο Ξερόλας σαν βρεγμένη γάτα, ακόμα δένει ... όλα ...μα όλα τα βιβλία της βιβλιοθήκης μόνος του και μάλιστα ημέρα Τρίτη!

(Ο Σπάγκος, ο κεραμιδόγατος, πήρε το όνομά του από τους σπάγκους που χρησιμοποιούμε στη βιβλιοδεσία, είναι φασαριόζος, φωνακλάς και όλο σε μπελάδες μπλέκει. Η Τέλα πήρε το όνομά της από το υλικό βιβλιοδεσίας "τέλα" που σημαίνει ύφασμα και είναι μια γάτα από την Ισπανία. Ξέρει τα πάντα γύρω από τη βιβλιοδεσία γιατί σπουδάζει στη σχολή καλών τεχνών στη Βαρκελώνη, στο τμήμα της καλλιτεχνικής βιβλιοδεσίας. Είναι σοβαρή, λιγομίλητη και θέλει πολύ να βοηθάει το φίλο της το Σπάγκο όποτε βρίσκεται σε μπελάδες-συχνά δηλαδή. Μην μπερδευτείτε με την προφορά της γιατί τώρα μαθαίνει ελληνικά).

Αν θέλετε και σεις να μπειτε σε αυτή την περιπέτεια δεν έχετε παρά να αποκτήσετε το βαλιτσάκι με τα υλικά και με τη βοήθεια του Σπάγκου και της Τέλας θα γνωρίσετε την τέχνη της βιβλιοδεσίας! Η ιστορία τους περιλαμβάνεται στις γραπτές οδηγίες που συνοδεύουν τη βαλίτσα βιβλιοδεσίας ενώ υπάρχει και συνοδευτικό βίντεο για την κατασκευή του βιβλίου στην ιστοσελίδα του βιβλιοδετείου. Αυτοί είναι για δέσιμο! Μήπως είστε και σεις;

Το "βιβλιοδετείο καλλιτεχνικό Ν.Π. Λειβαδιώτη" είναι ένα μικρό οικογενειακό εργαστήριο που βρίσκεται στα λαδάδικα στη Θεσσαλονίκη από το 1951. παρέχει εργαστήρια βιβλιοδεσίας σε παιδιά, τα οδηγεί και τα μυεί ξεκούραστα στην τέχνη της βιβλιοδεσίας μέσα από παιχνίδι, και σε ενήλικες όπου χρησιμοποιώντας παραδοσιακές τεχνικές γνωρίζουν τα διάφορα είδη βιβλιοδεσίας και με ποιο τρόπο μπορούν να προσαρμοστούν στην καθημερινή ζωή.

Roadartist in Athens

Το Ιερό της Αρτέμιδος στη Βραυρώνα

Πηγή: roadartist.blogspot.com

Η Μαίρη Αναστασοπούλου ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Με σπουδές στον πολιτισμό και μεταπτυχιακή ειδίκευση στην πολιτιστική διαχείριση. Το θεατρικό της έργο "Ατάκτως ερριμμένα" μεταδόθηκε από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου. Κυκλοφορεί στο διαδίκτυο με το ψευδώνυμο "roadartist", όπου μοιράζεται γραφές, κριτικές, φωτογραφίες στο ιστολόγιο roadartist.blogspot.com.

Τη βρίσκετε και στα social media:

- <https://www.facebook.com/road.artist>
- <http://twitter.com/roadartist>
- <https://www.instagram.com/roadartist>

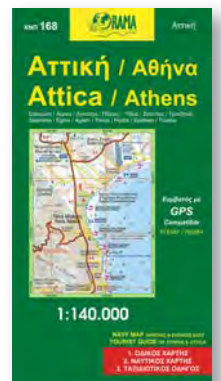

Ο ναός της Αρτέμιδος στη Βραυρώνα είναι μια από τις ωραιότερες εκδρομές εντός της Αττικής με εξαιρετικό αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Βρίσκεται στη νοτιοανατολική ακτή της και απέχει μόλις 35' από την Αθήνα. Συνδυάζεται όλες τις εποχές με βόλτες στη θάλασσα και στην εξοχή.

Στον λόφο όπου βρισκόταν αυτός ο οικισμός ήταν κτισμένο το ιερό της Βραυρωνίας Αρτέμιδος, που αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα και πιο σεβάσματα ιερά της Αττικής. Πρόκειται για ένα κόσμημα με μοναδικά εξαιρετικό ενδιαφέρον.

Οι απαρχές του ιερού ανάγονται στη Γεωμετρική περίοδο, 9ο ή (πιθανότερα) 8ο αι. π.Χ., οπότε χρονολογούνται τα πολυάριθμα αναθήματα που ανακαλύφθηκαν στη θέση της ιερής πηγής. Η παλαιότερη λατρεία της Αρτέμιδος, που απ' ό,τι φαίνεται είχε αρχέγονες ρίζες, σχετιζόταν κατεξοχήν με το γυναικείο φύλο, δεδομένου ότι η Άρτεμις ήταν η θεά της παρθενίας και θεωρείτο προστάτιδα της γυναικείας γονιμότητας και αρωγός σε ζητήματα τοκετού.

Στον αρχαιολογικό χώρο, έχουν τοποθετηθεί ταμπέλες για τον υγρότοπο με επεξηγητικά κείμενα ακόμα και σε γραφή Braille, ενώ επίσης μπορείς να ακούσεις και τους ήχους τοπικών πουλιών και εντόμων. Οι τόσο πρωτότυπες και ωριές κατασκευές καταπονούνται από τον ήλιο. Στον αρχαιολογικό χώρο βρίσκεται και ο "Τάφος της Ιφιγένειας". Η Ιφιγένεια, σύμφωνα με τους γνωστούς στίχους της "Ιφιγένεια εν Ταύροις" του Ευριπίδη (στ. 1463 - 1467), ήταν κλειδούχος ιέρεια της Αρτέμιδος και λατρευόταν ιδιαίτερα ως χθόνια ηρωίδα με κέντρο λατρείας τον μυθικό τάφο της, που αναγνωρίστηκε στο εν λόγω σπήλαιο. Μέσα στον αρχαιολογικό χώρο, δίπλα από τον Ναό της Άρτεμις, βρίσκεται μια παλαιοχριστιανική εκκλησία, η οποία κτίστηκε στα μέσα του 5ου αιώνα μΧ. και καταστράφηκε τον 10ο αιώνα από άγνωστη μέχρι στιγμής αιτία. Ανήκει στο τύπο της τρίκλιτης βασιλικής, τα κλίτη χωρίζονται μεταξύ τους με δύο κιονοστοιχίες αποτελούμενες από επτά κίονες χωρίς ραβδώσεις. Η αψίδα του ιερού είναι ημικύκλια με το δάπεδο στρωμένο με χρωματιστά μάρμαρα. Ο ναός ήταν άγνωστος μέχρι το 1951 που έγινε η αρχαιολογική ανασκαφή, άγνωστο παραμένει επίσης και πού ήταν αφιερωμένος. Αξίζει την επίσκεψή σας και στο ανακαινισμένο καταπληκτικό αρχαιολογικό Μουσείο Βραυρώνας. Πρόκειται για έναν αρχαιολογικό τόπο εξαιρετικά μοναδικής αξίας και ομορφιάς, που αξίζει να προσελκύσει το ενδιαφέρον όλων μας.

Για τη βόλτα σας στην Αττική, το Travel Bookstore (www.travelbookstore.gr) προτείνει:

Οι αναγνώστες συμμετέχουν

Ένα **ΜΕΓΑΛΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ** σε όλους τους αναγνώστες των **{σελίδες}** για **βιβλιόφιλους**, που καθημερινά επικοινωνούν μαζί μας, εμπνέονται και μας εμπνέουν, συνομιλώντας για το βιβλίο και τους ανθρώπους που το αγαπούν. Η δύναμη και η χαρά μας είστε εσείς!

Χρόνια πολλά, καλές γιορτές με υγεία, αγάπη, αλληλεγγύη και πάντα με έντονη τη διάθεση να διαβάσετε μια ακόμα σελίδα για εσάς πριν κοιμηθείτε, μερικές αφού ξυπνήσετε, πολλές για τα παιδιά, γι' αυτούς που δυσκολεύονται να διαβάσουν, γι' αυτούς που σας λείπουν, γι' αυτούς που θα έρθουν, για όσους είναι πάντα δίπλα σας, γι' αυτούς που αγαπήσατε, για όσους σας αγαπούν.

Twitter: @selides2015

Βιβλία που τα λάβαμε ενώ δουλεύαμε και μας έφτιαξαν το κέφι. Ευχαριστούμε τις εκδόσεις Ψυχογιός.

{σελίδες}

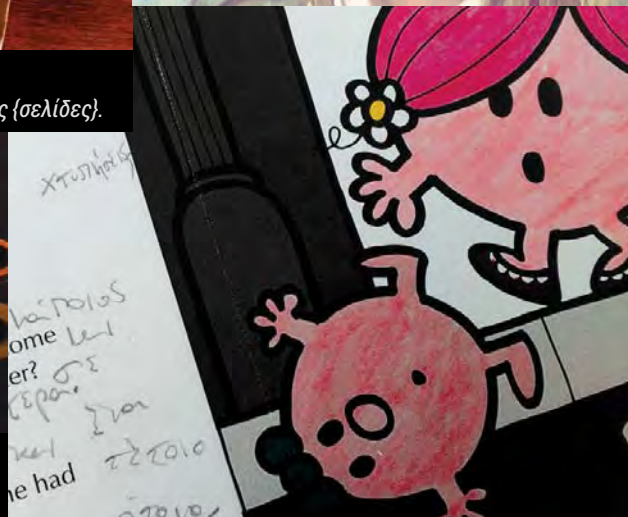
ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΥΣ

Η Αφροδίτη Φραγκιαδουλάκη και "το ραντεβού" της στο βιβλιοπωλείο Nakas Nook House - Σπάτα. Μια γλυκιά συνάντηση.

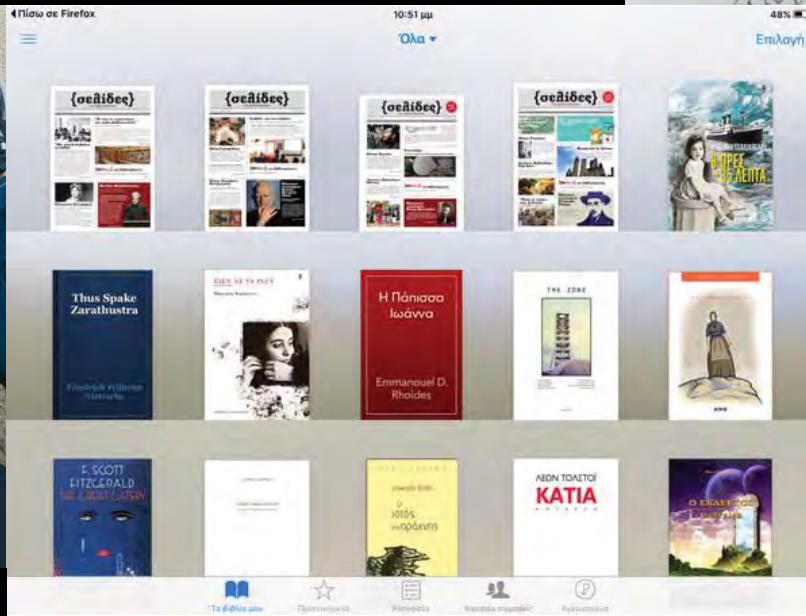

Τμήμα της συμμετοχής του Νίκου Νικολάου - Χατζημιχαήλ. Ένας @karvasAnemos φύσηξε από την Κύπρο και γύρισε τις {σελίδες}.

Όταν η @MirkaVidali κέρδισε ένα από τα βιβλία των διαγωνισμών μας.

Το βιβλιοδετείο με τα κομψοτεχνήματά του, εντός βιβλίου, πάντα.

Η μικρή @Braidsinhair θέλησε να μεταφράσει παιδικό βιβλίο, και έζησε ένα υπέροχο όνειρο, που το κουβεντιάζει μέχρι τώρα!

Με σειρά από τα αριστερά: Όταν η @afroui συναντήθηκε με τις {σελίδες} και την @entelws, στο Nakas Book House, στα Σπάτα.

Ο @enag2 μας έχει στα αγαπημένα του. Κι εμείς!

Δημοτικό Σχολείο Ποντοκώμης και Παναγιώτα Γκουτζουρέλα, δασκάλα. Ένα δώρο μας σε κλήρωση έγινε πηγή έμπνευσης για να δώσει χαρά στα παιδιά της τάξης της.

Μιγέλ ντε Θερβάντες

Η ισπανική ... επίθεση στην παγκόσμια λογοτεχνία

Η οικονομική ακμή της Ισπανίας κατά τον ύστερο Μεσαίωνα και την Αναγέννηση, οδήγησε αντίστοιχα στην πολιτιστική ακμή, στις τέχνες και τη λογοτεχνία της χώρας. Κυριότερος εκπρόσωπος της ισπανικής λογοτεχνίας εκείνης της εποχής δεν είναι άλλος από τον Μιγέλ ντε Θερβάντες, τον συγγραφέα του αθάνατου Δον Κιχώτη.

Λογοτέχνης, ποιητής και θεατρικός συγγραφέας, ο Θερβάντες γεννήθηκε το 1547 στην Αλκαλά ντ' Ενάρες, βορειοανατολικά της Μαδρίτης και ήταν το τέταρτο από τα επτά παιδιά της οικογένειας Θερβάντες, που καταγόταν από πρώην ευγενείς και η οποία άλλαζε πολύ συχνά τον τόπο διαμονής της.

Ο Θερβάντες από παιδί έδειξε μια ιδιαίτερη κλίση προς τα γράμματα, τη λογοτεχνία και ήταν δεινός αναγνώστης. Από τα διαθέσιμα στοιχεία δεν αποδεικνύεται η φοίτησή του σε κάποιο πανεπιστήμιο, αυτό όμως κάθε άλλο παρά εμπόδιο ήταν για την ενασχόλησή του με τα λογοτεχνικά κείμενα και τη συγγραφή.

Τα πρώτα του λογοτεχνικά έργα χρονολογούνται το 1568. Το 1569, σε μια ποιητική συλλογή του Χουάν Λόπεθ ντε Όγιος, συμπεριλαμβάνονται τέσσερα ποιήματα του Θερβάντες. Τον ίδιο χρόνο, ο Θερβάντες εγκαθίσταται στην Ιταλία για λόγους που δεν έχουν ακόμα επιβεβαιωθεί, πιθανόν για επαγγελματική σταδιοδρομία. Εκεί, χάρη στις υπηρεσίες του σε υψηλά πρόσωπα της Ρώμης, έρχεται σε επαφή με την ιταλική παράδοση και το δυνατό ρεύμα της Αναγέννησης στις τέχνες και τα γράμματα.

Δεν ακολούθησε το επάγγελμα του χειρουργού - ιατρού πατέρα του, αλλά προτίμησε να βρει την τύχη του στο εξωτερικό και αργότερα στο στράτευμα. Το 1570, προσφέρει τις υπηρεσίες του ως

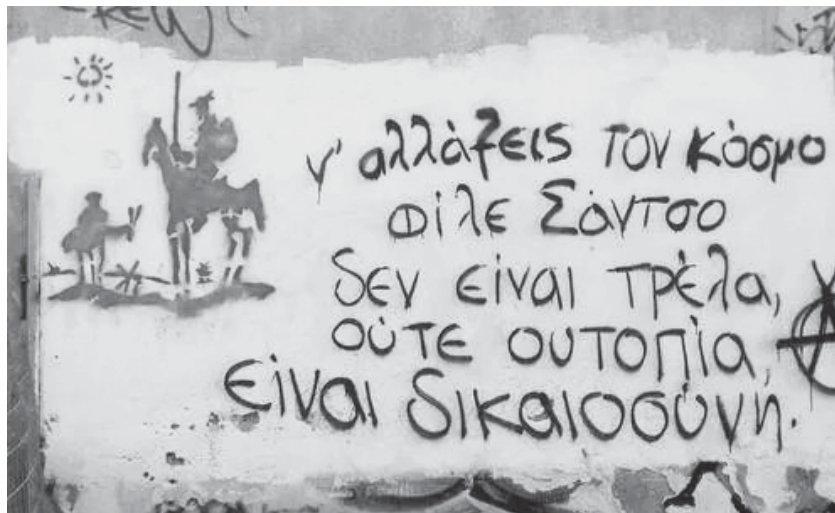
υπαξιωματικός του πεζικού στη Νάπολη, που τότε ανήκε στο Ισπανικό Στέμμα και το 1571 λαμβάνει μέρος στη Ναυμαχία της Ναυπάκτου με το πλοίο Μαρκέσα. Το 1572, μετά τους πολύ σοβαρούς τραυματισμούς του, επανήλθε στη μάχη κι έλαβε μέρος στην πολιορκία της Κέρκυρας και την εκστρατεία της Τύνιδας.

Η συμμετοχή του στη Ναυμαχία της Ναυπάκτου του άφησε δύο επουλωμένα τραύματα στο στήθος και την παράλυση του αριστερού του χεριού για το οποίο αναφέρει ο ίδιο πως "αχρηστεύθηκε το αριστερό χέρι προς δόξα του δεξιού".

Το 1575, κατά τη διάρκεια ταξιδιού του στην Ισπανία, συλλαμβάνεται, αυτός και ο αδελφός του, από πειρατές και ζει για πέντε χρόνια ως δούλος στο Αλγέρι. Οι δουλέμποροι, αντιλαμβανόμενοι την αξία του αιχμαλώτου, ζητούν ένα υπέρογκο ποσό ως λύτρα για την απελευθέρωσή του. Ο Θερβάντες επιχείρησε να δραπετεύσει, ανεπιτυχώς, τέσσερις φορές. Τελικά, ελευθερώθηκε το 1580 ύστερα από συλλογική προσπάθεια συκέντρωσης των λίτρων.

Από τη σχέση του με την Άννα ντε Βιγιαφράνκα γεννιέται ένα κοριτσάκι, όμως η σχέση αυτή δεν επισημοποιείται. Αντιθέτως, λίγο αργότερα, το 1584 παντρεύεται την Καταλίνα ντε Σαλαθάρι Παλάθιος, σχεδόν είκοσι χρόνια νεότερη του.

Το 1585 εκδίδει το πρώτο του μυθιστόρημα, με τον τίτλο Γαλάτεια, το οποίο επανεκδόθηκε στη Λισαβόνα το 1590 και στο Παρίσι το 1611. Τον ίδιο χρόνο υπογράφει συμβόλαιο συνεργασίας με τον θεατρικό επιχειρηματία Γκασπάρ ντε Πόρρας και

συγγράφει δύο δραματικά έργα, με γνωστότερο το ένα από αυτά, τη Σύγχυση. Την περίοδο 1580 - 1590 συγγράφει πάνω από είκοσι θεατρικά έργα, όπως Η πολιορκία της Νουμαντίας, Τα κάτεργα του Αλγερίου και Η ζωή στο Αλγέρι.

Το 1587, αδυνατώντας να ζήσει από τη συγγραφή, διορίζεται υπεύθυνος επισιτισμού και εφοδιασμού της ισπανικής αμμάδας κι έπειτα εγκαθίσταται στη Σεβίλλη, μεγάλο εμπορικό και οικονομικό κέντρο της εποχής. Το 1592 κατηγορήθηκε για κατάχρηση του ταμείου και φυλακίστηκε για λίγες μέρες στο Κάστρο ντελ Ρίο.

Το 1594 εργάζεται ως φοροεισπράκτορας, όμως το 1596 κατηγορείται και πάλι για κατάχρηση, καταδικάζεται και φυλακίζεται στη Σεβίλλη έως το 1598.

Ο συγγραφέας, έχοντας συλλάβει μέσα στη φυλακή την ιδέα του ήρωά του Δον Κιχώτη, το 1605 εκδίδει τον πρώτο τόμο του με τον πλήρη τίτλο Ο ευφάνταστος ευπατρίδης Δον Κιχώτης της Μάντσα (El ingenioso hidalgo Don Quixote de la Mancha). Η αποδοχή του έργου είναι πρωτοφανής και ο Θερβάντες καθιερώνεται ως ένας πολύ σημαντικός λογοτέχνης. Ο ίδιος πουλάει τα πνευματικά δικαιώματα του έργου του στον εκδότη Φρανθίσκο ντε Ρόβλες και το βιβλίο του επανεκδίδεται στη Μαδρίτη, τη Λισαβόνα και τη Βαλένθια κατ' επανάληψη κάνοντας πλούσιο τον εκδότη και όχι τον ίδιο.

Χάρη στους προστάτες του, που τον ενισχύουν οικονομικά, συνεχίζει τη συγγραφή. Το 1607 εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Μαδρίτη κι εκεί συγγράφει όλα τα υπόλοιπα έργα του, μαζί και το δεύτερο μέρος του Δον Κιχώτη.

Το 1613 εκδίδει, στη γλώσσα της Καστίλλης, τις Υποδειγματικές Νουβέλες, διηγήματα με διδακτικό χαρακτήρα. Το 1614 εκδίδει το έργο Ταξίδι στον Παρ-

νασό, ένα μακροσκελές αλληγορικό ποίημα. Παράλληλα, ξεκινά τη συγγραφή του δεύτερου μέρους του Δον Κιχώτη, που το εκδίδει το 1615 αναφέροντας στην εισαγωγή τη συμμετοχή του στη Ναυμαχία της Ναυπάκτου, την οποία περιγράφει με τον πιο λαμπρό και χαρακτηριστικό τρόπο. Το έργο ανατυπώθηκε στη Βαλένθια, τη Λισαβόνα και τις Βρυξέλλες ενώ μεταφράστηκε στην αγγλική και γαλλική γλώσσα. Το ίδιο έτος εκδόθηκαν οι Οχτώ κωμωδίες με τα ισάριθμα κωμικά ιντερμέδια.

Ο Μιγέλ ντε Θερβάντες πέθανε το 1616. Αιώνες μετά, στις 17 Μαρτίου 2015, επίσημα ανακοινώνεται ότι ο τάφος που ανακαλύφθηκε σε μονή της Μαδρίτης (Convento de las onjas Trinitaria Descalzas), σύμφωνα με τις έρευνες των ειδικών, ανήκει στον σπουδαίο αυτόν συγγραφέα.

Την επόμενη χρονιά του θανάτου του εκδόθηκαν Τα Πάθη της Περίλweis αι της Σιγισμουόνης, μία βόρεια ιστορία όπου ανατυπώθηκε πολλές φορές και μεταφράστηκε στην αγγλική και γαλλική γλώσσα.

Αυτός ο Δον!

Με διασημότερο έργο του το μυθιστόρημα Δον Κιχώτης, ο Θερβάντες κατέχει μια θέση στο παγκόσμιο πάνθεον των κλασικών συγγραφέων. Η διαχρονικότητα του Δον Κιχώτη τον συνέταξε στα 100 καλύτερα βιβλία όλων των εποχών. Έχει μεταφραστεί σε περισσότερες από 60 γλώσσες και περιέχεται στην ύλη διδασκαλίας σε πολλά σχολεία και πανεπιστήμια, παγκοσμίως. Έχει γυριστεί ταινία και σειρά κινουμένων σχεδίων.

Να ακούσω

Δον Κιχώτες - Εκτέλεση: Μαρία Δημητριάδη, Στίχοι: Παρασκευάς Καρασούλος, Μουσική: Θεοδωρής Οικονόμου.

Το ελληνικό θέατρο από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα

από τον ΠΕΤΡΟ ΒΡΑΧΙΩΤΗ

Την άνοιξη του 2013 ο νεοσύστατος ΔΟΠΑΠ Ραφήνας-Πικερμίου φιλοξένησε μία σειρά διαλέξεων για την Ιστορία του Ελληνικού Θεάτρου από την αρχαιότητα έως σήμερα με ελεύθερη συμμετοχή κοινού. Οι διαλέξεις αυτές δόθηκαν στην αίθουσα της παλαιάς Δημοτικής Βιβλιοθήκης Ραφήνας (5/3-9/4/2013). Οι σημειώσεις που χρησιμοποιήθηκαν δημοσιεύονται με την μορφή δοκιμίου σε συνέχειες από την φιλόξενη στήλη των «σελίδων».

Ο Πέτρος Βραχιώτης γεννήθηκε στην Αθήνα (1980). Είναι απόφοιτος τους Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2003) και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος της ίδιας σχολής (2006). Ως φοιτητής συμμετείχε ανελλιπώς στις παραστάσεις του Συλλόγου Φοιτητών ΤΘΣ στο Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εργάστηκε για την οργάνωση των καλοκαιρινών σεμιναρίων που οργανώνει το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος στην Επίδαυρο (κύκλος μαθημάτων με τίτλο Exploring European Identities/Ideologies by means of (Re)presentations of Ancient Greek Drama) και για την ψηφιοποίηση της Συλλογής των Θεατρικών

Προγραμμάτων της Βιβλιοθήκης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.

Το Δεκέμβριο του 2005 έλαβε μέρος στο Α΄ Θεατρολογικό Συνέδριο του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Θεατρολόγων. Σε συνεργασία με την καθηγήτρια Χρ. Σταματοπούλου Βασιλάκου εργάζεται για την έκδοση του τόμου Ελληνική βιβλιογραφία θεατρικών έργων, διαλόγων και μονολόγων: 1900 1940 (υπό έκδοση).

Από τον Μάρτιο του 2008 εκπονεί διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα το θέατρο στους τόπους εξορίας (Μεταξική δικτατορία Εμφύλιος πόλεμος Επταετία).

(συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

2. Τα φανταστικά και απίθανα χάνουν σταδιακά την αρχική τους σημασία. Στις κωμωδίες που παριστάνουν την καθημερινή ζωή το βάρος πέφτει στα πιθανά στοιχεία. Στις μυθολογικού περιεχομένου κωμωδίες της Μέσης Κωμωδίας σημαντικό ρόλο παίζουν οι γεννήσεις θεών. Σημαντικό ρόλο παίζουν επίσης οι αναχρονισμοί. Στον «Λήνο» του Αλέξιδου παρουσιάζεται στον Ηρακλή μια ολόκληρη βιβλιοθήκη αλλά αυτός αρκείται στον τσελεμεντέ.

3. Υπό την επίδραση της τραγωδίας, τα παραδοσιακά στοιχεία της κωμωδίας εγκαταλείπονται. Ούτε η Παράβαση, ούτε ο Αγών τεκμηριώνεται. Ο χορός χάνει τη σημασία του. Υπάρχει μόνο για να χορεύει. Επέρχεται και η μείωση των στίχων. Η επίδραση έρχεται από την τραγωδία, της οποίας στοιχεία όπως η μηχανορραφία και η αναγνώριση κυριαρχούν στη Μέση Κωμωδία.

4. Στη Μέση Κωμωδία οι τολμηρές ερωτικές σκηνές δεν παριστάνονται άμεσα αλλά διακριτικά. Έχουν αλλάξει οι προτιμήσεις του κοινού που θεωρεί την άμεση παρουσίαση άσεμνων σκηνών ως δείγμα έλλειψης μόρφωσης.

5. Οι τίτλοι των κωμωδιών της Μέσης Κωμωδίας με περιεχόμενο από την καθημερινή ζωή, οι τίτλοι, τα αποσπάσματα και ο Αριστοτέλης διατυπώνουν: την κωμωδία του 4ου αιώνα δεν την ενδιαφέρουν συγκεκριμένα πρόσωπα αλλά ομάδες ατόμων. Όχι πια «ονομαστί κωμωδεῖν» αλλά τα τυπικά χαρακτηριστικά μιας ομάδας ατόμων. Την ενδιαφέρει το τυπικό, το γενικό. Αρχίζουν να εισβάλλουν οι κοινοί «τύποι»: παράσιτος, μάγειρας, δούλος, εταίρα, αλαζόνας, ερωτευμένος νέος, μαστροπός κλπ. και δημιουργούν τυπικές καταστάσεις. Όμως η Μέση Κωμωδία δεν απομακρύνθηκε ολοκληρωτικά από την παράδοση της Αρχαίας εξαιτίας της εισβολής των «τύπων». Συνεχιζόμενο ενδιαφέρον και για το «ατομικό». Η Μέση Κωμωδία εξελίσσεται σε ένα πλαίσιο που χαρακτηρίζεται από τη ροπή προς το ατομικό χωρίς να χάνει το ενδιαφέρον για το γενικό.

Από το 414 π.Χ. και μετά, οι τέσσερις τελευταίες κωμωδίες του Αριστοφάνη «Θεσμοφοριάζουσες» (411 π.Χ.), «Βάτραχοι» (405 π.Χ.), «Εκκλησιάζουσες» (392 π.Χ.) και «Πλούτος» (388 π.Χ.), δεν επηρεάζουν άμεσα την πολιτική. Δεν έχουμε σαφή εικόνα για τα οράματα της Μέσης Κωμωδίας. Η ουσιαστική διαφορά Αρχαίας – Μέσης Κωμωδίας είναι η εξής: Η Αρχαία Κωμωδία καθοδηγεί το κοινό, το αποτρέπει από λανθασμένες επιλογές. Η Μέση Κωμωδία διασκεδάει τους θεατές, τους απαλλάσσει από το βάρος της καθημερινότητας.

Σημαντικότεροι ποιητές: Αντιφάνης, Αναξανδρίδης, Εύβουλος, Αλεξίς.

Δ. ΝΕΑ ΚΩΜΩΔΙΑ: 320-120 π.Χ. (συμβατικά)

Με την εμφάνιση του Μένανδρου το 321 π.Χ. σταματά ο ανταγωνισμός Αρχαίας – Μέσης Κωμωδίας. Με τη Νέα Κωμωδία πραγματοποιείται η επανάκτηση της πραγματικότητας. Οι ρωμαϊκές διασκευές μας πληροφορούν για τα πρωτότυπα. Το έργο του Μένανδρου βοηθά στην αξιολόγηση των έργων των άλλων ποιητών. Ο Μένανδρος θεωρείται ο μεγαλύτερος ποιητής της Νέας Κωμωδίας. Νίκησε 8 φορές (5 στα Μεγάλα Διονύσια, 3 στα Λήνια). Δεν ήταν όμως ο επιφανέστερος. Τόσες νίκες είχαν και πολλοί άλλοι συναγωνιστές του (σύμφωνα με το Γέρωνα, οι σύγχρονοι του Μένανδρου προτιμούσαν τον Φιλήμονα).

Χαρακτηριστικά σημεία της Νέας Κωμωδίας

1. Παραστάσεις μυθολογικού περιεχομένου είναι πολύ σπάνιες. Το κύριο θέμα είναι η καθημερινή ζωή των πολιτών (κυρίως της Αττικής). Σημαντική μορφή της Νέας Κωμωδίας είναι η οικογένεια που φρόντιζε για όλες τις ηθικές αξίες. Η μεγάλη επιτυχία της Νέας Κωμωδίας είναι η παρουσίαση της οικογένειας σαν κοινωνική ομάδα (νεωτερισμός του είδους). Ήταν μια απάντηση στην Αρχαία Κωμωδία που παραμέλησε την οικογένεια για χάρη του συνόλου. Κύριο θέμα της Νέας Κωμωδίας είναι οι σχέσεις και τα προβλήματα μέσα στην οικογένεια, η σύγκρουση των γενεών και ο διαχωρισμός των κοινωνικών στρωμάτων. Έρωτας, χρήμα, φιλία παίζουν σημαντικό ρόλο. Μαστροποί και εταίρες είναι περιθωριακοί τύποι αλλά μέλη της κοινωνίας, μια συνεχής πρόκληση.

2. Με την εγκατάλειψη του μυθολογικού περιεχομένου συνδέεται η άρνηση των φανταστικών και απίθανων. Ο κόσμος της Νέας Κωμωδίας είναι εντελώς ρεαλιστικός.

3. Η Νέα Κωμωδία προσαρμόζεται στα υπάρχοντα δεδομένα της Μέσης Κωμωδίας, ως προς την καλλιτεχνική μορφή.

4. Το ίδιο ισχύει και για την αντικατάσταση του τολμηρού από το διακριτικό.

5. Το ενδιαφέρον της Νέας Κωμωδίας επικεντρώνεται στο τυπικό, στο γενικό. Οριστική εγκατάλειψη του «ονομαστί κωμωδεῖν». Το νέο αντικαθιστά το παλιό (διαπίστωση του Τερέντιου στον Απολλώνιο: «Όλα είναι όμοια!»).

Κεντρικό θέμα της Νέας Κωμωδίας: ο εσωτερικός κόσμος του ανθρώπου με τις αξίες του. Αυτό δεν οφείλεται σε συνέχεια της παράδοσης της Αρχαίας Κωμωδίας αλλά στην επίδραση της τραγωδίας. Κατανοείται ως «μίμησις» του βίου. Ερώτημα του Αριστοφάνη του Βυζάντιου στο Μένανδρο: «Ποιος μιμήθηκε ποιόν; Ο Μένανδρος της ζωής, ή η ζωή τον Μένανδρο;».

Σημαντικότεροι ποιητές: Δίφιλος, Φιλήμων, Φιλιππίδης, Ποσειδίππος, Απολλόδωρος, Δημόφιλος.

Η Νέα Κωμωδία, μέσα 3ου αιώνα π.Χ. έως το τέλος

• Η υπερυψωμένη εξέδρα της Νέας Κωμωδίας επιβάλλει τη χρήση κοθόρνου για να φαίνονται οι ηθοποιοί από τις πρώτες σειρές των καθισμάτων. Κατάργηση του χορού και του χώρου αυτού (άλλοι μελετητές υποστηρίζουν ότι τα πρώτα έργα του Μένανδρου παίχτηκαν στο χώρο της ορχήστρας).

• Γνωρίζουμε πολλά ονόματα ποιητών. Ουσιαστικά χωρίς υπόσταση αφού δεν γνωρίζουμε τίποτα για το έργο τους. Αντίθετα γνωρίζουμε πέντε κωμωδίες του Ρωμαίου Πλάουτου που ήταν διασκευές των ελληνικών πρωτοτύπων (άγνωστοι οι συγγραφείς τους).

• Έως το 250 π.Χ. έχουμε αρκετές γνώσεις για την ποιητική δραστηριότητα της Νέας Κωμωδίας. Η απώλεια των κωμωδιών μετά το 250 π.Χ. αποτελεί βαρύ πλήγμα για την αντικειμενική προσέγγιση της Νέας Κωμωδίας. Το είδος ολοκληρώθηκε λογοτεχνικά γύρω στα 250 π.Χ. αφού όλες οι παραλλαγές που επέτρεπε ο τύπος αυτός της κωμωδίας παίχτηκαν μέχρι τότε. Περιορισμένα τα περιθώρια των θεμάτων και η παραγωγή των ποιητών μεγάλη. Χάθηκε η πιθανότητα εκσυγχρονισμού. Ποιητές όπως ο Μένανδρος και ο Δίφιλος θεωρήθηκαν σχεδόν αμέσως οι κλασικοί του είδους.

ΟΙ ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

Βασική διαφορά μεταξύ της αρχαίας και της σύγχρονης θεατρικής παράστασης είναι η θρησκευτικότητα του αρχαίου ελληνικού θεάτρου. Οι παραστάσεις ανέβαιναν τον 5ο π.Χ. αιώνα. Τον 4ο π.Χ. αιώνα παίζονταν μόνο δύο φορές το χρόνο, αποκλειστικά στα πλαίσια θρησκευτικών εκδηλώσεων. Επομένως το δράμα περιείχε και ορισμένα λατρευτικά στοιχεία. Στερεότυπες επαναλήψεις παλαιότερων στοιχείων έρχονται σε αντίθεση με τις πολιτιστικές αλλαγές της αρχαίας κοινωνίας.

Α. ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΔΙΟΝΥΣΙΑ - Απαρχές

Οι απαρχές της τραγωδίας, όποια κι αν είναι η καταγωγή της, βρίσκονται στα χορικά άσματα και τους μίμους προς τιμήν του Διονύσου. Η κύρια γιορτή προς τιμήν του θεού, τα «Μεγάλα» ή «Εν Άστυ Διονύσια», αναπτύχθηκε ή διευρύνθηκε τον 6ο π.Χ. αιώνα και πιθανώς ενισχύθηκε από τους τυράννους. Τα Μ. Διονύσια ήταν συνειδητά η μεγάλη γιορτή της πόλης των Αθηνών. Η αττική τραγωδία ήταν ουσιαστικά προβολή της πόλης προς τα έξω. Αυτός ήταν και ο πρωταρχικός λόγος που πρώτα τη τυραννίδα και στη συνέχεια η δημοκρατία υποστήριζε τον τραγικό διαγωνισμό. Κατά τη διάρκεια της εξέλιξής τους τα Μ. Διονύσια χάνουν τη θρησκευτικότητά τους. Γιορτάζονται από τον 6ο π.Χ. αιώνα με την εισαγωγή της λατρείας του «Ελευθερέως Διονύσου», η οποία εισήχθη από τον Πεισίστρατο για την ενίσχυση των λαϊκών τάξεων και την εύνοιά τους.

(Η συνέχεια στο επόμενο)

Η δημόσια κεντρική βιβλιοθήκη Καλαμάτας

Από την αρχειονόμο - βιβλιοθηκονόμο Άννα Ολένογλου

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, από το οποίο χρηματοδοτείται. Διοικητικό ρόλο διαδραματίζει το Εφορευτικό Συμβούλιο, το οποίο διορίζεται από το Υπουργείο και έχει τριετή θητεία. Η λειτουργία της ξεκίνησε το 2004, ενώ από το 2009 στεγάζεται στο Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία της πόλης. Σκοπός της είναι η προώθηση της γνώσης και της πληροφορίας και η σύνδεση της με την πολιτιστική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει πάνω από 17.000 τεκμήρια (βιβλία, cd, dvd), σύγχρονο υλικό κυρίως, το οποίο κα-

λύπτει όλα τα γνωστικά πεδία, ενώ λαμβάνει καθημερινά τον τοπικό τύπο. Παράλληλα, δίνει τη δυνατότητα πλοήγησης στο διαδίκτυο μέσω των ηλεκτρονικών υπολογιστών που διαθέτει στο αναγνωστήριο. Συνεπώς, λειτουργεί ως τοπικό κέντρο πληροφόρησης, εξασφαλίζοντας στους χρήστες πρόσβαση σε κάθε είδους γνώση και πληροφορία, χωρίς κοινωνικές, πολιτικές, θρησκευτικές, φυλετικές ή άλλες διακρίσεις.

Εξυπηρετεί πλήθος κόσμου, καθώς καθημερινά την επισκέπτονται περισσότεροι από πενήντα χρήστες, κυρίως μαθητές, φοιτητές αλλά και συνταξιούχοι, ενώ οι εγγεγραμμένοι χρήστες της αυξάνονται διαρκώς με καθημερινές εγγραφές νέων μελών. Στόχος είναι μέσω διαφόρων δράσεων να διευρύνει περισσότερο το αναγνωστικό κοινό της και να διαδώσει τη φιλιαναγνωσία. Ο συνεχής εμπλουτισμός και η επικαιροποίηση της συλλογής της, ώστε να καλύπτει τις αυξανόμενες αναγνωστικές ανάγκες των χρηστών, είναι πρωτεύων στόχος της Βιβλιοθήκης.

Στην προσπάθεια ενίσχυσης της αναγνωσιμότητας δημιουργείται σύνδεση με τα σχολεία της Καλαμάτας, ώστε η Βιβλιοθήκη να γίνει η φυσική προέκταση των σχολικών αιθουσών. Πραγματοποιούνται επισκέψεις σχολείων, στις οποίες οι μαθητές ξεναγούνται στους χώρους της Βιβλιοθήκης, ενημερώνονται για το υλικό που διαθέτει, τον τρόπο αναζήτησης βιβλίων και την αναγκαιότητα της ανάγνωσης. Στο πλαίσιο αυτό, ξεκινά η δημιουργία σεμιναρίων σε μαθητές και φοιτητές, κατά τη διάρκεια των οποίων νέοι χρήστες εκπαιδεύονται στον τρόπο αναζήτησης πηγών πληροφόρησης. Οι κόποι μας ανταμείβονται όταν με χαρά παρατηρούμε μαθητές να επισκέπτονται τη Βιβλιοθήκη για να δανειστούν κάποιο βιβλίο κατά τη διάρκεια των σχολικών εκδρομών τους! Παράλληλα, οργανώνεται πλήθος δράσεων με σκοπό η Βιβλιοθήκη να συνδράμει στην τοπική πολιτιστική ανάπτυξη, όπως ομιλίες συγγραφέων, βιβλιοπαρουσιάσεις καθώς και εκδηλώσεις για παιδιά προσχολικής ηλικίας με αναγνώσεις παραμυθιών, κατασκευές και παιχνίδια.

Στο πλαίσιο της προβολής και της διάδοσης της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς δημιουργείται στη Βιβλιοθήκη η «Μεσσηνιακή Συλλογή» που έχει ως σκοπό να συγκεντρώσει και να αξιοποιήσει για τις ανάγκες της έρευνας οτιδήποτε έχει εκδοθεί και αφορά την ιστορία και τον πολιτισμό του νομού. Παράλληλα, συγκεντρώνονται έργα ποικίλης θεματολογίας μεσσηνίων συγγραφέων αλλά και τοπικών εκδόσεων. Σε πρώτη φάση δημιουργείται βιβλιογραφία με τους τίτλους που θα ενταχθούν στη Συλλογή και αναζητούνται οι πόροι για την αγορά των βιβλίων.

Στα λίγα χρόνια λειτουργίας της η Βιβλιοθήκη είχε αρκετά σκαμπανεβάσματα με αποκορύφωμα τα χρόνια της κρίσης και τις συνεχείς μειώσεις στον τακτικό προϋπολογισμό της. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι η συλλογή της εμπλουτίζεται κυρίως μέσω δωρεών από ιδιώτες και εκδοτικούς οίκους καθώς ο προϋπολογισμός δεν επαρκεί για την αγορά βιβλίων (για το έτος 2016 ο προϋπολογισμός της είναι μόλις 2.500 ευρώ). Ακόμη, τον τελευταίο χρόνο δεν υπάρχει μόνιμο προσωπικό, καθώς το μοναδικό άτομο που την στελέχωνε συνταξιοδοτήθηκε. Αυτή τη στιγμή λειτουργεί μόνο μέσω αποσπασμένων εκπαιδευτικών διαφόρων ειδικοτήτων. Παρόλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, το νεοδιορισθέν Εφορευτικό Συμβούλιο πιστεύει ότι η Δημόσια Βιβλιοθήκη Καλαμάτας είναι απαραίτητο και αναγκαίο πολιτισμικό και εκπαιδευτικό κεφάλαιο για την πόλη και καλεί τόσο την τοπική όσο και την ευρύτερη κοινωνία να συνδράμει στην ενίσχυση και στη συνέχιση του έργου της.

Άννα Ολένογλου
Αρχειονόμος-Βιβλιοθηκονόμος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας
Αριστομένους 33, Καλαμάτα, 24133
Τηλ: 2721096818, Φαξ: 2721096854
E-mail: mail@vivlkkal.mes.sch.gr
<http://vivlkkal.mes.sch.gr/>

